Byens fædre

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk, författat av Anthon Bernhard Elias Nilsen (1855-1936) med pseudonym Elias Kræmmer och illustrerad av Gustav Lærum (1870-1938) har digitaliserats i april 2013 av Nasjonalbiblioteket i Oslo och anpassats för Projekt Runeberg i januari 2017 av Ralph E.

Läs vidare om kopplingen till **Glade Borgere**.

EI rct$ Krammer.BYENS FÆDREELIAS KRÆMMER

BYENS FÆDRE

FORTÆLLING

ILLUSTRERET AF GUSTAV LÆRUM

6te til 10de Tusen

KRISTIANIA

H. ASCHEHOUG & CO.s FORLAG

1898Aktie-Bogtrykkeriet

(FoiLcu: Det JlaU'mgsko Bostrjtkcri.lMin Ven //. L. Af.

tilegnes clenne Bog."TT

Ungdom, som syngende stevner mod Livet, Manddom, som modigen møder i Striden, Olding, som smilende ser sig tilbage -Eder jeg bringer de brogede Blomster, de som paa Veikanten vildsomme voxer, dækkes af Støvet, ja trampes og traakkes, retter sig ranke, naar Regnskuren kommer, frydes ved Solglimt og frygtløse venter Stunden, da Sneen saa sagte sig sænker!Byen,

sidste Folketælling havde den 19991 Indbyggere, men spurgte man «Holm paa Hjørnet» om, hvor stor Byen var, sagde han : «mellem 20 og]o Tusind», idet han kalkulerede paa den aarvisse Tilvæxt i de Familier, han kjendte, og mente derved at have sine Ord i Behold.

Byen havde Traditioner. Man kunde med Stolthed fortælle om den Gang, langt tilbage i Tiden, da C. B. Talin og Erik Strøms Enke tog hjem store Kaffeladninger direkte fra Rio, mens Danskejagter i Dusinvis laa og lossede Korn rundt ved alle Søboderne, og Hollænderkoffer drog ind Bjælker saa store, at de mindste var passe til at låve Kubbestole af Toppen — ja det var noget andet end de Fyrstikker, der nu for Tiden kommer nedover Elven og agerer Tømmer!

Men ogsaa udenfor Handelslivet havde Byen Minder. Der fandtes et helt Galleri af Prester, hvis lysende Navne,

i — Byens Fædre.I 2

Byens Fædre.

længe efterat de var døde, bragte et Drag af Høihed med sig, naar de gamle talte om dem, og til Bispestolene rundt om i Landet følte Byen sig ligesom i Slægt. Store gamle Handelshuse ramlede overende, Formuer splintredes og Kriser kom og gik, men hver saadan Periode føiede bare et nyt Blad til Byens Historie og bevirkede, at Fædrene fik mere og mere at fortælle Sønnerne. I Tidens Løb havde der samlet sig op en Række

Fortællinger om mærkelige Handelsmatadorer, for Handelen var og blev jo Hovedsagen altid. Naar de gamle kom sammen, gled derfor Samtalen stadig hen paa f. Ex. Nils Bergs storartede Spekulationer under Krimkrigen eller Balle & Companis vældige Konkurs, mens de yngre, som sad midt oppe i Kavet, underhaanden hvervede Aktionærer baade for Dampskibe og Fabrikker. Der var Malm i Byen og altid fuldt af friske Skud paa den gamle Stamme.

Rigtignok var der Tider, hvor det saa ud som om den skulde visne bort, naar Kriserne havde sopet væk alt det, som syntes at være til Støtte for Byen; — men naar den bare fik summet sig lidt, vaagnede den gamle Aand igjen, og Livet pulserede lige raskt.

Saaledes gik det Generation efter Generation, mens Elven bred og blank strømmede ned igjennem Dalen og tømte Isvandet ud i Fjorden hver evige Vaar. Opover Fjeldene paa begge Sider slyngede Veiene sig mellem Krat og Busker, og jo høiere man kom op, desto klarere laa Byen nedenfor med Husrækkerne og Kirkerne.Byen.

3

De som var fødte og opvoxede i Byen, men hvem Skjæbnen havde forvist til en anden Del af Landet, de gik altid, naar de var der, en Tur op paa Fjeldet og saa udover Byen, som den laa dernede og bugnede af Minder, og jo længere man var væk, jo stærkere traadte de frem; thi det er en underlig Magt i disse Minder fra den gamle By.Knut G, Holm.

T>

et havde gaaet op og ned med Knut Holm, ingen vidste rigtig, hvordan han havde det. Kriser og Falitter havde huseret rundt om ham, og Folk havde dømt Firmaet Knut G. Holm af med Livet mangfoldige Gange; men han klarede det altid tiltrods for, at det var Perioder, da han ei havde Kredit for 5 Kroner, og alle Handelsreisende smøg sig i Stilhed forbi «Butikken paa Hjørnet», thi det var jo en afgjort Sag, at imorgen saa «lukker'n» — men Knut G. Holm lukkede aldrig. Tilslut blev det et Ordsprog, at Knut Holm er som Kattene, de kan gjerne kaste ham ud af Vinduet i }die Etage, jammen kommer'n ned paa Benene alligevel!Knut G. Hohn.

5

Inde i det lille Kontor bag Butikken var altid før Middagen mellem i og 2 en Kreds samlet, der hørte paa Holms Foredrag; thi han havde aldeles overhændige Talegaver, og var der noget nyt i Byen, saa var han den første til at faa Tag i det.

At Kjøbmand Vagle var en Idiot, som betalte 38000 Kroner for Meierigaarden, det betænkte Knut Holm sig ei paa at sige høit, ei heller generede han sig ved aabent at erklære Hattemager Jørgensen for ikke at være saa dum, som han saa ud til, naar han solgte bemeldte Gaard. «Sladrebørsen» inde paa Holms Kontor var kjendt over hele Byen; imidlertid tog man ingen Forargelse af hans Ordskvalder, da alle vidste, at han intet ondt mente med det, men igrunden var en yderst snil og godmodig Fyr.

Bestandig havde han det uhyre travelt, thi han var med paa alt, lige fra Direktør i Kiselguhrcompagniet, hvis Aktier stod i o, og op til Formand i det mekaniske Værksted, som>aarligaars gav 20 %

Han var ingen Ungdom længer Knut Holm, snart 57, men naar man saa den lille lyshaarede Tykkerten paa Gaden, altid med opknappet Frak og Floshatten paa V212, vilde man dømme ham 10 Aar yngre.

Det var en egen Sveis i den Maaden han i Forretningstiden strøg opover Gaden, hvert eneste Menneske maatte han snakke med, men det gik i slig Fart, at Vedkommende, han havde talt med, i Almindelighed blev staaende og gabe, uden at have faaet Anledning til at sige en Stavelse.I 2

Byens Fædre.

Holm havde længe studeret paa at faa en Dame i Forretningen, et paalideligt Menneske, der kunde sidde ufortrødent paa Kontoret og holde Bøgerne regelmæssig ä jour. Saavel Peder Clasen som Garnæs havde været hos ham i mangfoldige Aar, men de likte sig bedst ude i Butikken og bogførte ikke mere end det

allernødvendigste og snødt nok det, saa Resultatet altid var, at han blev liggende et halvt Aars Tid efter med Bogførselen. Imidlertid var det ikke blevet noget Alvor i Planen om Kontordamen, før gamle Doktor Blok en Dag kom og spurgte Holm, om han ikke kunde anvende en ung Dame, som han kjendte og trygt kunde anbefale, nemlig en Frøken Betty Rantzau. Moderen var Sanglærerinde og for et halvt Aars Tid siden kommen til Byen, og den unge Pige var et dannet og virkelystent Menneske, saa Holm gjorde en god Gjerning, om han kunde skaffe hende noget at bestille. Det var med stor Spænding, at saavel Clasen og Garnæs som Holm imødesaa hendes Ankomst. Hun var høi og slank med lyst stort Haar og viste, naar hun smilte, en Rad vakre Tænder. Hun rakte Clasen ligefremt og venligt Haanden, da hun kom. «Vi bliver altsaa Kollegaer vi,» sagde hun muntert. «Ja mange Tak,» stammede Clasen rød og forlegen, «vær saa god at spadsere ind, Chefen er paa Kontoret.»

Ikke længe efter sad hun paa den høie Kontorkrak med Holm vis a vis paa den anden Side Pulten. Hun manøvrerede den gamle Journalen med mærkværdig Sikkerhed, mens Holm af og til skottede over paa hende. Han kundeKnut G. Hohn.

ikke rigtig faa Munden paa Glid, for det var saa underligt dette at have et Fruentimmer saa'n lige ind paa sig, han maatte jo belægge Ordene lidt, og det var han ikke vant til herinde.

Da Sladrebørsen den paafølgende Dag havde Møde, blev dette ganske kortvarigt, thi Vexelmægler Vindt erklærede, da han kom ud: «Knærte mig er det ikke forbi med Hyggen nu, da dette Kvindemenneske sidder og lurer paa en.» Holm svarede, at han syntes «det var noksaa snodigt at have det friske, blide Ansigt at se paa istedetfor slig en gammel Netmelon som dig, Mægler.» Vindt brummede og forsvandt hurtigst muligt.

Det var ikke forløbet mange Dage, før Holm lod Passiaren gaa, mens Betty skrev i Bøgerne og lod som hun andægtig hørte paa alle hans Krøniker.

«Jeg forstyrrer Dem vel ikke?»

«Nei langtfra, Herr Holm, jeg synes det er saa morsomt, naar De vil snakke med mig,» hun gik ned af Stolen og lod de lange hvide Hænder stryge op og ned ad Ryggen paa den store Hovedbogen.

«Jeg har havt mig en ubændig lang Tur idag —,» han satte sig i Sofaen og tørrede Sveden af Panden, «jeg har været helt ude paa C. Henrik Pettersen & Companis Grav med en Krans, ja De har kanske hørt tale om C. Henrik Pettersen? Han havde i mange Herrens Aar en Kolonial-og Fedevarehandel derborte paa Torvet, en patent bra Fyr og min allerbedste Ven.»

«Gode Venner er en deilig Ting, Herr Holm.»I 2

«For det meste ja, og C. Henrik Pettersen & Co. var et specielt Firma, skal jeg sige Dem, baade i Vægt og Kvalitet. Ondskabsfulde Mennesker sagde rigtignok, at han solgte Margarin for Meierismør, men det var bare den pure Misundelse, thi Kvaliteten var saa god, at de sandelig min Flos ikke kunde smage Forskjellen, og da er det omtrent ligegyldigt hvilket Navn det har, hva'?»

«Er det længe siden Pettersen døde?»

«Det er akkurat 11 Aar idag, siden han afsluttede sin jordiske Renbalance, og af pur Taknemmelighed og Kjærlighed for hans Minde er jeg hvert Aar ude og lægger en Krans paa hans Grav.»

«Det var et sjeldent Venskab.»

«Ja det var det ogsaa; aa, man trænger saa til Venner, Frøken; har man ikke det, henfalder man let til daarligt Humør, specielt nu siden jeg fik Kardialgi.»

«Uf det er slemt.»

«Slemt — ja infernalskt! Tænk jeg, som før i Tiden spiste og drak alt, jeg kunde overkomme efter fattig

Leilighed, jeg maa nu, da jeg kan faa alt, jeg har Lyst paa, spise Klidbrød med tynd The til. Er ikke dette en aldeles ubegribelig Ordning af Vorherre, Frøken?»

«Aa, med Forsigtighed retter det sig nok, og med omsorgsfuld Pleie —»

«Ja det er netop det som mangler. Jeg har sandelig været vant til noget andet. Som De kanske ved, har jeg været to Gange gift —.»Knut G. Hohn.

«To Gange? Jo jeg har vist hørt det.»

«Da kan De nok indse, at Savnet er stort?»

«Naturligvis. Deres første Hustru var jo engelsk?»

«Maggie ja, aa et deiligt Menneske, Frøken! De skulde bare seet hende, De! Slige yndige brune Øine og ravnsort Haar, dertil rød og hvid som et Glasæble! Og sligt Hjertelag, ja hun var god baade ind- og udvendig, men antageligvis for god baade for denne Verden og for mig.»

«Deres første Hustru levede jo ikke længe?»

«Vi var kuns gifte et Aar, saa jeg kan næsten ikke regne det for noget, bare et sligt vakkert Ungdomsminde —.»

«Hvor lærte De Deres første Hustru at kjende, Herr Holm ?»

«Jeg traf hende i Birmingham, jeg var nemlig over i England en Tur for at gjøre Indkjøb til min Forretning — ja De hører maaske, at jeg undertiden benytter engelske Ord, det er Mindelser om mit første Ægteskab det, Frøken!»

«Ja jeg har lagt Mærke til, at De imellem benytter fremmede Ord.»

«Det er fra Maggies Tid. Aa, De skulde hørt hende, naar hun sagde: I love you darling. Gudbevare Dem vel, hvor gribende deilig hun var, ja jeg elsker nu England bare for Maggies Skyld.»

«Deres Søn, Herr Ingeniøren, er jo fra første Ægteskab?»

«Yes to be sure. Stakkels Maggie, hun maatte saamen bøde med Livet for den Fornøielse.»I 2

«Anden Gang var De gift med —»

«Med Enkefru Grønlund fra Arendal. Ja det var en egen Historie! Well, jeg sad altsaa igjen med lille William, Maggies Gut, sorgfuld og nedslaaet som en vaad Paraply. Nogen videre Lyst til at gifte mig igjen paa røde Rappet, det havde jeg selvfølgelig ikke; saa skriver jeg bort til Skipper Grønlund i Arendal, som var en Fætter af mig, og spurgte om han og hans Kone vilde tage Gutten i Varetægt og Pleie. Jo, de havde intet imod det, saameget mere som de bare havde et Barn, lille Marie, der var paa samme Alder —.»

«De tog altsaa Gutten?»

«Ja da, de havde ham i 4 Aar, men saa begyndte jeg at længte og reiste saa bort til Arendal for at se til ham. Men hvad sker? Da jeg kom til Arendal, fik vi Telegram om, at det Skib, som Grønlund førte, var gaaet tilbunds, og altsaa tog Vorherre Grønlund!»

«Saa tog De Fru Grønlund?»

«Præcis! Havde jeg noget andet at gjøre da? Amalie, det var Fru Grønlund, vilde ikke give Slip paa Gutten, og skille dem ad med Magt, det kunde jeg ikke. Very well, sagde jeg, lad Himlen raade og Humlen suse, og saa giftede vi os.»

«Fru Grønlund var altsaa en ældre Dame?»

«Det var desværre intet for Øiet, Frøken, men en ypperlig Husmoder og et kjærligt Skind.»

«Det var altsaa et meget lykkeligt Ægteskab.»

«Ja det er sikkert, men altfor kort desværre. Amalie hun længtede stadig efter Grønlund, og saa fik hun Nyresyge og strøg med; dermed sad jeg for anden Gang Solo tilbage, men nu baade med Maggies Gut og Amalies Pige.»

«Børnene har da været Dem til stor Glæde?»

«Aa ja imellem, men ofte maa jeg sande den vise Syrachs Ord, at Børnene er en Guds Gave, men Menneskene til stort Besvær, ja det har han storlig Ret i. William skulde først blive Ingeniør, ser De, han laa nede i Tyskland og studerede, hm, studerede paa at ødelægge Penge sammen med nogle i den Retning høitbegavede Kunstnere. Ved De, hvad han nu driver med?»

Betty arbeidede igjen med Bøgerne og skrev af alle Kræfter i den store Hovedbog, mens Holm drev paa med sine Fortællinger.

«Nu vil han blive Maler, saakaldet Kunstmaler, og smører sammen no'n Plader som Gulvet her, men Gud forsyne mig rigeligen alle mine Dage, om jeg vilde vandalisere Frølichs Tapeter med de Smørerier. Jeg har fore-slaaet ham, at han skulde gaa ned i Butikken og ernære sig, han som jeg, paa en ærlig og forstandig Maade, men nei da! Det er for materialistisk, for simpelt. Dog dette er ikke det værste, Frøken, men tror De ikke, at han og hans Kunstvenner har faaet indbildt Marie ogsaa, at hun er kunstnerisk anlagt, at hun er skabt for Operaen, saa nu galer hun deroppe slig, at Folk tror, der bor en Tandlæge Huset. Fy for Polen, hvilken Verden jeg er dumpet op i!»

Betty tittede op af Hovedbogen. «De har vist et udmærket Humør, Herr Holm?»

«Det var Skam ikke godt ellers, jeg har aldrig været af disse matte Mænd.»

«De har vist altid været en arbeidsom, flink Mand, et rent Pragtexemplar,» hun slog Hovedbogen igjen med et Klask og saa leende paa ham.

«Jeg Pragtexemplar! Not at all, bevare mig for det, thi Pragtexemplarer er en overmaade kjedelig Race — jeg har bare i hele min Handel og Vandel forsøgt at være et normalt Menneske, som synes at Livet igrunden er en udmærket Opfindelse. Naar det har gaaet rigtig paatværke for mig, ja saadan med Mangel baade paa Penge og Kredit, saa har jeg sagt til mig selv: bare tag godt Spændetag, Gutten min, saa klarer du Duppen, og saa har jeg trøstet mig med, at «stort værre kan det ikke blive, du har det gode ivente», og saa har jeg glædet mig til det som skulde komme!»

«Livet kan være rigt baade paa Sorger og Glæder.»

«Aa ja, men de fleste Sorgerne og Glæderne skaffer man sig nu selv da. De skulde bare vide, hvor megen Morro jeg har havt; man maa fabrikere lidt Oplivelse dann og wann, skjønner De! Ja, se paa os to! Har ikke vi det hyggeligt nu istedetfor at sidde og tie stille som to Mumier paa hver vor Pyramide?» han dreiede sig rundt paa den høie Kontorkrak, saa det peb i Skruen.

«Jo, jeg synes det er svært hyggeligt,» hun begyndte at pakke sammen Bøgerne. Holm gik med hurtige Skridt

frem og-tilbage paa Gulvet. Fra anden Etage hørte de Spil og Sang.

«Det tegner til at blive en hyggelig Aften ! Stuen fuld af Dilettanter med Fioliner og Tamburiner. Gjorde jeg min Ret, sendte jeg hele Bundten paa Toftes Gave eller en lignende Forbedringsanstalt.»

«Men kjære Herr Holm, De skal ikke være saa streng, Ungdommen maa da faa Lov til at more sig lidt, især naar de har en Far, der har god Raad,» lagde hun lidt vemodigt til.

«God Raad — hm — holder de ved paa denne Maaden, saa kanske jeg kunde finde paa at lure dem jeg,» han gik bort til Pulten, lagde Albuerne ud og saa skøieragtigt paa hende.

«Tror De, Frøken, at Knut G. Holm er for gammel til at gifte sig for tredie Gang?»

«Jeg ved ikke, hvad jeg skal sige,» svarede hun med en frisk Latter, idet hun smøg sig forbi ham og tog paa sig Reisetøiet.

«Godaften, Herr Holm!»

«Godaften, Frøken, De faar undskylde, at jeg har heftet Dem med al Passiaren min, men det er saa hyggeligt, at jeg ialfald har et Sted her i Huset, hvor der findes rimelige Mennesker.»

Han stod længe og saa efter hende. «Hun er ikke saa værst, neimen er hun ei — pen Figur, kanske lidt for spinkel i Overstellet, ser noget fortrykt ud, har det maaske14

trangt, Stakkel — hm — men- flink til at arbeide er hun — jeg tror, jeg bliver tilfreds med dette Arrangementet »

Garnæs kom ind med Kassen. «Vi har stængt Butikken, Herr Holm, var det noget mere De vilde os?»

«Nei Tak — hm — kan 1 høre det Levenet ovenfra ude i Butikken ogsaa ?»

«Omtrent som her, men det er overdaadig vakker Musik, jeg lurte mig op paa Gangen for lidt siden, og da sang de i Kvartet; men Frøknen var Basen, for hun stemte i, saa jeg er sikker paa de hørte hende helt op til Brandvagten.»

«Tror gjerne det, Garnæs, men jeg skal musicere for dem, saa de skal mærke det,» han slængte Pengeskrinet ind i Jernskabet, saa det skranglede, mens Garnæs fandt det raadeligst at forsvinde hurtigst muligt.

Ude i Butikken betroede han til Clasen, at Gamlen var hoppende sindt over Musiceringen ovenpaa, og begge funderede paa, hvordan han vilde tage det, naar han kom op.

«Aa han gir sig nok,» sagde Clasen, «for disse Ungerne de mestererer ham ganske og aldeles.»

«Kanske han blir lei hele Stasen og lader os faa Butikken! «Holms Efterfølgere», det var ikke saa værst det, Gut,» udbrød Garnæs begeistret, da de ruslede op i Syversens Hotel for at faa sig lidt extra Aftensmad.

Holm gik alene frem og tilbage i Kontoret, mens de spilte og sang i anden Etage, saa Globusen oppe paa Pen-

geskabet stod og dirrede. Han var for en Gangs Skyld i et yderst slet Humør. «Nu skulde jeg jo netop have det godt, er hvad man kalder ovehpaa, med en Status, som man kan slaa igjennem Væggen. Ha, ha, endda nægtede den Noksagten Bankchef Hermansen forleden Dag at discontere min Accept paa 8000 Kroner! Aa du Verden, for en Glæde det skulde være at forbause den Fyren engang, vise ham, at han har taget feil af Firmaet Knut G. Holm, gjøre en hei dundrende Handel med noen Hundrede Tusind kontant, tænk hvor han vilde kløø sig i Kalotten og sige: det er en mærkværdig Mand, den Knut Holm, jeg har rigtignok aldrig havt videre Fidus til ham, men —, ja det var det han sagde for nogle Aar siden ogsaa, «ingen Fidus», sagde han, men da var det Skam ogsaa daarligt. Aa jeg som altid har drømt om, at William skulde ind i Firmaet, det nye Firma Holm & Søn, og nu gaar det hele i Vasken. Nei, bygge Fremtidsslotte, det skulde ingen gjøre, for det bliver bare Korthuse, som ramler sammen alligevel. Slidt og sparket har jeg fra Morgen til Kvæld, bygget Firmaet Sten paa Sten til der, hvor det nu staar. Været nødt til at krybe for Bankchef Hermansen, fy — æh — isch! Ligget vaagen om Nætterne for at studere ud, hvorledes jeg skulde kunne smyge mig igjennem Morgendagen med dens Vexler og Krav — og nu sidder de deroppe og siger sig imellem: «Stakkels Gammel'n, han er igrunden en god ærlig Sjæl, men blottet for høiere Kultur, har intet Begreb om Livets ideelle Krav, han har jo altid staaet bag Disken,I 2

og der er han hjemme.» Ja, saadan omtrent lyder Melo-donten, jeg kjender Flosklerne, jeg har mærket det, følt det, naar jeg kommer op iblandt dem og deres Venner. Mens de spiser min Mad og drikker min Vin, saa klapper de mig overlegent paa Skulderen og tænker: Du gamle Kariolhest, du maa da fryde dig over at have den Glæde at være i Kunstens Tjeneste! Jo jeg skal fryde mig iaften ved at faa læst hele Banden eftertrykkelig Texten, go on

oldboy/»

Da Holm kom ind i den store Hjørnestuen, brød der løs en vild Jubel: Hurra for Kunstens Fader, han længe leve!

«Frantz Pettersen, du er Digter, du maa holde en Velkomsttale for min hæderkronede gamle Far!»

Frantz Pettersen, en liden tyk Fyr med en stor blond Moustache, greb sit Glas.

«Venner i Kunstens, i Skjønhedens evige Rige! Vistnok er der i de Sale, hvor vi færdes, høit under Loftet med stort Udsyn, men vi glemmer dog derfor aldrig Fædrehjemmet, om det er aldrig saa trangt, aldrig saa tørt —»

«Tørt? Her er ikke tørt!»

«Nei mørkt, mente jeg. Nu vel, denne ædle Faderskikkelse, der i dette Øieblik traadte ind ad Døren som en Aabenbarelse fra en anden Verden, fra de lavere Regioner (Bravo!), ham skulle vi ved Loke, Odin og Thor Hansen hædre (hold dig i Stilen, Frantz!); hvor maa ikke I begavede Børn, faldne af denne Hædersgubbe, føie Eder glade over at se ham midt iblandt Eder! Hvor maa ikke EdersKnut G. Holm.

i i

Hjerte slaa af Taknemmelighed mod Forsynet over, at I endnu har ham blandt Eder! Hvad siger ikke Digteren? (Ja, hvad siger han?) Min Fader sad i — (hop over det!) Vel, vi hopper over det og høiner vore Bægre til Ære for Husets Fader, hvis Stræv og Slid i denne materialistiske Verden har kronet Husets begavede Børns Arbeide. Hans Skaal!» (almindelig Jubel!)

Holm vidste ikke rigtig, hvad han skulde svare, thi dette var jo en Overrumpling. Han syntes ikke det var rigtig passende paa dette Tidspunkt at aabne Felttoget med en Moralpræken, hvorfor han mekanisk tog mod Glasset, der raktes ham. Han havde ikke mere end smagt paa det, før han spørgende udbrød:

«Men hvor i Alverden thar I faaet denne Madeira fra? Lad mig se paa Flasken! Nei saa plyndre mig, har de ikke taget min Madeira fra 52, dette gaar over Knæerne! Jeg havde gjemt bort 6 Flasker, som skulde været til mit 50 Aars Jubilæum som Handelsborger, og nu er de formodentlig strøgne med alle sammen, jo det er vakre Unger.»

Han satte sig i en Lænestol og viftede sig med Lommetørklædet.

«Disse gyldne Draaber fra vor gamle Kunstmæcenats Kjælder —», deklamerede Frantz Pettersen.

«Aa hold inde med det Vrøvl,» brummede Holm, idet han snappede en Flaske af den gamle Madeira og gik ind i Spisestuen, hvor han gjemte den bag Sofaen.

2 — Byens Fædre.18

«Nei nu maa du ikke være grætten da, søde, snille Papa'n min,» hviskede Marie til ham, idet hun tog ham om Halsen

«Jeg er ikke grætten — jeg er sindt.»

«Du skal ikke være sindt, hvad er det du har at være sindt over da?»

Holm blev aldeles maalbunden. Ikke noget at være sindt over? Han skulde kanske takke, fordi han fik Lov til at være oppe blandt disse begavede unge Spirer!»

«Skal jeg synge for dig, Papa?

«Synge? Nei saa mangfoldig Tak!»

«Men hvad feiler dig? Hvad er der iveien ?»

«Hvad det er — hvad det er? End Madeiraen fra 52?»

«Pyt ikke noget andet, den er blevet godt anvendt Papa. Aa du skulde hørt Frantz Pettersen improvisere, jeg har aldrig hørt noget saa morsomt!»

Hun var kommet bort paa hans Knæ og holdt ham om Halsen, de andre var inde i Hjørnestuen.

«Var det morsomt, Vennen min?» Han var lidt mildere i Stemmen.

«Ja Papa, jeg har aldrig havt en saa hyggelig Aften. Aa tænk du, Hilmar Strøm, Komponisten, du ser ham derinde, den lange magre Fyr med Brillerne, han sagde, at jeg havde en deilig Stemme — deilig Stemme!»

«Du skal ikke tro paa sligt, Barnet mit»

«Skal jeg ikke tro en saa berømt Kunstner som han? Nu var jeg saa glad, og saa kommer du og —» HunKnut G. Hohn.

reiste sig og holdt Lommetørklædet for Øinene; i det samme kom William ind.

«Nu, hvad er paafærde, hvad graater du for?»

«Papa siger, at jeg ikke skal tro paa Hilmar Strøm, at jeg ikke har nogen Stemme. Uf, bestandig skal det være mørkt og trist herhjemme,» hun lagde sig i Sofahjørnet med Ansigtet i Hænderne.

«Jo, det er deilige Ungdomsminder, vi faar fra Fædrehjemmet, Marie, det skal blive noget at have med sig ud i Livet!» William gik fornærmet ud.

Holm sad som en Forbryder og vidste ikke rigtig, hvordan han skulde tage det. Nei, disse Ungerne, de tog bestandig Offensiven før ham, nu var det ikke muligt at slaa sig sindt heller.

Marie var han jo saa svag overfor ogsaa — dumt, at han altid havde skjæmt bort den Jentungen ! Aldrig havde han sagt et haardt Ord til hende, det var ikke muligt heller, for hun var saa snil. Bare det at hun i 3 Uger ifjor havde vaaget over ham, da han havde Lungebetændelse og var inde i Døden, nei den Jentungen — den Jentungen! Han gik bort til Sofaen og tog hende ind til sig.

«Naada Venmin, det var ikke saa farligt da —»

«Hu—hu—hu— jeg vidste ikke, at det var saa fin Madeira, jeg — hu—hu — det er mig, som har taget den op af Kjælderen.»

«Ja, ja, blaas i Madeiraen, jeg kan faa fat i noget anden igjen — bare graat ikke mere nu.»I 2

Hun vendte sig mod ham.

"Du er ikke sindt paa mig længere nu da, Papa?»

«Nei da, nei vist ikke, gaa du ind og fryd dig ved Tilværelsen.»

«Uf det er saa leit, Papa, jeg tror, vore Gjæster har lagt Mærke til den Scenen mellem os.»

William kom nu tilbage og erklærede, at Scenen havde vakt pinlig Opmærksomhed, baade Komponist Strøm og Billedhugger Borg havde villet bryde op, det havde kun været ved Overtalelser, at han havde faaet dem til at blive.

Holm vidste ikke, hvad han skulde sige, Overgangen fra Angriber til Anklaget var for voldsom.

«Kan du ikke låve lidt Punsch til os da, Far? Det vil ligesom rehabilitere Situationen, ifald du kom anstigende med en stor rygende Bolle!»

«Punsch? hm — ja men — javist kan jeg nok det, men —»

«Ja slig deilig Punsch, Papa, du ved slig med i Flaske Champagne, i Flaske Rhinskvin, lidt Curacao etc. etc. etc.»

«Ja, jeg faar vel det — ja ja, naar jeg endelig er kommet op i dette — dette Kunstneriske, saa —.» Han gik ud efter Kjældernøglen. Da Holm var vel ude af Døren, storlo William.

«Du Marie! Du est den mest infernalske Skøierunge, som er bleven placeret her i Verden,» han tog hende om

Livet og svingede hende rundt.Knut G. Holm. i i

«Ja saamen var jeg ikke bange idag, William; thi det var ikke mere end jeg klarede ham, tænk jeg maatte graa te du!»

«Udmærket! Kvindetaarer er de evigt uforanderlige Projektiler, der aldrig gaar feil. Og Punsch atpaa, du; Bravo, Bravissimo! Kom, lad os gaa ind og forberede Banden paa denne Overraskelse.»

Ude i Kjøkkenet stod Holm og rørte dybsindig i en stor Punschebolle, mens han forsigtig slåp i Citronskiverne.

«Jammen er jeg en gammel Idiot, som lader mig kujonere slig. Hm — jo længere jeg venter, jo værre bliver det — engang maa vi jo have en Opvask alligevel, paa denne Maade kan det ikke gaa —.»

«Nu Papa, er ikke Punschen snart færdig?»

«Nu kommer jeg, Tulla mi, luk op Døren du.»

Da Holm kom ind med Punschebollen, blev der almindelig Jubel. Frantz Pettersen satte sig fluxens til Pianoet og stemte i, mens hele Selskabet tog hvad de havde forhaanden og akkompagnerede. En havde faaet fat i en Ildtang, en et Messingbret, en to Glas, som han klinkede mod hinanden osv.

En Hædersknup er Husets Far, de Børn i Valget heldig var.

Kor: Julia, Julia, Julia Hopsasa.

Nu staar han der beskeden bly, mens Ungerne af Far er kry.

Kor: Julia osv.I 2

Byens Fædre.

Og Grunker har han samlet for ved Salg af Kaffe, Gryn og Smør.

Kor: Julia osv.

i

Men Handel'n var nok ganske fin. I Kjældern er Champagnevin.

Kor: Julia osv.

Aa jammen hadde'n ogsaa jo Madeira ifra femti to.

Kor: Julia osv.

Se hvor han smiler god og from i Kunstens Krands og ser sig om.

Kor. Julia osv.

Lig Christian Kvart han peger paa den Punschen, vi skal smage faa

Kor: Julia osv.

Derfor saa drikker vi ham til med Fryderaab og Sang og Spil.

Kor: Julia, Julia, Julia Hopsasa.

Holm vidste ikke, enten han skulde graate eller le af denne Tilstelning, men valgte det sidste, idet han tænkte som saa, at naar det endelig skal gaa paatværke, saa lad det gaa tilgagns. Han holdt den ene Tale efter den anden, og Selskabet brølede af Jubel. Kandidat Graarud, der var literær Anmelder i «Folkets Elevator», erklærede, at en slig prægtig Type, som Knut Holm, havde han aldrig truffet før blandt Norges Handelsstand.Knut G. Hohn.

23

Redaktør Listad, der saa ud som Døden, men var Idealist og Fredsven, gjorde Kur til Marie, dog tilsyneladende uden Fremgang.

Da Talerne i speciel Grad begyndte at høines, og Digter Pettersen havde foreslaaet en Skaal for «den gryende Dag i Norges Kunst, thi den vilde snart komme, naar Husets Datter lod sin henrivende Stemme klinge udover Fjeld og Dal —,» da blev det for hedt for Holm, han forsvandt ude i Entreen og tog paa sig Frakken for at faa lidt frisk Luft.

Det var en deilig stjerneklar Nat med Barfrost. Elven gled stor, blank og mørk mellem Brokarrene, mens Gaslygterne paa begge Sider kastede lange Striber bortover den stille Strøm.

Han svingede rundt Hjørnet. Men kjære, hvem er det som sidder saa rolig derborte paa Butiktrappen? Han fandt en liden 12 Aars Gut, som læned sig op til Væggen.

«Men kjære dig da, Gutten min, hvorfor sidder du her og fryser?»

Gutten reiste sig hurtig op og vilde springe sin Vei.

«Nei vent da, Gutten min, du behøver da ikke at være ræd for mig.» Holm tog ham ved Haanden og saa ind i et blegt Gutteansigt med dybe mørke Øine, omrammet af en stor lys Lug.

«Jeg bare sad og hørte paa Musikken ovenpaa hos Holms,» hulkede han.

«Er du glad i Musik da?»I 2

Byens Fædre.

«Ja, jeg sidder altid om Aftnerne, naar ingen ser mig, udenfor hos de Familier i Byen, hvor jeg ved det er Musik — og oppe hos Holms har de sligt et deiligt Piano.»

«Vil du gjerne lære at spille da ?»

Gutten saa forbauset op paa ham.

«Jeg?»

«Ja netop du, du er jo saa glad i Musik, saa vil du vel gjerne spille ogsaa da?»

«Jeg maa hjælpe Mor hjemme jeg, for Far er død, og naar jeg bliver større, skal jeg tilsjøs. Nei nu maa jeg gaa hjem.»

«Kanske Mor er ræd for dig?»

«Nei da, hun ved, hvor jeg er henne om Kvældene, saa hun siger aldrig noget om det.»

«Hvad heder du da?»

«Hans Martinsen.»

«Se her, Hans, her skal du faa 2 Kroner af mig.»

«Aa du Verden, saa skal jeg komme paa Concert mange Gange — Tusind mange Tak.»

Han holdt Holms Haand fast med begge sine smaa Hænder og saa glædestraalende op paa ham.

«Saa skal jeg sige dig en Ting, Hans: Imorgen Formiddag Kl. 11 skal du komme ind til mig, herind i Butikken.»

«Men er det Dem, som er Holm da?» Hanlslap Haanden og veg sky undaf.Knut G. Hohn.

25

«Ja, kjære vesle Hans Far, var det saa farligt ? Hør nu pent efter: du skal komme op til mig imorgen Formiddag, saa kanske du skal faa høre nogen rigtig pen Musik — du kan gjerne bede Mor følge dig, om du vil.»

«Musik imorgen — aah — tusind Tak, nei hvor Mor vil blive glad!»

«Spring nu hjem rigtig fort, Hans, saa bliver du varm, du har siddet og frosset saa længe nu. Godnat da!«

«Godnat, Godnat!»

Holm saa den lille Skikkelse og de smaa Ben pile hurtigt over Broen og forsvinde i Mørket paa den anden Side.

Han stod en lang Stund stille og eftertænksom. «Den gryende Dag i Norges Kunst» havde Digter Pettersen deklameret. Tænk om han, Knut Holm, den foragtede Materialist, havde været den første til at se et Skimt af en gryende Dag! Dette var et underligt Træf. «Slige mærkelige dybe Øine paa Gutten, jeg blev saa varm om Hjertet, da han

holdt mig fast med den lille Haanden sin-—. Ja,

ja, er du en af Vorherres udvalgte Blomster, vesle Hans, saa neimen om du skal faa Lov til at fryse bort i denne kolde Verden, saasandt jeg heder Knut Holm.»Bramsen,

fl).

.orgenen efter Kunstnerselskabet sendte Holm Bud til Paal Abrahamsen eller «Bramsen», som hele Byen kaldte ham. Holm og Bramsen, var Barndomsvenner, de havde gaaet paa Almueskolen sammerf og var voxet op sammen. Da de var konfirmeret, var Bramsen gaaet tilsjøs, mens Knut Holm kom i Butik og begyndte sin merkantile Løbebane. Imidlertid glemte ikke Holm sin Barndomsven; thi da han fik egen Forretning, blev Bramsen hans Lagermand og Fuldmægtig paa Søboden, og der var han Holms høire Haand og meget betroet. Bramsen var en liden hjulbenet Fyr med Bukkeskjæg og et Skøieransigt, der kunde lægges i de utroligste Folder, eftersom det paakrævedes. Letvindt som en Kat kunde hanBramsen.

gaa ligesaa ugenert paa Hænderne som paa Benene, og trods sine 55 Aar var han den 17de Mai altid med paa at konkurrere med Smaagutterne i Klatring om Præmier oppe i Parken; han var ikke god at døive!

«Der bliver aldrig noget Alvor i Paal,» sutrede Andrine' Konen hans, hun var nemlig lidt af et Hængehoved, som stadig vilde have ham med paa forskjellige Møder og Sammenkomster, hvilke han regelmæssigt lurte sig undaf ved allehaande Paaskud.

Det var et underligt Forhold mellem Holm og Bramsen. Naar de var paa Tomandshaand nede paa Søboden, var det altid: «Du Bramsen» og «Du Knut», men overfor Verden var Bramsen den ærbødige Tjener, som stadig svarede: «Ja vel, Herr Grosserer.»

Da Bramsen flk Bud fra Kontoret, at Chefen vilde snakke med ham nede paa Søboden Klokken V28 om Morgenen, blev han høist betænkelig.

Slig extra Konference havde de havt for nogle Aar siden, dengang da Firmaet Knut G. Holm holdt paa at ramle overende, men i Alverden, det var da vel ikke noget sligt noget nu?

Holm saa grætten og ægerlig ud «Du Bramsen, jeg er lei af hele Stasen.»

Bramsen kløede sig betænkelig i Hageskjægget, lagde Hovedet paa skakke: «Det er vel denne Guinee-piggen oppe i Banken, som gjør Kaprifolier med Vexlerne dine igjen nu da?»I 2

«Aa langt fra, det er ikke sligt noget — vi har Penge nok.»

«Jasaa, Penge nok, og endda er du anterert — er du kanske bleven syg?»

«Aa nei da.»

«Jammen kjære dig, saa kan det vel ikke være noget iveien.»

«Det er disse Ungerne du.»

«Pyt, ikke noget andet?»

«Ikke noget andet! Akkurat som det ikke skulde være noget — de er blevet spuns gale begge to.»

«Det har dem nu været længe.»

«Ja, du kan sige saa, men nu gaar det over alle Grænser. William vil blive Maler.»

«Det er ikke værst det, naar han kan blive en rigtig lur Maler, og tage megen Tørkeise og lidet Olie i Kompositionen, for da bliver det noget af det! Se bare paa han Erlandsen oppe i Aasen, han er ikke snau i Forgyldningen han.»

«Det er ikke slig Maler, nei, han vil male Skilderier da, ser du.»

«Skilderier!» Bramsen blev aldeles betagen. «Skilderier! Nei, saa fordundre mig, om jeg har hørt sligt før — jo, det er sandt, han Søn til Klokker Olsen, som havde Tæring og Guldbriller, han penslet med sligt engang, men det blev hverken til at leve eller dø af — ja han strøg med ogsaa temmelig snart.»Bramsen.

29

«Men endnu værre er det, Bramsen, at Marie vil blive Sangerinde.»

Bramsen holdt næsten paa at falde ned af den Sukkerkasse, han sad paa.

«Sangerinde? Sligen med Tallerken?»

«Aa ja, ikke saa langt fra, men det bliver vel mig, som faar lægge Penge paa Tallerken — hvad skal vi gjøre ved sligt ?»

«Hm — hm — kan du ikke sende ham tilsjøs da? Og Frøknen maatte det vel gaa an at faa ind paa en Syskole.»

«Aa du snakker, du Bramsen, nei Far, i vor Tid lader de sig ikke sætte hverken ud eller ind nogetsteds. Ungerne spiller Komedie lige for Næsen af os.»

Holm gik i dybe Tanker hjem til Kontoret, hvor Hans Martinsen og Organist Berg sad og ventede.

Bramsen blev siddende rolig paa Sukkerkassen og mumlede: «Saamen har du faaet Strøsukker paa Tærten din, Knut Holm! Ja, Vorherre kan sende en nogen rare Unger iblandt.»

Da Garnæs lidt efter kom ned paa Søboden, fandt han Bramsen fremdeles i Ro paa Sukkerkassen.

«Hvad var det som feilede Gammel n idag, du Bramsen? Han saa ud som han skulde ind paa Døvstumme-institutet, ikke et Ord fik vi ud af ham.»

Bramsen sad længe, før han svarede, endelig kom det høitideligt:I 2 Byens Fædre.

«Efter min ringe Formening, som ikke er saa ringe endda, saa vil jeg sige Dem, Garnæs, at Verden er fuld af Modtraster.»

«Aa er det du mener?»

«Kjære, skjønner De ikke det, at de som har godt Remoné, de gjør alt for at miste det og de som ikke har noget, de klorer alt det de kan for at faa et.»

Garnæs forstod fremdeles ikke Bramsens Bemærkninger og begyndte at sprætte op en Kaffesæk.

«Hør nu her, Garnæs, enhver Kvinde har Vorherre anvist Kondition her i Verden. Nogle blir gifte, og nogle blir Skolelærerinder, Husjomfruer eller lignendes — alle disse holder paa sit Remoné — men den Kvinde, som synger til vores Behag, mod at vi giver hende paa Tallerkenen, hendes Remoné er som en Glasrude, der er slaaet istykker, den er ude og borte.»

Garnæs lo og saa spørgende paa Bramsen.

«Begriber De ikke nu, Garnæs, hvorfor Holm saa grætten ud ?»

«Aa slig nu, jasaa, Frøken Holm vil gaa til Theatret.»

«Synge, Far, synge for Betaling! Skulde det hænde med min Datter, saa gav jeg hende Blaasyre, saa hun mistede

Maalet, jammen gjorde jeg det.»

Garnæs og Bramsen havde daglig en lun Passiar nede paa Søboden, og sidstnævnte fortalte da altid sine Oplevelser paa Sjøen, hvilket stærkt interesserede Garnæs, der som Bondegut fra Krødsherred aldrig havde hørt eller seetBramsen. 43

noget af Sjølivet eller erfaret noget videre om fremmede Lande, før han kom ned til Byen. Bramsens Fortællinger havde derfor altid stor Interesse for ham.

«Har ikke De været paa Ishavet, Bramsen?»

«Jo det skulde jeg mene, det var i 1876 jeg var med Svend Foyn oppe og skjød Hval.»

Bramsen forsøgte, naar han skulde give en længere Historie tilbedste, at anvende Bogsproget til at begynde med, men faldt stadig lidt efter lidt ud af Rollen.

«Var ikke den Hvaljagten farlig ?»

«Aa, det er eftersom man tager det. De ved jo, at ifald den havde klappet til os med Svandsen, saa havde vi vel ruslet ud af Dansen. Jeg husker engang vi dampede efter en svær Krabat, vi skjød efter den og traf den ret agtenfor Blæsehullet, men da kan De tro det blev Polka Mazurka! Hvalen slog fuld Fart forover, og vi fuld Fart agterover, men jammen drog den os ikke alligevel med 19 Mils Fart, saa vi gjerne kunde ageret Torpedorbaad. Hvalen kunde puste lige godt, ser De, for han havde Blaaseholet frit og de indre Orkaner i fuld sjødygtig Stand. Endelig mistede den Pusten og sagtnede Farten, saa vi fik den «lenset», det vil sige, kjørt et Spyd i Hjertet paa den.»

«Den har vel et stort Hjerte?»

«Ja, der er Hjertelag, i Almindelighed er det saa stort som en skikkelig Kommode eller Chifanier.»

«Hvordan vilde det gaa med en slig Kar, om han havde Hjertefeil?» lo Garnæs.I 2

Byens Fædre.

«Aa, det blev vel i Proposj on det, men den har nu gode Aparater forøvrigt ogsaa, bare Pulsaaren er som et passelig stort Kakelovnsrør.

«At ikke du blev med Nansen til Nordpolen da, Bramsen ?»

«Hvad skulde jeg bedone deroppe blandt Eskimoerne og al den Pøbel'n, aa nei, da kunde jeg anvende Tiden min bedre.» Bramsen fortsatte endnu en Stund med Hval-historier, indtil Garnæs fandt det betimeligt at gaa op i Butikken igjen.

Udenfor Søboden sad en Rad af Smaagutter og fiskede «Mort», og for dem var Bramsen altid en god Kammerat. Naar han havde en ledig Stund, var han stadig hos dem og deltog i deres Prat og Fiskeri, eller han hjalp dem at låve «Svimledeig», der efter Bramsens Opskrift skulde bestaa af franskt Brændevin og Hvedemel. Stor Jubel blev det, naar Morten begyndte at skjene oppe i Vandskorpen med Bugen i Veiret. Idag vilde ikke Svimledeigen virke, enten det nu kom af, at Fisken havde vænnet sig til det franske Brændevinet, eller af andre Aarsager; han forlod Gutternes Selskab og ruslede ind paa Søboden, hvor han til sin Overraskelse fandt Amanda, hans Datter og eneste Barn, staaende og graate i en Krog.

Amanda var omkring 15 Aar, en lang og opløben Jentunge med stor tyk Flette nedover Ryggen, mørkebrune spillende Øine og et kvikt blidt Ansigt.

«I Alverden, hvad gjør du her, Amanda?»Bramsen.

33

«Moder vil, at vi skal gaa paa Møde iaften, og du har jo lovet mig, at vi skal gaa i Theatret og se paa «Abekatten», det skal være saa morsomt saa.»

Bramsen begyndte at blive betænkelig. Tænk, om hun ogsaa skulde faa slige Indfald som Frøken Holm, og finde paa at synge med en Tallerken — nei, det var kanske bedst at følge med Moder paa Møde alligevel.

Amanda blev rent balstyrig og tog paa at stortude.

«Naa — naa — jeg skal gaa med dig i Theatret iaften, men paa en Betingelse.»

Hun saa op med et stort, maabende Ansigt.

«Du skal aldrig synge eller spille Komedie, aldrig i denne Verden, skjønner du det ?»

Amanda skjønte ikke, hvor Faderen vilde hen, men svarede mekanisk: «Nei da, saa gaar vi og ser paa Abekatten da, Far ?»

«All right, men lad ikke Mor mærke noget!»

Hun strøg ud af Døren i rivende Fart og pilte hjemover. Om Aftenen sad Bramsen og Amanda oppe under Taget i Theatret og morede sig guddommeligt over «Abekatten». Han ventede rigtignok hele Tiden paa, at bemeldte Abekat skulde komme frem, og følte sig derover grundigt skuffet, men da Amanda morede sig saa prægtigt, kunde det jo være det samme for ham. Havde han været alene, vilde han fordret Pengene igjen, thi det var igrunden Snyderi at sætte noget paa Plakaterne, som ikke kom frem.

Byens Fædre.

Mens Bramsen og Amanda sad i Theatret, var Mor Andrine i Mode og ventede svarligt paa, at de andre skulde komme efter, som de havde lovet, men heri blev hun som vanligt skuffet.

Om Aftenen, da de kom hjem, sutrede Andrine over Verdens Skrøbelighed, Jordelivets Ellende og de onde Magters Indflydelse paa Mennesket.

Bramsen og Amanda lod hende som vanligt snakke, mens de skottede over til hinanden, og naar Andrine vendte Ryggen til, skar Bramsen Ansigter saa grinagtigt, at Amanda maatte ud i Kjøkkenet for at le.

Bramsen var glad i Mor, thi hun var saa snil og opofrende, at man maatte holde af hende, og Amanda hun havde Respekt for Moderen, der var den eneste, som holdt hende i Ørene, hvilket nok trængtes «med en slig Far, der aldrig havde revset sit Barn».

Bramsen havde aldrig i sine Levedage faaet Juling af andre end Kammerater, og det havde han ærligt kvitteret for ved at dænge dem igjen. Noget Tugtens Ris kjendte han ikke til, og derfor kunde han ei heller begribe, at sligt noget var nødvendigt for Amanda. Mellem Far og Datter udspandt der sig saaledes et mere kammeratsligt Forhold, der eftersom Aarene gik, udartede til, at de i Fællesskab ved hver Leilighed søgte at lure Andrine.

Bramsen var blottet for enhver Ide om Penges Værd, eller hvorledes de rettelig bør behandles; af den Grund var Andrine i Aarenes Løb successive gaaet over til atBramsen. 47

blive Familiens Finantsminister og Indehaver af Sparebankbogen, hvilken Bramsen kun ved særdeles høitidelige Anledninger fik Lov til at beskue, NB udenpaa — dens Indre var for ham bogstaveligt en lukket Bog. Amanda og han brød ofte sine Hoveder med at gjætte paa, hvormeget der omtrent «saa'n paa en Slump» kunde være i Bogen, men Gaaden var altid lige uløselig.

Hver Maaned bragte Bramsen hjem til Andrine sin Løn, som han pligtskyldigst leverede hende, dog nævnte han aldrig noget om de 10 Kroner pr. Maaned, som han havde faaet i Paalæg; de gik til extra Fornøielser for ham og Amanda, og til hende havde han ondt for at sige nei.

For en Maanedstid siden skulde hun endelig have et Poesialbum, thi det havde alle andre Smaapiger i Klassen, og da gik det naturligvis ikke an for hende at være uden et saadant. Bramsen kunde ikke forstaa, hvad Morro det var i et sligt et, det maatte da være mere praktisk at kjøbe en Visebog, men det vilde ikke Amanda, hvorfor hun fik sit Poesialbum. To Stykker havde hun allerede faaet til at skrive i det, nemlig gamle Klokker Klemmetsen i

Strandvik, der var en gammel Kjending af Bramsen, han havde skrevet med store, snirklede Bogstaver:

«Du bedes med et venligt Sind erindre mig, mit gamle Skind.»

Frøken Tobiesen paa «Aldershvile», der havde været forlovet 7 Gange i sit Liv, skrev:I 2

Byens Fædre.

«Det er bedre at have elsket og tabt end aldrig at have elsket engang.»

Amanda vilde endelig, at Bramsen ogsaa skulde skrive noget, men for det første syntes han, at Albumet var for fint for hans Klo, og for det andet var det ikke godt at finde paa noget. Imidlertid slåp han ikke, men maatte paa hendes indstændige Anmodning give sig ikast med Arbeidet, og Resultatet blev følgende Poem:

«Jeg Amandas rette Far af hende aldrig Sorger har, men hun volder ofte Pine for sin brave Mor Andrine »

Amanda blev høilig misfornøiet med dette Vers, det var ikke Meningen, at han skulde skrive sligt, for det vilde bare bringe hele Klassen til at le af hende. Bramsen maatte til at skrabe det ud igjen, men da gik der Hul paa Papiret, og det blev ingen anden Raad end at tage Bladet ud, hvorover Amanda var meget fortørnet.

Bramsens høieste Ønske i Livet var at faa en Damp-baad at føre, ikke en slig stor en, der farer paa Kina eller Kjøbenhavn, nei det havde han ikke Udsigter til, da han grundig foragtede saavel Navigationsexamen som andre boglige Kundskaber. Hvad Bramsen længtede efter, og hvad der i hans Drømme stod for ham som hans Ønskers Maal, det var en Bugserbaad, en slig liden, rap Djævel med Styrehus og stort Rør paa Midten, samt Galge og Slæbe-taug agter.Bramsen.

37

Tænk for en Tilværelse at kunne rusle ud og ind Fjorden uafladelig, og saa træffe alle gamle Kjendinger blandt Fiskerne og Lodserne, det skulde være «Sing salioh my boy» det! Han havde ofte slaaet paa for Andrine, at Indholdet af Sparebankbogen burde anvendes til Indkjøb af en slig Bugserbaad, men da havde hun korset sig og foreholdt ham, at han burde se til at bekjæmpe deslige Fristelser og onde Tanker. Bramsen kunde ikke forstaa, at det var onde Tanker, tvertimod syntes han, at det var overmaade trist at tænke paa, at han hele sit Liv skulde være indemuret paa den kvalme Søboden. Var det rimeligt for en Mand i hans Stilling at blive plantet som en Geranium i en Blomsterpotte midt imellem Sukkerkasser, Melsække og Butikfyrer ?

«Det er megen Holke og Puksten paa Livets Vei — men man faar se at skrangle igjennem paa bedste og hensigtsmæssigste Maaden,» mumlede Bramsen for sig selv, han stod i Døren paa Søboden og skuede langeligt efter Stompejohnsen, der dampede udover Fjorden med «Rap» og en Jagt paa Slæb.Bankchef Hermansen.

^ßankchefen og Knut Holm havde aldrig været Venner; tilsyneladende var de svært aimable mod hinanden, men egentlig var Situationen for begge Parters Vedkommende: væbnet Neutralitet.

Bankchefen var en tør, afmaalt Herre, stram som en gammel Oberst, og uimodtagelig for enhver Appel til Hjerte eller Følelse.Bankchef Hermansen.

39

Naar han stod bag Skranken oppe i Banken, og med den største Ro leverede tilbage en Vexel, han ei fandt tilstrækkelig beslaaet, sagde han uden at fortrække en Mine: «Vi har ingen Penge idag,» skjønt Kassen var saa smækfuld, at den holdt paa at sprække.

Han var en gammel Ungkarl, og Knut Holm forsikrede, at om Bankchefen, ved Verdens Skabelse, istedenfor Adam var bleven placeret i et Lysthus i Paradis solo med Eva, han vilde nægtet Diskontering af hvilkensomhelst Frem-tidsvexel, og vor Planet vilde ei havt større Folkemængde end Maanen.

Bankchefen var igrunden en pen Mand; den lange, slanke Skikkelse i stram, tilknappet Bonjour, det let graa-sprængte Haar børstet frem paa Siderne af det glatragede Ansigt, de sammenknebne, smale Læber — alt tilsammen gjorde, at han godt kunde præsenteret sig som Diplomat ved et europæisk Hof.

Han var en «skarp» Forretningsmand, ikke alene i Bankens Interesse, men ogsaa i sine egne private Affærer; thi var der en Chance til at tjene Penge, enten ved at kjøbe Eiendomme i et Konkursbo eller paa anden Maade, havde han altid aabent Øie for at passe det beleilige Tidspunkt. Han ansaaes for en af Byens rigeste Mænd, det var saaledes ikke saa ligetil at komme i Miskredit hos ham; naturligvis var han saa klog, at ingen kunde bevise, at han misbrugte sin Stilling, nei langtfra! «Men den Fyren har en slig fin Spornæse, at han lugter «svid» i aarevis, før en4o

Mand selv har tænkt paa Konkurs,» var Holms stadige Bemærkning om ham. At kunne komme til at lure Bankchefen rigtig ordentlig, saa det tilgavns vilde aarelade Portemonnæen hans, det var Knut Holms brændende Ønske i mange Aar, men jamen var det. vanskeligt, thi alle de Snarer, han efterhaanden havde lagt ud, de var han bleven hængende i selv.

Han kunde spytte Blod af Ærgrelse, naar han tænkte paa, hvordan han maatte blive ved den Tomten bag Raadhuset.

I aarevis havde Bankchefen gaaet og besigtet den for at bygge sig et Hus der, og Holm var overbevist om, at han ved at kjøbe den skulde faa pint ud af ham nogle Tusinde Kroner i Overpenge. Han kjøbte den derfor ved Auktion, lige for Bankchefens Næse, og betalte gladelig 11 ooo Kroner, mens 8 ooo vistnok kunde været passelig Pris.

Dagen efter mødte Holm Bankchefen paa Gaden.

«Nu, De blev ved Tomten, Herr Holm?»

Aahaa, tænkte Holm, nu begynder det.

«Jo, Herr Bankchef, det er en udmærket Tomt, prægtig Beliggenhed — den er forresten tilsalgs igjen, mod passende Avance naturligvis.»

«Mange Tak, men jeg er ikke Liebhaber. — Apropos, det er en Servitut paa den, som er noksaa ubehagelig, ja, De kjender selvfølgelig til det; man har ikke Lov til at sætte Vinduer, altsaa Facaden, mod Raadhuset, men maa lægge den til Baggaden, altsaa Skyggesiden, hm, ja det erBankchef Hermansen.

41

vistnok en Aber, Herr Holm, dog tror jeg det forøvrigt var en ganske rimelig Handel.»

Holm blev staaende og se efter ham, han havde ikke havt Ide om nogen Servitut, og var rasende paa sig selv i mange Maaneder efterpaa. Tomten laa der brak den Dag idag, med en stor aaben Rende i Midten, som Mægler Vindt havde døbt for «Holmens Kanal», hvilket ogsaa havde staaet paa Tryk i et «Indsendt» i Avisen, hvori klagedes over, at det stinkede af det stillestaaende Vand i «Kanalen».

Det var blevet meget lunere og hyggeligere paa Kontoret nu, siden Frøken Betty kom, syntes Holm. Bare det, at hun stadig hver Morgen passede paa at have nogle friske Blomster i et Glas paa Pulten, var et Tegn paa, at det gik an at faa lidt Hygge selv over et støvet Kontor.

De passiarede allerede nu sammen, som om deskulde været kjendte i mange Aar, og Forholdet mellem Chef og Tjener blev lidt efter lidt meget kordialt.

Holm førte jo altid Ordet og snakkede saa, at hun undertiden maatte bede ham holde op, da hun ikke kunde arbeide. Sædvanlig blev der da en Pause paa et Kvarters Tid, hvorunder Holm sad og betragtede hende over Brillerne, mens hun posterede fra Memorial til Hovedbog med en vis freidig Nonchalance. Det er forunderligt, tænkte Holm, hvor det flatterer disse lyshaarede Fruentimmerne, naar de har mørke Øienbryn og Øienhaar og disse blaa Øine! Det er da sørgeligt, at hun stadig skal knibe sammen Munden slig, saa man aldrig faar se de deilige Tænder.I 2

Byens Fædre.

Han sad og saa paa hende aldeles aandsfraværende, saa hun blev rød helt op i det store lyse Haaret.

«Det ringer paa Telefonen, Herr Holm,» fandt hun paa for at aflede ham.

«Mangfoldig Tak, men det Instrument rører jeg ikke. Tror De, at jeg vil staa der som en Idiot og snakke op og ned ad Væggen, og kanske blive lurt paa af en hel Del Individer, som sidder og lytter rundt i Byen — nei Tak, mine Talegaver er ikke for Telefontjenesten.»

Det var aldrig muligt at faa Holm til Telefonen, antageligvis fordi han vidste med sig selv, at han ofte sagde en hel Del Ting, som ei var saa ganske vel overveiede, og som det derfor ikke var behageligt at have Vidner paa, nok for det, han ansaa Telefonen for vor Tids sletteste Opfindelse. «Om Gamle Erik skulde sat ud en Præmie for den bedste Opfindelse, hvorved Menneskene kunde ærgres og uroes, saa burde han Eddison faaet Prisen.»

Det ringede paa Telefonen, og Betty gik bort.

«Det er Mægler Nilsen, som vil tale med Dem.»

«Spørg, hvad han vil?»

«Han siger, at det store spanske Jernskibet, der kom op med en Ladning Salt til Høeg & Co., skal sælges ved Auktion for Bodmerilaan, og han tror det er godt Kjøb at faa.»

«Allright, Tak, jeg skal tænke paa det.»

Der blev Liv i Knut Holm, da han troede der var en «Job» at gjøre, og han glemte aldeles Bettys blaa Øine, lyse Haar og mørke Øienbryn.

«Garnæs! Faa Tag i Bramsen lidt faderlig fort, og sig til ham, at han maa reise ombord i det spanske Jernskibet ved Høegs Tomt og besigte det!»

Et Par Minutter efter kom Bramsen hæseblæsende.

«Jeg har været ombord der næsten hver Kvæld, Herr Grosserer, for de havde nemlig en Negerkok, som spilte alle mulige Danser paa en slig Lergøk, det var meget interessant —»

«Ja, men du har vel seet paa Skuden ogsaa, var den god ?»

«Aa, det er ikke stort at se paa, for jeg snakkede med Tømmermand, en Finne, som havde været med den i 12 Maaneder, og han fortalte, at hele Bunden var som et Dørslag, saa den bare flød paa Mønniemalingen. Forresten var det no' ganske artigt han havde, han Tømmermand, det var det rareste jeg har seet!»

«Naada?»

«Jo, han havde en «Trylleku», som han havde kjøbt i Pensacola; naar hun blev trukket op, saa kunde hun spadsere bortover Dækket, bukke paa Hovedet og sige: møh! møh!»

«Hvordan var Overstellet?»

«Overstellet? Udstoppet med brunt Skind.»

«Nei da, Skuden mener jeg.»

«Aa den naa, jo da, hun saa svært fin ud, Maling og Forgyldning og Messingbeslag paa alle Kanter, han er ikke dum han Spaniolen, han ved nok hvad han gjør, han trængte nok ikke noget Bodmerilaan.»

«Hvad er det du mener, Bramsen?»

«Bare Skøierstreger altsammen,» hviskede Bramsen.

«Har der været nogen anden ombord og seet paa den?»

«Ja, Skipper Heie var der hele Dagen igaar.»

«Hvad siger du, han som førte «Valkyrien» for Bankchefen ?»

«Javist ja, og det er nok Bankchefen, som spekulerer, tænker jeg.»

«Du Bramsen, ikke et Ord til nogen Kat om den Skuden, bare gjør dig dum som en Telemarking, og spørger nogen dig, saa bare sig saa hemmelighedsfuldt som muligt, at du har besigtet den for mig, ikke en Stavelse mere, skjønner du.»

«Javel, Grosserer, men De spekulerer vel ikke?»

«Overlad det til mig du, Bramsen.»

«Javel, Herr Grosserer!»

Da Bramsen var gaaet, spadserede Holm op og ned paa Kontorgulvet i dybe Tanker.

«Undres paa, om det ikke nu skulde være muligt at faa lumpet Bankchefen — hm, det bliver risikabelt, men jeg kan ikke dy mig.»

Han satte Floshatten paa Hovedet og fortsatte sin Marsch paa Gulvet, med Tommelfingrene i Vesthullerne.

1 Tankerne saa Holm allerede, hvorledes Spaniolen halede hen til det mekaniske Værksted, hvorledes de tog Plade for Plade ud af Bunden, indtil bare Overdelen var igjen. Tilslut saa han sig selv som Værkstedets Repræsen-Bankchef Hermansen.

tant gaa op i Banken og præsentere en Regning — aa for en Regning — en, to, tre, fire, fem Sifre!

Det rent kriblede nedover Ryggen paa Holm, naar han

tænkte paa Regningen---7/ie" Plader, Omnagling, For-

støtning og al anden Djævelskab, som Veritas kan finde paa.

Det var lidt vanskeligt at udkaste en Operationsplan, specielt da Auktionen skulde være paa Fredag, og idag havde vi alt Onsdag.

Først maatte han ombord for at proklamere sig som Spekulant, thi det vidste han promte vilde blive rapporteret til Bankchefen, der naturligvis som vanligt havde sine Spioner ude.

Thorsdag Eftermiddag var han ombord og besaa sig baade høit og lavt, hvorfor han haabede, at Rapporten til Bankchefen den Dag vilde lyde paa, «at Holm var nok stærk Liebhaber».

Tidlig Fredag Morgen tog han sig ogsaa en Tur derned, og entrede op ad Ledderen paa Bagbord Side, men han havde neppe faaet Hovedet over Rækken, før han vis å vis ser Bankchefens glatragede Ansigt komme op paa den anden Side.

Holms første Indskydelse var at krabbe nedover igjen i al Stilhed, men da han derved kom til at træde paa Bramsens Fingre, udstødte denne et Brøl, som gjorde at hele Besætningen sprang over for at se, hvad som var paafærde. Holm havde ikke noget andet Valg end at gaa ombord, og hilste særdeles venligt paa Bankchefen.I 2 Byens Fædre.

«Saa vi er Konkurrenter?» bemærkede denne blidt.

«Nei, jeg tror ikke det,» sagde Holm alvorligt, «for den er saa daarlig bygget, at jeg tør ikke indlade mig med den.»

«Ja, den er vist det,» svarede Bankchefen og skottede bort paa Holm, der lod som han saa tilveirs efter Riggen.

«Langskibsforbindingerne er kleine ogsaa —», Holm saa ned i Storlugen, thi han vidste, at disse var det bedste paa hele Skuden, og havde altsammen været saa bra, vilde det nok gaaet an at kjøbe den.

Bankchefen gik forud og Holm agterover, og da de havde passeret rundt, mødtes de igjen.

«Bunden er nok skral, efter hvad jeg kan forstaa,» sagde Holm ganske let henkastet, idet han gik over Rækken for at ro hjem.

«Det er nok muligt det, Herr Holm,» han vibrerede lidt i Stemmen, saa Holm gjorde op med sig selv, at nu var han bleven tilstrækkelig vakcineret.

Auktionen skulde holdes Kl. 1, og Holm mødte præcis op paa Klokkeslettet. Underligt, at Bankchefen ikke kom, han skulde vel aldrig have anet Uraad?

Auktionskonditionerne blev læst op, og Approbation skulde ske ved Tilslaget.

Endelig kom Bankchefen, ganske stille satte han sig paa nederste Bænk.

Det blev bestandig lidt mere Alvor over Forsamlingen, naar Bankchefen var tilstede, saa det begyndte at blive noksaa højtideligt.

Holm, der før havde spøget baade med Byfogden og sin Ven, Sagfører Schneider, indtog stilfærdigt sin Plads.

«Altsaa, mine Herrer, sælges nu, til Højstbydende pr. Kontant, Fregatskib «Don Almaviva» ifølge oplæste Konditioner, vær saa god gjør Bud.»

«40,000 Kroner,» bød Holm. Lang Pause.

«40,000 er buden, første Gang, 40,000 — 40,000 anden Gang — —.»

Holm begyndte at blive urolig.

«41,000,» lød det med Bankchefens sonore Stemme.

«45,000,» smældte Holm i strax.

«46,000,» kom det nedenfra lidt hurtigere end sidst.

«49,000,» svarede Holm momentant.

Nu begyndte det at knibe, og Holm sad paa den yderste Ende af Bænken, han saa ret forover, thi han turde ikke vende sig. Minutterne blev uhyggelig lange. Holm sad som paa en Rutschebane, Maven trak sig op, akkurat som om han holdt paa at blive søsyg.

«49,000, ni og firti Tusinde Kroner er buden for første Gang —.»

Holm troede han skulde faa Slag, tænk om han skulde komme til at præsentere Værkstedsregningen hos sig selv!

Skipper Heie satte sig bort til Bankchefen og hviskede ham noget i Øret, alles Øine fulgte dem, undtagen Holm, der sad og stirrede uafladelig som en Statue paa Vaske-vandsstolen borte i Hjørnet.

Auktionarius stod med Hammeren løftet: «49,000 anden Gang,» han stirrede med aaben Mund paa Bankchefen.

«50,000,» kom det fra Bankchefen endelig.

Holm sprat op, som om han skulde faaet et Naalestik i Enden, og saa med et eget underligt Ansigt ned paa Bankchefen, som ei fortrak en Mine.

Hammerslaget faldt, og Holm gik bort til Bankchefen, tog af sig Hatten med en dyb Bøining. «Maa jeg have den Ære at gratulere Herr Bankchefen; rigtignok er den, som jeg ogsaa sagde Dem, lidt svag i Bunden, men forøvrigt er det vist en rimelig Handel.

Da Holm kom ud paa Gaden, tog han Bramsen, der ogsaa af Nysgjerrighed var tilstede, i begge Skuldre og ristede ham: «Du Bramsen Far, denne Gangen fik jeg da Bankchefen til at gaa i Vandet med fulde Klæder.»

«Aa, du Verden, Grosserer, hvor ræd jeg var — jeg ved ikke mere end en Gang i mit syndige Liv, at jeg har

været saa anterert som idag, og det var den Gangen jeg hopped over den sindte Stuten til Wesmann.»

«Hopped over Stuten til Wesmann?»

«Ja, jeg stod i mine egne Bekymringer og slog igjen en Sildetønde udenfor Søboden, og før jeg vidste af det, havde jeg den store Stuten i fuldt Firsprang sættende lige paa mig — den skulde slagtes, men saa havde den slidt sig paa Veien. Op i Tønden kunde jeg ikke komme, for den var 3/4 fuld af Sild, ind paa Søboden var det ikke TidBankchef Hermansen.

til — jeg saa allerede de store Hornene som en diger Høgaf-fel bare nogle Fod fra mig, og gjorde op det Regnestykke, at nu var nok din jordiske Løbebane slut, min kjære Paal Abrahamsen — — men saa fik jeg en Aabenbarelse. Jeg tog saadant dobbelt Tilsprang, og i samme Øieblik, som Stuten troede den havde mig paa Kornet, saa gjorde jeg Saltemortale og kom skrævs over Ryggen paa den, og sad ligesaa kjækt der som Ritmester Vold foran det gule Kor.»

«Men hvordan kom du af da?»

«Aa, det gik af sig selv, for den slængte mig med slig Fart nedigjennem Kjælderhalsen til Fru Brekke, at jeg kjendte det i 14 Dage efterpaa.»

Paa Veien forbi Børsen og ned til Kontoret traf Holm en Mængde Mennesker, der var meget interesserede i at høre, hvem der havde kjøbt Spaniolen.

At «Don Almavivas» Reputation ei blev forbedret er sikkert, thi da han traf gamle Mægler Nilsen, og denne vilde gratulere ham med Kjøbet,- udbrød han: «Hele Bunden 'er som et Dørslag, Gut,» og saa sang han efterpaa:

«Det år just det, som gör Skelnan så stor på en äkta och en falsk Spanior.»

At det idag var en Glædens Dag for Holm, det er sikkert, og da han kom ind paa Kontoret, erklærede han til Betty, at nu havde Bankchefen faaet Kvittering for Tomten bag Raadhuset. Han fortalte hende derpaa omstændelig, hvorledes Bankchefen og han i aarevis havde

ført en stille Kamp mod hinanden, men han lagde heller ikke Skjul paa, at det var ham som havde ligget under til idag.

Det var Bankchefen, som havde stængt for, at han kunde komme ind i Formandskabet, muligens ind paa Thin-get, han havde altid staaet som en urokkelig Bom for alle hans Planer — indtil nu. Idag havde Vinden snud sig, nu var det første Slag vundet, fra nu af kanske Bankchefens Stjerne vilde begynde at dale i denne Bv og dette Land, for hans Magt strakte sig noksaa langt udover.

Holm stod først lidt bøiet over Pulten, men eftersom han talte sig varm, rettede han sig, og der kom en slig Kraft og Energi over hans Person, at Betty i sit stille Sind gjorde op, at ifald Bankchefen ei var særdeles godt bevæbnet, maatte han komme til at bukke under i denne Tvekamp. Hun blev mere og mere opmærksom, eftersom han talte, og fulgte ham hele Tiden med Øinene, indtil han gik lige bort til hende og sagde: «Jeg kan fortælle Dem, Frøken, at det er ikke alene Bankchefen, men hele Kompaniet her i Byen, som har trukket paa Skuldrene og smilt bag min Ryg, naar jeg optraadte.

De kan tro, jeg har nok følt det, om jeg ikke har ladet mig mærke med det — jeg har bestandig været blid og fornøiet, thi derved har jeg opnaaet to Ting: Jeg har glædet mine Venner, og ærgret mine Fiender!

Og de herovenpaa, jeg mener mine Børn, de har aldrig forstaaet mig rigtig, og jeg har stadig havt Indtryk-Bankchef Hermansen.

ket af, at de ansaa mig for en slig Rugemaskine, der var skabt til at værpe Guldæg. Aa du malebariske Verden, hvilken Fryd det skulde være, om jeg en vakker Dag kunde tvinge hele Kieresiet til at lette paa Hatten og se op for at finde ud, hvor Knut G. Holm staar.»

Han vilde tage hendes Haand, men hun trak den raskt tilbage, blev blussende rød og forskansede sig bag alle Bøgerne længst inde i Krogen.

«De synes vist jeg er en rar Mand?»

«Nei, Herr Holm, ikke rar, men stærk. Jeg har bestandig sværmet for at træffe Mænd, der var færdige til at tage et ordentligt Løft i Livet.»

«Ikke sandt? Der findes jo snart ikke en Mand mere, som tør vove Skindet for sin Overbevisning. Det er saa hyggeligt og fredeligt at lukke sig ind i sit Skal, og gaa med Filttøfler og Mavebælte, samt rette sig efter Majoriteten, snakke alle pent efter Munden, ikke dulte til nogen paa Albuerne, bare smile forbindtlig og være elskværdig — aa, du Alverden, for Fattigstuelugt! Nei, op med Vinduerne, selv om det er 30 Graders Kulde.»

Han strøg ud i Butikken, og hun hørte, hvorledes han og Garnæs talte om, at hele Lokalet skulde moderniseres, Gulvet sænkes og store Spejlglasruder sættes ind.

Hun sad længe i dybe Tanker over hvad Holm havde sagt, begyndte flere Gange paa at føre ind i Bøgerne, men sluttede strax, thi Arbeidet vilde ikke gaa idag.

En underlig Mand den Holm, uf, jeg liker ikke, atI 2

han er saa fortrolig, — men et Hjertemenneske er han, og fortjente, at de var snille mod ham.

Da Holm en Stund efter kom ind paa Kontoret, var Betty gaaet. Han blev staaende en Tid ved hendes Pult og tog saa Vandglasset med de to gule Roser i og lugtede paa dem.

«De Kvinder, de Kvinder,» han saa paa Roserne, «disse smaa Ting er ogsaa de Vaaben, som gjør Virkning — hm — skulde det være noget rart i, at jeg giftede mig igjen? Ovenpaa er det Skam ikke mere Hygge at vente, og Pigebarnet er baade forstandigt og vakkert. Naturligvis faar jeg et Hundeleven med Ungerne, men det faar jeg tage med Ro.»

William kom ind røgende paa en Cigaret.

«Jeg vil gjerne tale nogle Ord med dig, Far.»

«Jasaa, Gutten min, snak væk du!»

«Det bliver ikke noget af det Liv, som Marie og jeg fører.»

Holm vendte sig hurtigt rundt. «Er det muligt, at 1 er kommet paa andre Tanker?»

«Vi maa herfra, Maries spirende Evner forkrøbles, og jeg maa ud for at faa friske Impulser.»

«Ja, vær saa artig, reis hvor I vil for mig.»

«Vi maa til Paris. Fru Rantzau, som jo selv er en fremragende Kunstnerinde, siger, at det eneste vi har at gjøre, er at faa videre Uddannelse i Paris, ellers gaar vi tilgrunde i denne Ravnekrog.»

«Hm, det vilde være kjedeligt.»

«Du maa lade os faa reise til Paris, Far. Lidt kan du da ofre paa din eneste Søn ogsaa.»

«Jasaa, har jeg ikke ofret mig nok? Har jeg ikke for din Skyld giftet mig med din Pleiemoder kanske? Har jeg ikke kastet bort tusindvis af Kroner paa din elendige Uddannelse og paa dine mislykkede Opfindelser, dengang du agerede Ingeniør, og det tiltrods for at jeg havde noksaa ondt for Mynten den Tid?»

«Nu skal jeg formodentlig have Historien om de 3000 Kronerne.»

«Ja, du har godt af at faa den frisket op. Hvad skulde der blevet af dig, af mig, af hele Sulamitten, hvis ikke Firmaet Knut G. Holm i 1875 havde faaet de 3000 Kronerne af C. Henrik Pettersen? Skeis Alabeis havde det gaaet med Glans du.»

«Det var jo pent gjort af C. Henrik Pettersen, at han hjalp dig.»

«Ja, det kunde ikke være nogen anden; jeg fik dem sendende, som du ved, anonymt den Morgen, jeg havde tænkt paa at lukke Butikken og gaa fra hele Stasen. Det var forresten en lidet forretningsmæssig Følgeskrivelse, bare en Lap, hvorpaa der stod: «Hermed 3000 Kroner som Gave fra en der vil Dem vel,» ikke en Stavelse mere, og under var der et Kryds eller «X», eller hvad det skulde betyde.»

«Stod der bare et X?»54

«Ikke en Prik engang. Jeg har studeret op og ned paa, hvem den velvillige Sjæl kunde være, men har altid standset ved C. Henrik Pettersen, min gamle Ven, endskjønt det jo var saa uligt ham.»

«Holdt han paa Mynten kanske?»

«Aa bevare mig vel, han var en very smart fellow, men vi var jo svært intime da, ser du, jeg ved nok hvordan han kunde sælge Smør med 50 Procent Avance, dog, Gud bevare min Mund overfor min salig Ven.»

«Spurgte du ham ikke ligefrem, om det var ham, der havde sendt dig Pengene?»

«Jovist gjorde jeg saa, men han var af de Slags Folk, ser du, som man ikke kunde blive klog paa, for han bare sad stille og smilte og sagde aldrig nogen Ting, han fik altid narret mig til at snakke.»

«Det maatte vel være ham da.»

«Ja, det kan ikke slaa feil. Han var jo en gammel, egen Ungkarl, og ingen Arvinger havde han heller til Kronerne sine, saa det igrunden ei var formeget, at han skjænkede mig den Klat til Vederlag for alle de Krøniker, jeg i Aarenes Løb har livet ham op med. Nu ja, det rettede sig heldigvis bra for mig sidenefter, saa jeg nu er sorgfri for Udkommet tiltrods for alt det, du har kostet mig.»

«Aa, det er da Bagateller. Havde kun den Lufttorpedoen ladet sig styre, saa skulde du faaet Pengene igjen med Renter.»Bankchef Hermansen.

«Neimen om hverken du eller den lod sig styre, Høistærede! Jeg syntes nok det var Opofrelse, at jeg efter-paa at have kastet bort 4000 Kroner paa Affæren, lod mig narre ud paa Exercerpladsen for at betragte Opstigningen.»

«Det var et Uheld!

«Et Uheld? Nei det var et Held, at den ikke faldt ned, der hvor vi stod, ellers kunde den fordærvet en Slump agtværdige Borgere, der var saa naive, at de kom ud og saa paa det.»

«Pokker ved, hvorfor du skal rippe op i alle disse gamle Historierne.»

«Fordi du skal holde dig paa Jorden, eller rettere sagt paa Fædrehjemmets Matte, forstaar du det?»

«Vil du hjælpe os at komme til Paris eller ikke?»

«Hm, rentudsagt tror jeg det vil være bortkastede Penge.»

«Men om du nu hørte, at Folk, som forstaar sig paa Kunst, erklærede det for en Nødvendighed for vor Fremtid, at vor Udvikling som Kunstnere fordrer at vi skal ud, vil du da nægte os at reise?»

«Vi maatte altsaa opnævne et Slags Dommere, mener du?»

«Gjerne det, vi tror paa vor Livsopgave og paa vor Fremtid som Kunstnere »

«Ja, ja, det høres endda rimeligt.»

«Du stoler altsaa ikke alene paa Fru Rantzaus Udtalelser? Hun er da anerkjendt ikke alene som Sanglærerinde, men hendes Mand var jo en bekjendt Forfatter og Kunst-56

kritiker, saa hun har baade hørt og seet meget, og hun erklærede forleden, at min lille Marine oppe i Kunstforeningen er udmærket, specielt at Himlen er smukt tegnet.»

«Ja, det er vist en meget begavet Dame, jeg har ikke den Ære at kjende Fruen, derimod synes jeg meget godt om hendes Datter, som er her paa Kontoret.»

«Aa, hun er en Modsætning af Moderen, hun har ikke Sands for Kunst.»

«Nei, hun har vist faaet nok af baade Fattigdom og Humbug, Stakkar.»

«Jeg tror ikke du er berettiget til slige Udtalelser, Far.»

«Nei, kanske det, Gutten min, men forsøg at blive Kunstnere dere, jeg skal ikke undslaa mig for at støtte Eder, naar I kan skaffe mig Attest for, at I duer til noget.»

«Det tror jeg nok vi skal, Far.»

Han gik op til Marie for at sætte hende ind i Situationen. Holm sad derimod en Stund i sine egne Tanker og kom til det Resultat, at Børnene led af kronisk Kunstnergalskab. Nei, han maatte se til at faa Tag i denne Fru Rantzau, det maatte vel kunne gaa an at bevæge hende til at modarbeide disse Paafund og elendige Griller, især nu siden Datteren var kommet paa Kontoret.»

Det bankede ganske sagte paa Kontordøren. Det var lille Hans, som frygtsomt blev staaende og se paa Holm.

«Nu Hans Far, hvordan gaar det med Klimpringen? Er du og gamle Organist Berg blevet gode Venner?»Bankchef Hermansen.

57

Han tog vesle Hans og satte ham ved Siden af sig i Sofaen. Gutten lagde Huen sin over det ene Knæ, thi Buxen var fillet, og det vilde han nødig Holm skulde se.

«Har du spillet med Berg hver Dag da, Hans?»

«Ja, helt til iforgaars, men saa slog jeg Fingrene mine, mens jeg skulde hugge Ved til Mor, saa nu maa jeg vente nogle Dage, til det gror igjen,» han viste frem den lille tynde Haand, hvor Skindet var skrubbet af og to Fingre aldeles blaa.

«Stakkels dig, Gutten min, jeg vil bede Bramsen komme og hjælpe dlg med Vedhugningen, Hans.»

«Jeg skal levere Dem dette Brevet fra Organisten, han sagde jeg skulde gaa op med det — det er vist Regning for Timerne mine, tror jeg, for han havde vist Brug for Penge til Husleien,» lagde han tungerapt til. Han var hjemmefra bleven skjærpet og lydhør overfor alle Krav, og da han havde hørt, at Organisten og Konen havde taltom Husleien, der var forfalden, saa tænkte han, at det var som hjemme, hvor Mor laa vaagen om Nætterne og grublede paa, hvordan hun skulde klare den Udgift:

Holm tog Brevet fra Organist Berg og læste.

«Efter Deres Opfordring har jeg nu en Tid spillet med den lille Hans Martinsen, hvis musikalske Anlæg forbauser mig. Vistnok tiltror jeg mig ikke Kompetence til at bedømme Gehalten af hans Begavelse, men naar jeg skal udtale min Formening, saa staar vi overfor et af Vorherre rigt udrustet Barn. At han under kyndig og omsorgs-58

Byens Fædre.

fuld Veiledning vil kunne udvikle sig til noget fremragende, er min Overbevisning..

Jeg er en gammel Mand, og savner den Uddannelse, der er fornøden for at lede disse Evner paa rette Maade, men

min Kjærlighed til Musikken bringer mig til at bede Dem: tag Dem af Hans Martinsen, De vil faa Glæde deraf! Havde jeg Raad dertil, saa skulde jeg gladelig afse hvad jeg kunde, men, som De ved, er min Stilling ei slig, dog vil jeg ikke modtage noget for de Timer jeg har undervist ham, den Glæde vil jeg have, at jeg ogsaa har været med og ofret min ringe Skjærv for hans Fremtid.»

Holm læste Brevet igjennem en Gang til.

«Du vesle Hans Far, nu skal du reise til Christiania og spille herefter. Jeg skal ordne det for dig, og du skal faa de bedste Lærere som findes.»

Hans sad stille og snudde paa Huen sin.

«Nu Hans, bliver du ikke glad, naar du hører, at du skal faa lære mere Musik?»

«Jo — men jeg kan ikke, kan ikke reise fra Mor, for saa faar hun ingen til at hjælpe sig.»

«Vær rolig for det, Gutten min, Mor skal ogsaa blive med til Christiania. Hun skal følge dig, og saa skal hun slippe at vaske mere, bare stelle for dig.»

«Ja, men hvordan skal det gaa for sig? Mor kan ikke reise.»

«Nu skal jeg sige dig, Hans, hvordan det skal ordnes. Jeg skal laane Mor de Penge hun vil have, og saa kanBankchef Hermansen.

du, naar du faar lært tilstrækkeligt, og bliver flink til at spille, saa du kan tjene Penge paa det, betale mig tilbage, om du har Lyst da, skjønner du.»

«Aa nei, aa nei, hvor snil De er — faar jeg Lov til at springe hjem og fortælle Mor dette da?»

«Ja gjør det du, Hans, men ingen andre maa vide noget om det, hører du det? Du kan sige det til Mor, men til ingen anden. Forresten kommer jeg ned til hende iaften og skal selv ordne det altsammen.»

Hans glemte i Glæden at holde Huen over de fillede Buxerne, greb Holms Hænder og saa op paa ham med blanke Øine.

«Nei, er det muligt, at jeg skal komme til Christiania?»

«Ja, det er sikkert, Gutten min, gaa nu du iforveien hjem, saa kommer jeg efter iaften.»

Holm tog Organist Bergs Brev og læste det atter igjennem.

«Prægtige gamle Berg, saa du vilde ofre dine surt erhvervede Kroner og ikke have noget for dit Arbeide! Aa nei, du skal ikke bringe noget Offer — fra nu af skal vesle Hans's Uddannelse være min Sag, han skal komme til Paris han istedetfor disse gale Ungerne, som holder Kalaser og ødelægger min Madeira fra 52, men det skal jeg sætte P. for.»B.

jun var Sanglærerinde og ganske nylig kommet til Byen. Holm havde aldrig seet hende, men da Datteren nu var paa Kontoret, og Marie havde begyndt at faa Undervisning af Fruen, fandt han det rettest at aflægge hende en Visit.

Et stille Haab havde han ogsaa om muligens at kunne faa en Bundsforvant i Bekjæm-pelsen af Maries Kunstnergriller — og dertil kom jo ogsaa, at hun var Bettys Mor —.

Hun boede i 4de Etage, saa Holm blev træt og maatte sætte sig lidt paa øverste Trin, forinden han ringte paa.

Trå—la—la—la—la—la—la—la--hørte han en Kvindestemme synge Skalaer indenfor, uafladelig det samme op og op igjen. Lidt efter hørte han en anden Stemme,

som han gjorde til Fruens, sige: «De maa holde Munden aaben, Frøken, — slig — pust ud!» •

Holm ringte paa, og Fru Rantzau lukkede op.

Han blev staaende et Øieblik aldeles maalløs og stirre paa hende.

«Men, Donnerwetter, er det ikke Dem da, Bianca?»

Hun blev bleg, gik lige bort til ham og hviskede: «For Guds Skyld, ti stille,» hvorpaa hun tog ham i Armen og skjøv ham blidt ind i et Værelse ved Siden af.

Han hørte den unge Dame tage Farvel, og strax efter stod Fruen overfor ham.

Hun var straalende vakker endnu. De mørke Øine var lige dybe og klare, og det sorte Haar bølgede frit frem over Tindingerne, dog skimtedes et Par Sølvstrimer her og der. Figuren var slank og rank, og hele Skikkelsen prægedes af Energi og Spændstighed.

«Jeg har virkelig ængstet mig for dette Øieblik, Herr Holm,» begyndte hun, men standsede pludselig op.

«Hm — ja, det er mange Aar siden vi saa hinanden,. Bianca — jeg ber — Fru Rantzau.»

«Ja, det er 15 Aar siden, 15 Aar ja. Det er hændt meget siden den Tid. Jeg har været i stor Tvil, om jeg. skulde have gaaet op og hilst paa Dem, og anmodet Dem venligst om aldrig at nævne noget om vort Sammentræf i Livet og de Forhold jeg da levede under, men saa tænkte jeg, at De havde glemt mig for lang Tid siden —.»

«Neimen om jeg vil glemme det, om jeg saa blev 100 Aar.»62

«Saa kom jeg ogsaa til at tænke paa, at det vilde være kjedeligt for Betty, om jeg frisked op gammelt Bekjendtskab, kanske De vilde tage det fortrydeligt op, og hun risikere at miste sin Post —»

«Nei men, min kjære Frue, hvordan kan De falde paa sligt ?»

«De var jo god og snil, dengang vi traffes, men Menneskene kan forandre sig. Nu kan De godt indse, Herr Holm, at min Stilling som Sanglærerinde i denne By jo er afhængig af, at min Fortid ei bliver bekjendt, ikke for det at jeg ei kan lægge alt aabent, min Hæder og Ære er Gudskelov uplettet, men De ved vel, at i vore smaa norske Forhold ser man med Mistroens mest skjærpede Blik paa den Kvinde, aa ja, den Mand med, hvis Livshistorie har været saa uregelmæssig som min.»

«Naturligvis, Frue, det forstaar jeg godt, men det havde aldrig kunnet falde mig ind med en Stavelse at røbe, hvad vi to har oplevet sammen.»

«Tak for det. Jeg skjønner nu, De er den samme elskværdige, venlige Mand, som De var for 15 Aar siden. Ja, De var god mod mig De, Herr Holm, god som ingen af de andre.» Hun skjalv lidt i Stemmen og greb hans Haand.

Holm blev rød, mumlede nogle forbindtlige Ord og tænkte paa — Datteren.

Hun fortsatte: «For at De ikke skal misforstaa mig, og for at De skal kunne bedømme mig efter de Forhold,Fru Rantzaus Historie.

hvorunder jeg har levet, saa vil jeg fortælle Dem mit Livs Historie, hvis De har Tid til at høre den da?»

«Naturligvis har jeg Tid, jeg har forresten spenderet adskillig Tid paa Dem før ogsaa jeg, Frue,» lagde han godslig til.

«De har nok Deres gamle gode Humør De, Herr Holm ?»

«Ja, heldigvis, det var nok ikke godt ellers.»

«Nu vel, jeg vil da begynde med at sige Dem, at jeg har ikke vandret paa Roser i Livet, tvertimod, Torne har der været mest af; var jeg Digter, skulde jeg kunne låve en spændende Roman af mine Oplevelser! Nu er jeg 42 Aar,

begyndte som Præstedatter fra Nordland, blev en Digters Hustru i Paris, blev Moder og Enke dernede, maatte ernære mig selv og Betty med mine Hænders Arbeide, blev Akkompagnatrice og Varietésangerinde i Hamburg, Grevinde i Westphalen —»

«Hvadfornoget, Grevinde?»

«Paa Nippet da — men det skal De faa siden — Lærerinde i Fransk i Kjøbenhavn og 1 Blomstermaling i Gøteborg, Husholderske hos en Sagfører i en Smaaby i Norge, lige ved at giftes med ham, og saa tilslut Sanglærerinde her. En noksaa vexlende Livshistorie, hvad?»

«Men fortæl, fortæl om alt dette,» udbrød Holm interesseret.

«De, Herr Holm, som kjender mit Livs mørkeste Punkt, De bør vel ogsaa kjende det altsammen; jeg har jo intet at skamme mig over, thi jeg har jo opnaaet at skaffe Livs-64

ophold for mig selv og Betty. Sytten Aar var jeg, da jeg reiste hjemmefra Præstegaarden, man sagde, jeg skulde været vakker —»

«Aa, De er sandelig konkurranzefähig endnu, som Tydskerne siger.»

«Jeg kom altsaa lige fra Nordland til Christiania, og man døbte mig derinde for «Nordlandssolen», da jeg paa alle Baller var den mest feterede og kanske ogsaa den mest straalende; thi jeg kom lige ind i Livet med Umiddelbarhedens Charme over mig. Det var ikke længe før jeg blev forlovet med en ung Literat eller Digter —.»

«Fy for Polen, undskyld P>ue, men til den Slags Folk har jeg ingen Fidus, som Bankchef Hermansen siger.»

«Vi var unge og uerfarne begge, han skulde jo erobre Verden med sin Pen, og jeg græd af Begeistring over hans glødende Kjærlighedssange. Jeg var 18 og han 22 Aar, og jeg lovede at følge ham til Verdens Ende i Med- og Modgang.

Saa havnede vi da begge en vakker Dag i Paris, uden at ofre Familie, Venner og Fædreland en Hilsen eller Tanke. Vi blev viede i den svenske Kirke dernede, og jeg var en Digters Hustru, mens de hjemme forsøgte at glemme det fortabte Faar.

Saa gik et Par Aar. Men for hver Dag som svandt,, brast en af de gyldne Strenge, som holdt Illusionen vedlige, og da Betty kom til Verden, led vi ligefrem Nød.

Stakkels Thor, han skrev i de lange Kvælder Korrespondancer til Aviserne hjemme om glimrende Fester, somFru Rantzaus Historie.

6r

han aldrig havde været med paa, mens han varmede sine forfrosne Fingre over Kulstykkerne i Kaminen.»

«Han kunde kanske blevet en brugelig Kontormand,» faldt Holm deltagende ind.

«Desværre, han indbildte sig at være et Geni, og eftersom Nøden og Kampen for Tilværelsen steg, blev han bitrere og bitrere mod hele Verden, og ansaa sig som en Martyr, der var dømt til at lide.

Saa begyndte han at komme sent hjem om Aftenerne, og med Skriveriet blev det mindre og mindre. Et Aar efter at vi kom derned, vaskede Digterens Hustru Kniplinger for Folk og opholdt dermed Livet. Udpaa Høsten det andet Aar blev han syg af Lungebetændelse, og i Løbet af en Uge var Nordlandssolen Enke. Hjem kunde jeg ikke reise, thi alle Broer havde jeg jo kastet af, da jeg indgik denne Forbindelse, og saa havde jeg intet andet Valg end at kjæmpe mig igjennem, ukjendt og ensom i denne store By. Gudskelov, frisk og ufortrøden har jeg altid været, og lille Betty var saa deilig —»

«Ja, det er meget til Pigebarn!»

«Hun og jeg har kjæmpet sammen vi, Herr Holm, vi har strævet haardt mangen en Gang, kan De tro.

Nu ja, vi fristede da Livet i Paris nogle Aar, dels ved Haandarbeide, dels ved Musikinformation for 50 Centimes pr. Time, Gud skal vide, at det var ikke mange Lyspunkter i min Tilværelse, og havde ikke Barnet holdt mig oppe, havde jeg vel gaaet tilgrunde i Menneskehavet.

5 — Byens Fædre.I 6 2

Byens Fadre.

Saa fik jeg da endelig et Tilbud om at akkompagnere i et Koncertlokale i Hamburg mod en Gage af ioo Mark pr. Maaned for 3 Timers Arbeide hver Aften og et Par Prøver extra om Ugen. Dette var jo glimrende, og glæde-straalende forlod jeg Paris. Tyskland var jo ligesom nærmere hjem ogsaa, thi den knugende Hjemlængsel gav sig aldrig, skjønt jeg vidste den var haabløs og maatte be-kjæmpes.

De kan ikke forestille Dem min Skuffelse, Herr Holm, da det viste sig, at jeg var kommet til en almindelig Varieté, meget pen til et sligt Sted at være forresten.»

«Det var et smukt Sted, Frue — overdaadigt vakkert, syntes ialfald jeg.»

«Der sad jeg da Aften efter Aften og akkompagnerede mere eller mindre begavede Kunstnerinder. Hvor jeg ofte kunde ærgre mig, naar de sang falsk eller var plumpe i sine Bevægelser, jeg sendte dem da et Øiekast, som de ikke glemte med det samme. Tænk, jeg aftvang dem tilslut Respekt, og jeg var da ikke mere end 25 Aar.

Ved Siden af min Bestilling begyndte jeg at give Undervisning i Musik og Sang, og mine Indtægter steg, saa jeg kunde leve nogenlunde sorgfrit.

Saa hændte det en Dag, at hele Personalet gjorde Strike og reiste sin Vei, og der stod vi! Direktøren —-ja, De husker ham, Sonnenthal med de sorte viksede Mu-staschier og Diamantbrystnaalen — kom løbende til mig og sagde: «Frue, De maa optræde paa Tribunen, vi kanFru Rantzaus Historie.

6r

ikke afbryde Forestillingerne midt i Sæsonen — jeg tror, at jeg faar engagert ialfald to nye, og ifald De vil assistere mig nu, saa klarer vi os over Vanskeligheden.»

Jeg protesterede og erklærede, at jeg var aldeles uskikket til at optræde.

«50 Mark pr. Aften,» bød Sonnenthal.

50 Mark pr. Aften, det rent svimlede for mig, der havde levet for i1/* Franc om Dagen i Paris, og Betty kunde jo derved faa det saa godt — jeg begyndte at tænke paa det.

1 mit Indre følte jeg mig overbevist om, at jeg skulde gjøre det bedre end disse halvciviliserede Chansonetter fra alle Verdens Kanter, som jeg havde siddet og akkompagneret — men Præstedatteren fra Nordland havde ikke let for at bekvemme sig til at optræde.

«60 Mark pr. Aften,» bød Sonnenthal, han troede naturligvis, at det hele var et Pengespørgsmaal fra min Side. Dette var for fristende, jeg modtog Tilbudet.

Med store Bogstaver stod det paa Plakaterne:

«Signora Bianca, den verdensberømte Sangerinde fra Milano, optræder iaften.»

Jeg glemmer ikke, da de bød mig Sminkebrettet, og jeg kastede det bortover Gulvet! Sonnenthal kom og vilde kommandere mig til at optræde i korte Skjørter, men jeg sagde ham ren Besked, at jeg ikke lod mig tvinge til noget,68

Byens Fædre.

og da jeg jo vidste, at han var nødt til at holde gode Miner, gav jeg mig ikke.

Jeg tror, denne min Overlegenhed imponerede ham. En liden sortøiet, bleg Rumænerinde, der ligesom alle de andre Artister stod skjælvende overfor Sonnenthal, faldt mig senere om Halsen og takkede, fordi jeg havde reist

Børst mod Tyrannen.

Det var med ganske blandede Følelser, jeg første Gang optraadte. Publikum bestod jo af de forskjelligste Elementer, og det hændte ofte, at de Optrædende blev afbrudte af Tilraab fra mere eller mindre velvillige Tilhørere.

Fuldt Hus, pakkende fuldt Hus, thi Sonnenthal forstod at gjøre Reklame.

Mit første Nummer paa Tribunen var «Aagots Fjeldsang», jeg syntes jeg sang, saa det skulde røre Stene, men nei, ikke en Haand løftede sig til Klap. Derefter tog jeg «Solveigs Sang», men samme knugende Stilhed.

Da jeg kom ud bag Tæppet, saa jeg nok, at mine Kollegaer smilte skadefro, thi Konkurrencen for Levebrødet er stor blandt dem ogsaa. Men da begyndte det at koge i mig, og jeg følte denne ubetvingelige Lyst til at gaa paa, som altid kommer over mig, naar jeg føler, at noget vil stænge mig.

Jeg rev op Døren til Scenen, mere sprang end gik frem og kommanderede Musikken at spille «Den ungarske Gigerl», en Sang med Jodling og alle slige Snurrepiberier, der gjør Effekt.

Jeg satte i at synge med hele min Kraft og jodlede slig, at Ølseidlerne blev staaende stille den hele Tid paa Bordene, og det skal der meget til for Tydskerne.

Der gik et Tordenveir af Applaus og Raab gjennem Salen, jeg maatte frem Gang paa Gang, men noget Dacaponummer fik de ikke, — man skal spare paa Kogemelet, tænkte jeg, — det lønner sig at være kneben og ikke lig de andre.

Da jeg kom ud, kunde jeg ikke dy mig for at sige halvhøit min Hjertens Mening om det høistærede Publikum: «Pak.»

Jeg havde imidlertid lært at kjende mine Folk, og jeg oste udover dem Sange, som slog an, thi jeg havde noksaa fin Tæft af hvad som smagte. I aarevis havde de seet og hørt paa disse kortskjørtede, sminkede Kvindemennesker, som sang mere eller mindre vovede Viser, ledsaget af det urgamle Spændud med Benene og forlorne Øiekast. Jeg optraadte altid som Dame, valgte udsøgte Sange, og eftersom Indtægterne steg — jeg pressede Sonnenthal noksaa pent opover Skalaen — saa kostede jeg mig Dragter, der brillierede.

Husker De, Herr Holm, at jeg sang «Blomsterfesten i Venedig?»

«Om jeg husker det? Bevare Dem vel, Frue, hvor knagende deilig De var! Hver Aften den Maaned, jeg var i Hamburg, var jeg borte og saa paa Dem!»

«Hørte, mener De vel?»

«Nu ja, lad gaa da, men mange Roser strøede jeg den Vinter for Deres Fod, Frue, og det tiltrods for at de kostede i Reichsmark Stykket.»

«Ja, De var venlig, men husker De min Dragt i Blomsterfesten ? Hele Livet hvide Roser og Skjørtet røde og gule, og det midt paa Vinteren, det gjorde Lykke og vakte Opsigt!

«Die Mädchen sind Blumen in Friihling ja, ja»

hun reiste sig op og sang, mens hun gik nogle Skridt fremover Gulvet.

«Naar jeg kom til disse Strofer, vilde alle synge med, men De erindrer vel, at jeg blot behøvede at række Haanden ud, saa blev det stille.»

«Det er mærkeligt saadan Magt De havde og har over det stærke Kjøn, det fik da ogsaa jeg føie den Gang, jeg har saamen aldrig været mere forlibt hverken før eller siden.»

«Aa De tøver, Holm,» hun lo hjerteligt, «husk vi er gamle Mennesker nu, imidlertid De var venlig mod mig, og

det glemmer jeg aldrig. Der var nok af Tilnærmelser og Tilbud, samt Raseri, fordi jeg altid nægtede at modtage Invitationer til Champagnegilderne bag Scenen.»

«Det var netop dette, som gjorde Deres Position saa stærk og uangribelig, Frue.»

«Jeg tror ogsaa det, thi under hele mit Hamburgerophold var Indbydelsen fra Dem, Herr Holm, den enesteFru Rantzaus Historie.

6r

jeg modtog, fordi De var Landsmand og mødte mig paa en saa høflig og venlig Maade.

Som det skulde været igaar, husker jeg endnu den Middagen hos «Pforte», Fasanen med de store Halefjærene paa, som blev presenteret for os, husker De den? Ved Kaffeen vilde De endelig have Rede paa min Livshistorie —»

«De var taus og tilsnøret som en ægyptisk Mumie.»

«Mine Forældre levede dengang, Herr Holm, og den Sorg vilde jeg spare dem for, at de skulde faa høre, at deres Datter optraadte som Varieté-Sangerinde i Hamburg — nu ja, lad os gaa videre!

De var heldigvis den eneste Landsmand, jeg traf paa dernede, og jeg forsøgte selvfølgelig ogsaa at skjule min Nationalitet mest muligt.

Da Sommeren kom, var jeg saa træt af dette Liv og de halvciviliserede Omgivelser, at jeg brød op og reiste til Kjøbenhavn; jeg havde paa den Tid sparet mig op et nok-saa pent Beløb, saa jeg kunde se den nærmeste Fremtid nogenlunde sorgfrit imøde — imidlertid havde jeg et lidet Eventyr, før jeg reiste.»

«Nu bliver jeg virkelig nysgjerrig, dette Eventyr er formodentlig spændende?» sagde Holm, idet han byttede Plads og satte sig ret overfor hende.

«Jeg var paa et hængende Haar bleven Grevinde.»

«Nu har jeg aldrig hørt Magen!»

«Aa jo, vi har da det, Christina Nilson f. Ex. fik en Greve. Historien om min Greve er snart fortalt. Blandt72

Byens Fædre.

mine ivrigste Beundrere var altid en høi, slank, middelaldrende Mand, han var ganske vakker, med mørkt Haar, store Moustacher og gav Indtrykket af at være Officer. Han var altid overmaade elegant antrukket i sort Redingote med et rødt Ordensbaand i Knaphullet.

En Aften, da jeg netop var færdig med min Paaklæd-ning for at optræde i «Blomsterfesten», kom der et Visitkort ind til mig, hvorpaa stod:

Graf Felix Eisenburg

Schlosz Eisenburg,

Westphalen.

Jeg pleiede jo altid at sende slige Kort tilbage, men i dette Tilfælde blev min Forfængelighed prøvet og befundet for stærk.

Jeg modtog den bukkende Greve, der overbragte mig en storartet Blomsterbuket med Baand i de italienske Farver; man troede nemlig, at jeg var Italienerinde.

Han talte udmærket Fransk, og gav Indtrykket af at være en Gentilhomme af reneste Vand, eller Blod rettere sagt.

Om sine Godser og Familieforhold underholdt han mig paa en saa ligefrem og utvungen Maade, at jeg næsten fik lidt tilovers for ham. Han sagde, at han nu var iFru Rantzaus Historie.

Hamburg for at ordne med en Proces, og for at faa Tiden til at gaa var han en Aften uforvarende kommet herud, hvorved han var bleven opmærksom paa min Person.

Han var ikke nøie med at sige Komplimenter, det formelig regnede med Lovtaler over min Kunst. At han var bleven forbauset, henrykt, fortryllet over min Stemme, erklærede han strax. Tilslut raadede han mig til at søge Plads ved Operaen, og lovede mig sin varmeste Støtte, hvilket han troede vilde have nogen Betydning, eftersom han havde mange gode og indflydelsesrige Forbindelser. Jeg sagde ham imidlertid ganske roligt, at jeg havde fuld Forstaaelse af Sangkunsten og de Krav, der stilledes til en Operasangerinde, og at jeg var saa fornuftig selv at forstaa, at jeg ingen Karriere kunde gjøre i den Retning. Han blev øiensynlig forbauset over denne min Selvkritik, hvorefter jeg takkede ham for hans Venlighed og affærdigede ham. Imidlertid kom Fyren igjen hver Aften med sin Blomsterbuket, og tilslut fremførte han virkelig en nydelig Kjær-lighedserklæring, samt lagde Grevekronen, Godserne og hele Stasen for mine Fødder.

Dette var jo meget fristende, men da jeg heldigvis, ialfald efterat jeg kom lidt ud i Aarene, har havt en god Portion «sund Sans», saa erklærede jeg rentud, at jeg ikke havde den Ære at kjende ham tilstrækkeligt for at kunne tage et saa vigtigt Skridt, men at jeg dog skulde overtænke Sagen.»

«Det var sandelig tappert gjort,» bemærkede Holm.74

Byens Fædre.

«Nei, det var kuns den simple Fornuft. Greven blev lidt toucheret og sagde, at han troede, jeg strax med Glæde vilde modtaget et sligt Tilbud, der mit eins gjorde mig til Slotsfrue paa Eisenburg etc.

Dette hændte en Uges Tid før mit Engagement var udløben, og jeg havde da allerede, som tidligere nævnt, bestemt mig for at opslaa mit fremtidige Paulun i Kjøbenhavn.

Jeg maa forresten bekjende, at det var Øieblikke, da jeg var svag nok til at tænke mig Muligheden af, at det kanske var fornuftigt at modtage Grevens Tilnærmelser, men heldigvis kom Tilfældet mig til Hjælp. I samme Pension, hvor jeg boede, var der ogsaa en gammel katholsk Præst, og til ham betroede jeg mig. Han lovede at foretage de nøiagtigste Undersøgelser angaaende Greven, og bragte mig ogsaa nogle Dage efter tilstrækkelig Besked. Greven var virkelig ægte Greve —»

«Nei er det muligt, det havde jeg ikke troet.»

«Men fattig som en Skjære om Vinteren! Han havde været Officer og engang arvet et gammelt Navn og et gammelt forgjældet Gods efter sin Fader, men ranglet væk altsammen i sin Ungdom; nu var han reisende Assuranceinspektør for et Livsforsikringsselskab, og forøvrigt tog han hvad der kunde falde sig af Fortjeneste.»

«Dermed var De færdig med Greven?»

«Ja selvfølgelig, men paa Nippet til at blive Grevinde har jeg da været.»Fru Rantzaus Historie.

6r

«Saa reiste De til Kjøbenhavn?»

«Ja, og nu bliver min Historie enkel. Jeg var flere Aar i Kjøbenhavn, underviste i Sang og Blomstermaling, klarede mig noksaa pent igjennem, og Betty begyndte dernede paa Skolen, vi havde det virkelig bra.»

«Jeg skjønner ikke, hvor Danskerne var henne, Frue, at De kunde slippe helskindet fra Kongens København.»

«De tror vist, at jeg har været aldeles giftesyg, De, Herr Holm — aa nei, naar man har gjennemgaaet, hvad jeg har gjort, saa betænker man sig nok to Gange, før man begiver sig ud paa den Galei. Nu ja, eftersom Aarene gik i Kjøbenhavn, og jeg hørte mere om Norge, steg mine Længsler efter at komme hjem; jeg maatte jo tro, at alt var glemt nu, og at ingen Hindringer var iveien for, at jeg ogsaa kunde tjene mit Brød hjemme — men det gik ikke saa fort. Dog lidt nærmere kom jeg jo, da jeg modtog et Tilbud som Lærerinde ved en Skole i Gøteborg. Der var

jeg i fem lange Aar. Betty havde jeg allerede tidligere sendt i Pension til en brav Familie i Norge, forat hun ikke skulde blive aldeles fremmed for sit Fædreland, og nu ventede jeg bare paa Stunden, da jeg selv kunde komme tilbage.

Mine Forældre var døde, ensom og forladt kunde jeg alene betræde Fædrelandets Jord, ingen Slægt eller Ven fandtes, der aabnede sin Favn mod mig — og alligevel, hvor jeg længtede!

Endelig oprandt Dagen, jeg glemmer aldrig Øieblikket ude ved Kysten, da de første Skjær viste sig! Det88 Byens Fædre.

forekom mig, at alle disse Udlændighedens Aar bare var en Drøm! Jeg gjennemstrommedes af Livsglæde og Livslyst, og lovede mig selv, at nu skulde jeg bryde mig en ny Bane, en ny Livsvei herhjemme.

Jeg flk en Post som Husbestyrerinde hos en gammel Sagfører nede i en liden Kystby, og levede der godt, rigtig godt et Aars Tid; men der blev det mig i Længden for trangt, og saa flyttede jeg hid og stræver altsaa nu saa godt jeg kan for Tilværelsen. Jeg er frisk og lykkelig nu, Herr Holm, og fuld af Arbeidslyst og godt Humør. Ja, dette var da Emilie Rantzaus Levnetsløb — man skal ikke sige, at Skjæbnen har strøet Blomster paa min Vei.»

«Nei, det er sikkert; jeg høiagter Dem, fordi De gjennem Modgang og Kamp har kunnet holde Hovedet opreist.»

«Gudskelov, min Villiekraft er aldrig blevet knækket, og nu ser det jo ud til at lysne for mig. Betty har det jo saa godt, og hun er saa glad, fordi hun fik Posten hos Dem.»

«Jeg er sandelig mere fornøiet, Frue, det er ligesom blevet Solskin inde paa det gamle Kontoret, siden Deres Datter kom did.»

«Saa haaber jeg, Herr Holm, at De bevarer mine Hemmeligheder, som det var Deres egne. Min Fortid, skjønt jeg intet har at skamme mig over, ønsker jeg skal være ukjendt her i mit Hjemland.»

«Det kan De være sikker paa, Frue, spunds sikker! Gid De nu vil finde Dem vel her, og at De vil komme tilFru Rantzaus Historie.

6r

at leve rigtig lykkeligt i gamle Norge — ja, det fortjener De sandelig efter Deres heltemodige Kamp for Tilværelsen. Men neimen om De har Skrammer efter Kampen, De er sandelig saa bedaarende, at De nok let vil komme til at fordreie Hovedet paa mere end en hæderlig Borger udi denne Stad.»

«Tak for Raadet, men det bliver det nok intet af. Det er sandt, jeg underviser Deres Datter i Sang, det er en intelligent ung Pige.»

«Aa Intelligentsen er nu saa som saa — ja, egentlig var det nu dette Pigebarnet, jeg skulde tale med Dem om, Frue, for hun sætter næsten krusede Haar paa mit blanke Hoved.»

«Nu da ?»

«Jeg faar sætte Dem lidt ind i Forholdene, hvis De tillader.»

«Vær saa god.»

«Min eneste Herr Søn, ser De, var oprindelig en skikkelig Fyr, men saa faldt han i Kløerne paa en hel Del forskruede Ynglinge, som anser sig for Kunstnere, Digtere eller aandelige Akrobater — hm — jeg er nu saa naiv, at jeg karakteriserer hele Trafikken som Dovenskab, ret og slet Dovenskab, for de gider ikke begynde paa et alvorligt Arbeide i Livet, men foretrækker selvfølgelig at leve paa denne Humbug — saalænge der findes enfoldige Mennesker, som lader sig pumpe.»

«Som Dem selv, mener De !»78

Byens Fædre.

«Ja naturligvis, jeg lader mig pumpe ordentlig, NB foreløbig. Dette Kompani har indbildt min Herr Søn, at han er

en stor Maler, å la Rubens allermindst, mens jeg føler mig overbevist om, at Fyren ei kan præstere et skikkeligt Garverskildt — jeg mener et sligt Kabinetsbillede af en Oxe —, og min Datter, ja, hun skal blive en Patti eller Trebelli, mindre kan ikke gjøre det.

Jeg har været sindt som en Lemæn, slaaet mig ligesaa vrang som Mægler Vindt, men tror De det hjælper? Nei, nu vil de til Paris begge to, og dette maa De derfor assistere mig i at afværge, Frue, for min Datter tror paa Dem som paa et Forsyn.»

«Men hun har virkelig adskillig Begavelse, Herr Holm.»

«Blaas i hele Begavelsen! De maa, saasandt som jeg hedder Knut Holm, fortælle hende, at hun bræger som en Lama, jammen maa De! Og hvad min Søn anbelanger, saa faar De hjælpe mig at kurere ham. De er gammel i den Trade at lure Mandfolk, min kjære Frue, saa De greier nok den haabefulde Yngling ogsaa.»

«Det var en smuk Kompliment!»

«Den var velment, jeg haaber De ei bliver vred paa mig ? Mellem os gamle Venner kan vi vel være oprigtige, min kjære Bianca.»

«Dette Ord maa De aldrig, aldrig, hører De, lade komme over Deres Læber mere, lov mig det, Holm,» hun saa sørgmodigt og bedende paa ham.Fru Rantzaus Historie.

6r

«Undskyld mig, Frue, jeg beder Dem om Tilgivelse! Nei saa kneble min syndige Mund, om jeg skal sige det oftere her i Livet. Aa, denne Munden min er et infernalsk Apparat, De kan aldrig tro, hvormange Puds den har spil-mig, for den er akkurat som et Vækkeruhr, ser De, bare man kommer nær Viseren, saa durer det løs.»

«Jeg skal gjøre mit bedste, Herr Holm, for at bringe Deres Datters Tanker bort fra Kunstnerbanen, forøvrigt kan jeg sige Dem: oprigtig talt skulde jeg nok alligevel have sagt hende dette, enten De var kommet herop eller ikke.»

«Mange Tak, Frue, men min Søn da, hvorledes skal vi faa omvendt ham ?»

«Vi faar tænke over Sagen, hver paa vor Kant, det maa vel kunne gaa an at faa istand et Komplot mod disse to unge vildfarende Faar — især naar to saa gamle Diplomater som vi slaar os sammen, ikke sandt?»

«Jeg skulde tro det, Frue. Farvel, farvel, altsaa foreløbig har vi intet andet at gjøre, end at oppebie Begivenhedernes Udvikling, som Nellik-Pedersen sagde, da Konen rømte fra ham.»„Rebekka giver

Kamelerne at drikke."

Dagen efter at Holm havde været oppe hos Fru Rantzau, kom Wiiliam og Marie ned paa Kontoret. De var begge særdeles højtidelige, og Holm begyndte strax at lure paa, om der ikke var Underfundigheder igjære.

«Du Far, vi vilde gjerne læse op for dig en Artikel, som staar idag i «Folkets Elevator.»

«Jasaa, Gutten min, ja værsaagod.»

«Den angaar mit store Billede, som nu er udstillet i Christiania: «Rebekka giver Kamelerne at drikke.»

«Hvad var det du kaldte hende, som giver Kamelerne Vand ?»«Rebekka giver Kamelerne at drikke».

81

«Rebekka.»

"Naturligvis ja — men tror du ikke heller du burde døbt Billedet for «Kameliadamen», det havde vakt Opsigt, vilde været en storartet Reklame.»

«Bestandig skal du harcellere William, Papa,» faldt Marie ind.

«Harcellere? Nei, mine kjære Aflæggere, det var kuns et velvilligt Raad. Vi Kjøbmænd maa gjøre Reklame for vore Varer, og det samme burde gjælde for Eder Kunstnere ogsaa.»

«Har du Lyst eller ikke til at høre, hvad Pressen siger om mit Arbeide?»

«Jovist har jeg Interesse af at høre det, læs bare op du.»

William tog Avisen, foldede den ud og læste høitideligt:

«Det store Billede «Rebekka giver Kamelerne at drikke», som nu findes paa Udstillingen, er malet af den unge begavede Kunstner William Holm.

Hvad der mest forbauser en, naar man første Gang staar overfor Billedet, er det Mod og den Selvsikkerhed, som den unge Kunstner har vist ved at give sig ikast med det storslagne Motiv.

Naturligvis er enkelte Detailler mindre heldigt udførte, men som Helhed betragtet maa vi indrømme, at det er et Kunstværk af Rang, og vi gratulerer vort Land med at have faaet en begavet bildende Kunstner mere.

Naar den unge Mand faar den nødvendige Uddannelse, vi hører, det er hans Agt allerede i den nærmeste Frem-

tid at reise til Paris for at fortsætte sine Studier, saa tror vi sikkert at kunne spaa ham en rig Fremtid.»

«Det er vakkert skrevet, min kjære Søn, meget sympatisk — det er formodentlig din intime Ven, Redaktør Listad, som har fabrikeret ovennævnte Ballade?»

«Det er skrevet af en, der har Evner og Forstaaelse.»

«Ja vel, naturligvis.»

«Nu har du vel intet imod, at vi drager til Paris?»

«Vi vilde gjerne reise strax, Papa!»

«Ja, det tror jeg nok, men vi bør dog have en mere indgaaende Prøve paa Kvaliteten af Eders Begavelse. Jeg vil gjøre Eder et Forslag: Du William sender dit Billede til Kjøbenhavn, lader det udstille anonymt dernede, og saa tager vi Dommen, som den falder. Er den rosende, nu vel, saa giver jeg mig, bliver du kasseret, saa indgaar du paa øjeblikkelig at begive dig herind paa Kontoret for at assistere din Fader, samt lader Farver og Pensler hvile, til du faar en Fristund, hvor du kan more dig selv og dine Venner med de Ting.

Og du, Marie, du skal oplyse din Lærerinde, Fra Rantzau, om at det er din alvorlige Hensigt at gaa til Operaen, og saa beder du hende sige sin oprigtige Mening om dit Talent. Anbefaler hun dig, velan, da reis, fraraa-der hun, saa reiser du ikke, men begynder at gaa i Huset som en vordende dydziret norsk Husmoder. Er ikke dette reelt?»

«Jo Tak, det gaar vi ind paa, jeg frygter ikke Kritikken i Danmark.»

«Fru Rantzau anbefaler mig, det ved jeg.»

Da de var gaaet, listede han sig op til Fru Rantzau og satte hende fuldstændig ind i Situationen.

De begyndte allerede at pakke sine Kufferter ovenpaa, og Marie havde uendelig travelt med at faa sin Garderobe istand, ny Reisekjole blev bestilt og diverse Indkjøb foretaget.

«Burde I ikke vente, til vi har hørt, hvad Autoriteterne siger?» spurgte Holm.

«Jeg faar Svar fra Fru Rantzau imorgen, Papa, forresten gjør det vel ingenting, om du ei faar det, før efterat jeg er reist?»

«Ja — jeg vilde nu gjerne have den Sag afgjort paa Forhaand.»

Imidlertid gik en Uge, og Marie havde daglig Prøver hos Fru Rantzau, det var svært hvor omstændelig Fruen var bleven nu!

William havde expederet sit Billede til Kjøbenhavn og gik nu i den største Spænding for at erfare sin Dom. Vedkommende Kommissær havde faaet Ordre til at sende ham Avisernes Udtalelser øieblikkelig.

Da Holm Lørdag Aften kom op i Stuen, var det saa forunderlig stilt deroppe.

William stod i Mørket inde i Røgeværelset og saa ud af Vinduet, og Marie laa paa Sofaen og storgraat.

Paa Bordet laa et aabent Brev fra Fru Rantzau saa-lydende:84

Byens Fædre.

«Kjære Frøken!

Samvittighedsfuldt og nøie har jeg nu i en hel Uge prøvet Deres Stemmemidler for med Sikkerhed at kunne udtale min Dom, om jeg tror De vil have nogen Fremtid som Sangerinde.

Desværre maa jeg oprigtig tilstaa: jeg tror, De gjør klogest i at opgive denne Plan.

Vistnok har De en liden smuk Stemme, men i det høiere Register naar den ikke op, og den vil aldrig komme til at kunne gjøre sig gjældende i et større Lokale.

Uddan De Deres Stemme videre, den fortjener det, og glæd Hjemmet og Deres Venner med forædlende Sang, og De vil blive tusind Gange lykkeligere end ved at betræde en Kunstnerbane, der vil bringe Dem mange Skuffelser og faa Glæder.

Deres oprigtig hengivne

Emilie Rantzau.»

Da Holm havde læst Brevet, gik han bort til Marie.

«Graat ikke, du Venmin, vi skal nok komme til Paris vi, men da reiser vi sammen for at more os.»

«Jeg er saa ulykkelig —hu—hu—hu.»

«Aa, det gaar nok over.» Han sad længe og godsnak-kede med hende, indtil hun fandt paa at gaa ud og stelle istand Thebordet, noget som hun ikke havde bekymret sig om paa lang Tid.

«Nu begynder det at lysne,» tænkte Holm.«Rebekka giver Kamelerne at drikke».

85

Ved Aftensbordet var Stemningen noget trykket, og William forsvandt ind paa sit Værelse, strax de havde spist.

Nogle Dage efter ankom en hel Bunke med danske Aviser, og William greb dem med skjælvende Haand fra Postbudet, sprang op paa sit Værelse og læste.

Ikke et Ord om «Rebekka giver Kamelerne at drikke». Avis efter Avis, men bare Kommissionærens store Avertissement fandtes. Jo endelig, der staar noget i «Dannebrog» :

Norske Kameler.

Et friskt Pust af Humor præger et Kunstværk, som forleden blev hængt op paa Udstillingen.

Vi har sjelden seet Publikum i bedre Stemning, end da det samlede sig i Grupper foran det store Maleri «Rebekka giver Kamelerne at drikke».

Den unge Dame med Vandpotten har visselig Tandbyld, og ser ud til at kjede sig gudsjammerlig over at maatte beskjænke de Herrer Kameler, hvilke Individer absolut ikke er i Slægtskab med den Familie af samme Navn, som findes i den zoologiske Have.

Efter Forlydende skal sidstnævnte hæderlige Families samtlige Medlemmer have indgivet Klage til Kongens Foged,, over at førstnævnte urettelig har stjaalet deres Familienavn.

En Protest fra Dromedarfamilien skal ogsaa være under Opseiling, endskjønt disse bare er Cognater. Hvad

Staffagen angaar, er Himmelen saa deilig blaa, som nogen86 Byens Fædre.

med Rimelighed kan fordre, medens Kaal og Kaktus spirer yndigt sammen ved Kamelernes F'ødder.

Det er sjelden, at vi ser noget saa opfriskende i norsk Kunst; somoftest pleier vi at faa noget dystert, mørkt, mystiskt derovenfra — dette derimod tegner til at blive en «ny Retning». Vi gratulerer vort Broderland med denne unge lovende Kunstner.

William blev meget bleg, da han havde læst ovenstaaende, tog saa hele Avisbunken, puttede den i Ovnen og begyndte at gaa nervøst frem og tilbage i Hjørnestuen.

En Times Tid efter begav han sig ned paa Kontoret, og satte sig ved Pulten ret overfor Frøken Rantzau.

Holm kom idetsamme ind fra Butikken, han fortrak ikke en Mine, men tog paa sig Frakken og gik ned paa Søboden; der traf han Bramsen siddende i en Krog, høist alvorlig og bekymret.

«Kjære, hvad feiler dig da, Bramsen?»

«Aa, jeg tror hele Verden har snud sig, det er rent bagvendt altsammen.»

«Nu da, hvad er det?»

«Andrine har meldt sig ind i Frelsesarméen, har sat paa sig slig en Hat,» han gjorde en betegnende Bevægelse med Hænderne paa Siden af Hovedet.

«Det var da som —»

«Ja, det gaar godt, for det gaar nedover, sagde Lærer Mandal, han grov i Tangenfjeldet efter Appetit og Glimmer.«Rebekka giver Kamelerne at drikke».

Men en Sorg kommer aldrig alene,» han sukkede dybt. «Nu er Amanda bleven syg ogsaa »

«Stakkels Amanda, er hun syg?»

«Ja, Doktoren sagde, at hun havde faaet en Tulup i Øret.»

• Polyp mener du vel?»

«Ja, noget sligt var det.»

«Dette var trist, Bramsen, og jeg som var saa fornøiet nu; jeg skulde ned og fortælle dig, at jeg ikke har været saa glad paa mange Aar. Tænk, at William har begyndt paa Kontoret, og Marie har sluttet med Sangen, er ikke det storartet, Bramsen?»

«Det var uventendes, sagde Jomfru Trap, hun fik en Kys. — Ja, det gratulerer jeg med, de har sandelig været passelig ugreie »

«Ja, jeg skulde tro det. Vi faar haabe, at Andrine ogsaa bliver rimeligere, naar nogen Tid er gaaet, Bramsen.»

«Hun maa være stærkt angreben, Knut, for idagmor-ges saa leverede hun mig Sparebankbogen vor og sagde, at dette jordiske Mammon vilde hun aldrig mere befatte sig med.»

Bramsen tog frem en blaa Bankbog.

«Her kan du se, hun har ikke været snau til at skrabe sammen: 1 760 Kroner, det er ikke Smaatterier.»

«Det er godt gjort af Andrine det, Bramsen.»

«Nu kjøber jeg Dampbaad; der ligger en tilsalgs nede paa Horten, den heder «Patriot» og skal være særdeles fordelagtig.»88

«Vær nu ikke naragtig, Bramsen, du har det da godt, som du har det, og vil du have Paalæg i Lønnen, saa skal du faa det.»

«Nei Tak, Knut, jeg tjener tilstrækkeligt og har det patent i alle Dele, men det er Friheden, ser du, Friheden ved at komme ud paa Trammelanten igjen.»

«Du kan jo tage dig en Tur udover Fjorden med Rutebaadene en Gang imellem, naar du har Lyst.»

«Det er nu ikke akkurat det samme det; se bare paa han Stompejohnsen ombord i «Rap», som trækker ud og ind baade Brigger, Galeaser og Jagter, endda han har drukket som en Svamp. Tænk, ifjor var han saa overlastet, at han faldt ned i Rummet og brak to Stønnere indvortes.»

«Synes du det er saa gjildt at faa en slig Kollega ? Jeg tror det er bedre du bliver her paa Søboden, Bramsen.»

«Faar Lov til at tænke over det, Knut. Saalænge jeg har dette jordiske Mammon her i Brystlommen, maa jeg have mine Spekulationer. Det kunde jo hænde, at Andrine i den nærmeste Fremtid vilde omvende sig og atter have Opmærksomheden henvendt paa vort fælles Mammon, og da ved du det blev slut med Spekulationen.»

«Ja, jeg haaber, at Andrine snart er hjemme igjen, og alt i de gamle Folder.»

«Det haaber jeg ogsaa inderligt, men derfor gjælder det at benytte Tiden nu, mens hun er væk. Jeg har tænkt lidt paa en Skibspart ogsaa. Han Olsen, som fører den gamle Briggen «Baron Holberg» — ja, du kjender ham«Rebekka giver Kamelerne at drikke».

nok, han har rødt Skjæg, og saa kalder de ham for «Baron Olsen», han bød mig en Fjerdepart i Briggen for 1 200 Kroner.»

Bramsen blev snart i bedre Humør, og Passiaren mellem de to Venner gled efterhaanden over i den vanlige muntre Dur.

«Synes du det var noget rart, om jeg giftede mig igjen, Bramsen ?»

Bramsen sad ubevægelig en lang Stund, tog saa op Foldekniven og begyndte at spikke paa en Flis.

«Nu, hvad siger du?»

«Det er resikabelt.»

«Javist er det, men det har gaaet godt til Dato.»

«Det er mange Slags Komedier du har havt med de Fruentimmerne, Knut. Du har havt slig egen Sveis til at greie dem. Først har du været en saadan fortrolig Ven med dem, derefter har de fløiet efter dig og villet have dig til Mand. En egen Begavelse har du havt, det er spændsikkert. Jeg, min enfoldige Neger, maatte saamen fri til Andrine tre Gange, før hun gav sig. Tænk dig til du, hun holdt paa at tage han John Isaksen, der saa ud som en Telegrafstolpe, og ikke havde han en Tand i Munden, saa han vfcr saa ræd for Skorper som for Livet sit, derfor kaldte de nam aldrig for andet end Sl^orpejohn.»

«Du har Ret i, at Kvinden er en underlig Skabning —•»

«Ja, hun er indvendig akkurat som en Klokke, det er fuldt af alle Slags Hjul og Skruer, nogle store og nogle smaa, nogle gaar den ene og nogle den andre Veien. Fjæren,

det er ligesom Kjærligheden, derfor gaar nogle Klokker for fort, de har for stærke Fjærer, og andre dra'r sig agterover og tager det med Ro --.»

«Nogle standser aldeles!»

«Til de faar en ny Fjær eller kasseres.»

«Du er ikke værst udi Lignamenter du, Bramsen.»

«Blanke er dem i Almindelighed udenpaa allesammen, og vi bærer dem mestendels nær vort Hjerte ogsaa.»

«Bravo, det slaar til!»

«Undskyld, Knut, men maa det være mig tilladt at «fråga» som Svensken siger; er det en Enke du spekulerer paa denne Gangen?»

«Nei saa mare, min kjære Bramsen, om det er.»

«Det er rigtigt, Knut, jeg har aldrig syntes om second-hand Møbler, de har Skavanker og er gaaet fra hverandre i Limingen baade her og der.»

«Ja ja, det er ikke saa ugrundet det, Far, secondhand er og bliver secondhand.»

«Nei, du Knut, du kan tro jeg havde en rar Passage her forleden Dag, nu skal du høre. Du har kanske faaet vide, at jeg har indbildt Smaagutterne hernede paa Bryggen, ja forresten andre enfoldige Folk, som Garnæs med flere, at jeg kan tale Kinesisk siden de fem Aarene, jeg for med «Albatros» paa Kinakysten.»

Bramsen skjelede med Øinene, vred Munden til Siden og udstødte følgende Lyd: «Hi — ho — fang — tsju — ka — mi — lang — poh — poh — kuh!»

Holm maatte sætte sig paa en Tønde og le, thi nu var Bramsen i sit Element og havde glemt baade Andrine, Frelsesarméen og Amandas Polyp.

«Her iforgaars mens jeg holdt paa at banke Tørfisken paa det øvre Loftet, kommer en gammel ærværdig Mand ind.

«Er De Herr Paul Abrahamsen?» sagde han og saa alvorlig paa mig gjennem et Par blaa Briller.

«Javel, Deres Høihed,» svarede jeg, for han saa noksaa høitidelig ud. Saa satte han fra sig en fin Stok med Sølvknap paa og begyndte at blade i en stor Bog.

Aha, tænkte jeg, det er en slig Folketæller, for nu har det siden Nytaar ikke været andet end Tælling og Tælling, akkurat som de skulde være i Mangel for Folk. Jeg begriber ikke al denne Tællingen, for jeg for min Part begynder aldrig at tælle, førend jeg er tilkort; saalænge der er Overflod, kan det være det samme med Tallet.

«De skal vel have fuldt Navn, Fødselsaar, Hustru og Børn?» sagde jeg.

«Nei Tak, min Ven,» svarede han, «men jeg har bragt i Erfaring, at De kan tale Kinesisk. De har jo i mange Aar opholdt Dem dernede, er mig fortalt.»

Dette kan da ikke være nogen Kineser, tænkte jeg, idet jeg skottede opunder de blaa Brillerne, for at se om Øinene sad skjævt paa ham.

«Hm, det er saa lidet jeg kan, saa det er ikke at regne for noget.»

«De behøver ikke at genere Dem, min gode Mand, det var kun nogle enkelte Ord og Vendinger i det kinesiske Sprog, som det vilde interessere mig høiligt at faa nærmere Rede paa. Mit Navn er Professor —,» ja, nu

sagde han et Navn, som jeg ikke kan huske, det var Stork, Bork, Kork eller lignende. Han var fra Christiania, kunde jeg skjønne.

Ja, ja, tænkte jeg, du kan formodentlig ikke mere Kinesisk du end jeg, og da skal det meget til, at du kan trumfe mig ud af Spillet

Saa satte vi os ned paa hver vor Tønde, og stillede en tom Sukkerkasse til Bord imellem os.

«Vær nu saa venlig at sige en Sætning paa Kinesisk, Herr Abrahamsen,» begyndte han, idet han tog op en fin Guldblyant og gav sig til at skrive i den store Bogen.

«Nu kniber det,» sagde Mølleren, han læste det syvende Bud, — men pyt, lad gaa, og saa udtalte jeg med Andagt:

«Mi — koh — puh — fik — tsju — lang — ra — ta — ta — poh — uh — i — li — sjung — la — uh — uh — uh!» Han skrev ind i den store Bogen, saa det ordentlig sang.

«Udmærket, men hvad betyder denne Sætning?»

«Hvad den betyder?» Jeg syntes det gik en kold Styrt nedover Ryggen min, thi sligt et Spørgsmaal var ikke jeg forberedt paa, neimen var jeg ei.

«Betyder? Ja — vel — ja, betyder — hm —Betydningen — Meningen er nogetsaanær slig, saadan omtrent

en Fædrelandssang eller lignende, for Exempel---

Sønner af Kina, det ældgamle Rige — ja, ikke akkurat, ser De, men saadan bortimod, for Kineserne udtrykker sig altid noget svævende.»

Han saa lumsk paa mig under Brillerne, men jeg holdt mig og ikke saameget som blunkede engang. Men tror du ikke, at han var inmari nok til at bede mig gjentage det en Gang til.

Orn jeg havde staaet paa Hovedet i 14 Aar, kunde jeg ikke have gjentaget det, derfor sagde jeg overlegent:94

«Nei, værsaagod, nu er det Deres Tur, saa faar jeg se. om De kan klare det.»

«Ja, min kjære Abrahamsen, for det første tror jeg nu ikke, at «Sønner af Norge» er oversat paa Kinesisk, og for det andet heder Sønner «Jung-li», ikke «Mi-koh», som De sagde.»

«Undskyld, Herr Professor, men det er ligesaa mange Dialægterer dernede som hos os, nogle snakker Telemarkings, nogle Hallingdalsk, og atter andre snakker det saakaldte Maalstræv — de er som Nat og Dag allesammen.»

Da begyndte han heldigvis at le, og slog sammen den store Bogen, samt puttede Guldblyanten i Vestelommen.

«De faar have Tak for Lærdommen da, Herr Abrahamsen.»

«Velbekomme, Deres Høihed. A — di — oh — oh — sjung — la — la — poh.»

Naar der næste Gang kommer slige Fyrer, saa tror jeg næsten jeg vil sige, at «Paal Abrahamsen, stakkel, han er død og taler nok ikke mere Kinesisk» — for slig Examina-tion bliver altfor anstrengende.»Holm & Søn,

lC^aar Knut Holm nu om Dagen kom ind paa Kontoret, fandt han altid William ved Pulten vis å vis Frøken Betty. Han var der sent og tidligt og arbeidede tilsyneladende som et Lokomotiv. Holm var jo meget fornøiet over dette, men paa den anden Side var det jo plent umuligt at faa en hyggelig Passiar med Frøken Rantzau. For hver Dag som gik, blev han forøvrigt ogsaa mere og mere overbevist om, at hun var som skabt for ham.

«Du bør se efter det Udvendige noget, min kjære William, Søboden for Exempel, den tiltrænger mest mulig Inspektion.»

«Ja, det kan nok være, Far, men jeg ønsker først grundigt at sætte mig ind i Bogholderiet, og med Frøken Rant-96

zaus Hjælp haaber jeg inden noksaa kort Tid at kunne faa et Overblik.»

Det var ikke godt at svare noget hertil, men ærgerligt var jo dette.

Naar Holm i ledige Stunder gik og grundede over Situationen, hændte det imellem, at han sagde til sig selv:

«Du var en Tosk, Knut Holm, du skulde ladet Børnene faa den Lysttur til Paris, saa havde du kunnet ordne dig som du vilde imens, og naar de da engang kom hjem igjen, vilde alt været klappet og klart.»

At William muligens kunde optræde som Rival overfor ham i Anledning Frøken Rantzau, havde ikke faldt ham ind, før Mægler Vindt en Dag kom ind og fandt Holm staaende ude bag Disken, mens William beherskede det Allerhelligste.

Vexelmægler Vindt var Byens selvbestaltede og aner-kjendte Harcellist, thi der fandtes ikke den Ting, som han ei gjorde Nar af; selv Bankchef Hermansen maatte smilende taale hans Pirkerier.

Vindt var gammel Ungkarl, lang og tør som en Stang, med en bredskygget graa Filthat ovenpaa den sorte, glatte Paryk og det lidt rødsprængte Ansigt med den spidse Næse.

«Undskyld, Holm, du vil vel ikke være saa venlig at høre, om jeg kan faa tale med Chefen?

«Aa reis til Bloksbjerg!»

«Nei, jeg har tænkt paa Sandefjord, du — ja, ja, etwas er noget, bemærkede Presten, han fik en Buxeknap i Offer,Holm år Søn.

og det samme bør du kunne sige; du faar være glad, du Gamle, at du faar Lov til at beholde Pladsen din bag Disken.»

«Det er da hyggeligt, naar man ser, at Ungdommen tager sig sammen, skulde jeg tro.»

«Slaar sig sammen, mener du vel? Men hør, sig mig, min lavbenede Ven, er hun, hun Belladonnaen derinde ogsaa optaget som leading partner i dette velrenommerede Firma ?»

«Du er nok aldeles umulig idag, Vindt. Vil du være med op og faa et Glas Madeira fra 52?»

«Saa du begyndte allerede paa det Tidspunkt at destillere — hm — nei Tak du, jeg vil helst vente, til hun derinde er flyttet ovenpaa, da kan vi kanske faa den Ære igjen at komme ind i det Allerhelligste.»

Vindt strøg ud og traf Bankchefen paa Torvet, han kom netop fra det mekaniske Værksted, hvor de holdt paa at reparere Spaniolen. Det eneste der viste sig nogenlunde godt paa denne, var Pladerne i Agterenden, hvorfor Vindt naturligvis maatte «gratulere» med Spaniolen!

«Ja ja, Herr Bankchef, naar Enden er god, er alting godt.»

Bankchefen svælgede Vindts Pille uden at blunke og sagde mildt:

«Aa ja, men gamle Vrag lønner det sig ikke at reparere — a propos, Herr Vindt, skal De til Sandefjord med Deres Podagra i Sommer?»

«Jeg har desværre ikke Raad, Herr Bankchef, for — Regningerne bliver i Almindelighed saa store.»

Bankchefen opgav Ævret, hilste og gik, men han var ærgerlig, det saa Kasserer Pedersen med et halvt Øie, for da han kom ind i Banken, kastede han Handskerne bort paa Bordet og slængte Hatten efterpaa — slig var det sjelden at Bankchef Hermansen optraadte.

Imidlertid stod Holm, efterat Vindt var gaaet, og funderede paa, hvad denne havde sagt.

«Vente, til hun derinde var flyttet ovenpaa — ?»

Hvad i Alverden mente han med det? Vindt kunde da ikke have Anelse om, at han, Knut Holm, gik i Giftetanker? William og Betty? Nei, det er da saa utænkeligt, at det ikke kan falde ham, langt mindre Vindt ind med en Tanke. Imidlertid er det kanske lidt rart alligevel dette, at Gutten absolut ikke vil ud af Kontoret —.

Før i Tiden kunde han ikke faa ham til at sidde en halv Time ved Pulten, og nu hænger han over Bøgerne, som han skulde være spigret fast.

«Nei, jeg vil have Endskab paa dette, jeg er saamen ikke skikket til at sidde slig i dagevis paa en Gren og spille Lokketoner, som en anden Aarhane.»

Holm gik ind paa Kontoret og fandt Betty alene, da William heldigvis var gaaet ud.

Det er det samme bedaarende over hende som over Moderen. Saa vakker som hende, det er hun paa langt nær ikke, men hun ser mere godmodig ud, gjorde Holm op med sig selv, da han over Pulten saa over paa Bettys friske, aabne Ansigt.Hohn 6° Sø/?.

Det lyse, krøllede Haaret tog sig brilliant ud over de mørke Øienbryn —.

«De arbeider for haardt, Frøken, De maa ikke overanstrænge dem,» han var myg i Stemmen.

Nei langtfra, jeg synes det er saa morsomt at arbeide —- jeg er næsten bleven glad i den store Hovedbogen, den ser saa gammeldags koselig ud!»

«Saa De har tilovers for det gamle, Frøken? De regner vel ogsaa mig da til et saadant gammelt Inventar?»

«De, Herr Holm? Nei langtfra, De er jo i Deres bedste Alder!»

«Javist ja — men hvad vilde De nu sige, om en saadan Mand i sin bedste Alder sagde til Dem: Hør, min kjære Frøken Betty, kom og lys lidt op i Hjemmet oven-paa ! De er for god til at sidde og slide hernede paa en Kontorkrak, De er mere skikket til at sprede Glæde og Tilfredshed over et godt Hjem!»

Hun gik ned af den høie Kontorstol, og blevi staaende forbauset og se paa ham.

«Jeg forstaar ikke, hvad De mener, Herr Holm —.»

«Vistnok er jeg meget ældre end Dem, Frøken Betty, men i mit Bryst slaar et ungdommeligt Hjerte, og et lunt, kjærligt Hjem kan jeg byde Dem, kanske tryggere og roligere end det kan skaffes Dem af andre.»

Han blev staaende stille overfor hende og søgte hendes Øine; men hun forskansede sig bag Hovedbogen uden at se op.I 6 2

«Jeg har prøvet baade Med- og Modgang, Frøken Betty, jeg har lært adskilligt i Livets Skole, saa De kunde nok risikere at faa et svagere Træ at støtte Dem til end mig.»

«Kjære Dem, Herr Holm, tal ikke mere til mig om dette jeg maa hjem til Mama, hun venter paa mig,» brød hun tvert af, idet hun hurtigt og nervøst tog paa sig Tøiet.

Holm rakte hende sin Haand til Afsked, og han holdt hendes fast et Par Sekunder, saa løb hun ud, og han hørte de lette, raske Skridt forsvinde udenfor.

Holm ærgrede sig.

«Du har mistet Øvelsen og er bleven for gammel. Hun blev taget for braat. Nei, sligt bør gaa overlang, man kan ikke buse paa Turtelduer, da gaar det ligervis som Duerne i Noæ Ark, de flyver og vender ei tilbage! Imidlertid, Knut Holm giver sig ikke saa fort; min kjære gamle Veninde Bianca skal saamen i Breschen, hun maa da vel være saa fornuftig, at hun forstaar at fryde sig over mig som vordende Svigersøn »

Den næste Morgen, da Betty kom paa Kontoret, gik Holm ud, han maatte se at faa tale med Fru Rantzau, thi fra den Kant maatte Hjælpen komme.

Hun blev meget alvorlig, da Holm meddelte hende sine Følelser for Betty, og slog strax paa, at den store Aldersforskjel var høist betænkelig — imidlertid skulde hun gjerne tale med Betty.Holm Son.

Hun maatte jo indrømme, at Tilbudet var meget smukt, og at Bettys Fremtid vilde blive betrygget, hvad der for en Kvinde i hendes Stilling havde den største Betydning — saa Sagen selvfølgelig nu skulde blive nøie overtænkt.

Holm kunde ikke faa andet Resultat ud af Samtalen, end at Fru Rantzau slet ikke var saa uvillig, men at det

maatte have sin Tid for at ordne sig.

Holm var nu i bedre Humør og havde Haab om Seier, da han ikke kunde tænke sig andet, end at hun vilde bearbeide Datteren alt det hun kunde — lidt kostbare paa det maa de selvfølgelig give det Udseendet af at de er!

Da Holm kom tilbage paa Kontoret, syntes han Betty var mere end vanlig elskværdig, saa han gjorde op med sig selv, at hun kanske nu havde begyndt at tænke nøiere over Sagen.

Forat det ikke skulde blive altfor meget Opstyr med Børnene, fandt han det ligesaa godt først som sidst at betro William, at han havde besluttet at gifte sig igjen. Han bad ham derfor om at følge med ovenpaa.

Da de kom op i Hjørnestuen, laasede Holm Døren og anmodede William om at sætte sig i Sofaen ved Siden af ham.

«Kjære, hvad skal alle disse Tilstelninger betyde da, Gamle?»

«Gammel, sagde du? Tak din Skaber du, Gutten min, om du var saa ungdommelig som mig.»

«Nu, hvad gjælder det?»I 6 2

«Jeg vil tale et Alvorsord med dig, min Søn. Ensom og forladt har jeg nu i 17 Aar vandret —»

«17 Aar?»

«Javist er det 17 Aar, siden Fru Grønlund døde; men Tiden spiller ingen Rolle. Nuvel, denne Ensomhed tiltaler mig ikke længere.»

«Det finder jeg rimeligt.»

«Af den Grund har jeg bestemt mig for et nyt Ægteskabs Indgaaelse.»

«Det var da morsomt.»

«Ikke sandt? Jeg har bestemt mig for at tage en Hustru, som først og fremst er huslig og god, men samtidig ogsaa kan live op vort Hjem.»

«Udmærket, jeg er aldeles enig med dig i, at du ligesaavel som enhver anden brav, moden Mand bør se til at gifte dig, saasnart der er Anledning. Forøvrigt maa jeg sige, at det Liv, som vi to her har tilbragt i alle disse Aar, ikke netop er Idealet af Tilværelse.»

«Aa nei, men det har jo ikke været saa værst — imidlertid, naar jeg nu skal føre en Kvinde ind i vort Hjem for tredie —»

«Og sidste Gang.»

«Saa er det med en vis Bevægelse jeg siger til dig, min Søn: Se op til hende som en Moder, hold af hende som hun fortjener, hun er en eiegod Kvinde!»

«Ja, du kunde ikke vælge bedre, Fatter, Fru Rantzau skal være et udmærket Menneske.»Hohn 6° Sø/?.

«Fru Rantzau? Hvad Pokker fabler du om?»

«Ja, er det ikke hende du mener? Baade Marie og jeg har lagt Mærke til, at du jevnligt har besøgt hende i den senere Tid.»

«Jeg gifte mig for anden Gang med et ældre Kvindemenneske?»

«Hun er da mange Aar yngre end dig!»

«Det er Forskjel med os Mænd, vi har Privilegium paa at gifte os bestandig.»

«Men kjære dig, hvem er da Angjældende ?»

«Angjældende, som du behager at benævne hende, er Frøken Betty —.»

«Betty? Du gifte dig med Betty Rantzau?»

«Ja, er ikke det et heldigt Valg, heldigt for os alle?»

«Det gaar aldrig i Verden.»

«Jasaa, hvorhenne skulde det gaa da?»

«Betty vil ikke have dig, og desforuden saa —»

«Desforuden saa?»

«Tilhører Betty mig.»

Holm sprang op af Sofaen og blev staaende ret overfor William, som sad rolig uden at miste Ligevægten.

«Dette havde jeg aldrig ventet af dig, William — hm — jeg har fundet mig i noget af hvert i mit bevægede Liv, og taalt noksaa lurvet Konkurrance, men dette —»

«Betty er den eneste Kvinde jeg har holdt af, Far, og fra den første Stund jeg saa hende, har jeg —»I 6 2 Byens Fadre.

«Aa det er bare en slig Øjebliksstemning, som er kommet over dig, du faar — tage dig en Tur til Paris, saa er den Historie glemt.»

«Du tager feil, der er kommet Alvor over mig nu.»

«Der er saamen kommet Alvor over mig .ogsaa nu, og denne Gang agter jeg ikke at lade mig sætte udenfor.»

Holm vendte sig braat om og gik ned paa Kontoret. Han havde ventet at finde Betty der, men hun var borte. Paa Pulten laa en Billet, hvori hun bad om Undskyldning, fordi hun var gaaet saa tidligt hjem, da hun ikke var ganske vel.

Han spadserede op og ned paa Gulvet i stærkt Oprør, thi nu var Knut Holm bleven alvorlig sindt.

«Konkurere med min egen Søn!» En latterligere Situation kan man ikke let tænke sig.

Hvis Mægler Vindt fik Snus i dette, aa du Verden, for et Thema han da fik at variere over, da var det nok bedst at forsvinde fra Byen i længere Tid.

At give sig sans phrase? Aa nei, det var ikke Knut Holms Vane, og forresten begyndte det allerede at gjøre lidt ondt om Hjertet, bare han tænkte paa det, for han havde sandelig faaet tilovers for Betty.

Hun kan selv vælge, det er det greieste. Hun og Moderen faar gjøre op det Regnestykke sammen, og efter-paa faar Faciten blive det den bliver.

Han gik ned paa Søboden til Bramsen, for naar det var saadanne Knibetag i Livet, hvor han syntes det ligesom gynged under Fødderne, da var det saa under-Holm år Søn.

ligt beroligende at kunne komme ned paa Søboden, og høre paa Bramsens ligefremme Passiar.

Da Holm kom ind paa det øvre Rum, fandt han Bramsen liggende saa lang han var over to Kaffesækker og studere paa et Telegram.

«Naa da, Bramsen, hvad er det du bedoner?»

Bramsen reiste sig halvt op, holdt sig for Panden, mens han viftede med Telegrammet.

«Nu har jeg aldrig i mit Liv seet Magen!»

«Aa, det er riok meget, som du ikke har seet, Bramsen — hvad er det da?

«Jo, som jeg fortalte dig sidst, saa havde jeg nu faaet dette jordiske Mammon af Andrine, da hun gik ind i Frelsesarméen —.»

«Er hun ikke bleven normal igjen endnu da?»

«Heldigvis er hun paa Veien. Som jeg tænkte det skulde gaa, saadan gik det. Da hun stod op idagmorges, begyndte hun at slaa paa, at det kanske alligevel var det bedste, om hun fik igjen Sparebankbogen.»

«Det var gode Symptomer.»

«Ja, du kan skjønne jeg havde forudseet dette, og derfor har jeg skyndt mig at spekulere.»

«Ikke i Dampbaad vel?»

«Neida, jeg kom over en anden udmærket Kjans, du kjender han Stompejohnsen —»

«Fy, du har da vel ikke blandet dig op i noget med den Drukkenbolten?»I 6 2

Byens Fadre.

«Han? Han er udmærket bra nufortiden, han er gaaet ind i Totalen, og er en formuende Mand, ja Piskedausen! Saa hændte det i forrige Uge, at Johnsen kom til mig og sagde, at han og Baron Olsen havde kjøbt sammen en Kof, som laa nede i Strandvik. Den hedte «Erik» og havde hørt hjemme paa Nøtterø. De havde faaet Røverkjøb paa den, men jeg skulde alligevel faa en Trediepart, samt blive korresponderende Reder. Han Johnsen skulde faa den at føre, og jeg klappede til. Koffen seilede i forrige Uge, og nu har jeg allerede faaet Telegram, at han er kommet over til en By, som heder Havre, men det er et sligt elendigt vrient Telegram, at det ikke er muligt at faa Greie paa Meningen.

Her skal du se, at der staar bare: «Drik Donken igaar — Johnsen,'» ja det skulde bare mangle, at den Slampofagussen er gaaet ud af Totalen, og nu ligger og gjør Kofængs derover.»

Holm tog Telegrammet og læste, men kunde ikke faa ud andet end «Drik Donken igaar».

«Ja, det betyder vel ikke andet, end at Fyren har faaet Delirium, og saa har han enten drukket op en Dunk Whisky, eller saa er det Meningen, at han drikker op hele Koffen eller Donken.»

«Nei, men det kan da vel aldrig være din alvorlige Ta nke, Knut?» udbrød Bramsen, han sprat op fra Kaffesækken og blev staaende maalløs foran Holm.

«Hvorfor er du nu slig en enfoldig Saubok da, Bramsen? Hvad skulde du indlade dig paa Skibs-Holm Son. IOI

rederi efter, du har ikke mere Rede paa det end Kaffesækken der!»

«Har ikke jeg? Nu har jeg hørt det ogsaa, jeg som har været rundt baade Gode Haab og Cap Horn; holdt paa at blive spist op af Krukkediller i Bahia; var død af Gulfeber og næsten begraven i Rio; frøs af mig det ene Øre paa Ishavet; skjød Abekatter i Mozambique —»

«Aa du er en Abekat, er du.»

«Ja, det kan gjerne være, men at beskylde mig for Ukyndighed og liden Erfaring i Skibsrederi, nei den Bauten skal du ikke knibe mig for!

Hvad Slags Erfaring, maa jeg spørge, har disse fine Skibsrederne, der sidder oppe paa Kontorene sine i Byen og glaner og dreier paa en slig Gloribus? Jeg, som i over 50 Aar egenhændigt har laveret rundt paa hele Kuglen, jeg skal ikke være estimeret til at bestyre den vesle Donken! Jammen bør det være Maade med Undertrykkelse af en enfoldig og simpel Mands Ret og Dispositioner.»

Bramsen var yderlig fornærmet, og Holm kunde ikke rigtig faa ham i Kulør igjen.

«Du maa da forstaa, Bramsen, at det er ikke Dispositioner jeg snakkerom, men om den Dumhed, du har begaaet

ved at overlade din Eiendom til en slig løs Fyr som Johnsen.»

«Hvad skal man gjøre, naar man mister Styringen? Her er nok andre Apparater, som virker, Knut — ja, jeg kan gjerne fortælle dig det, men Død og Snyde, om du maa nævne det til noget levendes Individ.»108

«Naturligvis kan jeg tie, Bramsen.»

«Amanda, ved du, blev konfirmeret for en 14 Dages Tid siden, men tror du ikke, at Jentungen allerede har gaaet bort og forlovet sig med Søn til Stompejohnsen, en som heder Carljohan, en rivendes kjæk Gut! Rigtignok strøg han til Navigationsexamen ivaar, men pyt, det gjør ikke noget, for han gaar ligesaa let paa Hænderne som paa Benene, og i Riggen er han ligesom en Ekorn.»

«Har du givet dit Samtykke til dette da, Bramsen?»

«Samtykke?» Bramsen saa forbauset paa Holm.

«Samtykke? De har ikke spurgt om det, og aldrig spurgte jeg nogen om det, hvordan skulde det gaa for sig? Jeg havde jo ikke faaet gjort andet end spørge om Samtykke alle de Gangene som jeg var forlovet — har du spurgt nogen om Samtykke da?»

«Nei, men —»

«Ja, ser du, saa havde vi et sligt Forlovelsesselskab eller Kolafei oppe hos os en Kvæld, som Andrine var paa Møde. Du kan tro Stompejohnsen ærgrede sig over, at han var i Totalen! Vi andre morede os rigtig galant, jeg «vrængte Bukkeskind» og «trak Krok» med Svigersøn min. Han var ikke daarlig, men han faar nu seile op adskillige Aar paa Patenten sin, før han gaar til Luvart af mig i de Kunsterne da! Jeg lærte Knebene af en Mulat nede paa Brazilkysten for mange Aar siden —»

«Men hvad har dette med Koffen at gjøre?»Holm Søn.

«Jo, ser du, saa siger Amanda, at han Carljohan maa blive Skipper, og at vi nu maa forsøge at benytte Anledningen, mens Mor er i Frelsesarméen, til at faa Tag i en Skibspart med Førerret, som Carljohan kan arve — ja du skjønner Resten?»

«Hm, de Kvinder, de Kvinder, du Bramsen!»

«De snyder os paa «Loen», Gut, jammen gjør de det, men uundværlige er de alligevel, akkurat ligesom Peber paa Ærterne, de river i Halsen, men de giver Appetit.»

Bramsen havde næsten glemt Telegrammet, men blev atter alvorlig, da han kom til at se paa det igjen.

«Drik Donken igaar», «Drik Donken igaar,» han kløede sig i Hageskjægget og brummede Velsignelser baade over Donken og Stompejohnsen.

Holm sad en Stund og saa paa Telegrammet.

«Ved du hvad det betyder, Bramsen?»

«Nei, det var ingen Sag da.»

«Jo, der staar bare: «Erik Dokken igaar», det vil sige, at Erik, Koffen, kom i Dokken igaar.»

Bramsen gjorde et Kast paa Hænderne over to Kaffe-sække, slog sig paa Knæerne og lo, saa han stod kroket.

«Nei, dummere Telegrafister end disse over i Havre findes nu ikke! End jeg som fuldt og fast havde gjort op, at nu drak dem op hele Koffen, ha — ha — ha.»

Medens Holm og Bramsen gjensidig bragte hinanden i godt Humør nede paa Søboden, sad Fru Rantzau og BettyI 6 2

alvorlige og stille sammen oppe i den lille Stue, som Eleverne netop havde forladt.

Betty graat og holdt Moderen om Halsen, og hun trykkede Datteren ømt ind til sig, mens hun klappede hende varsomt paa Hovedet.

«Graat ikke, Betty min, du ved jo, at vi to altid har holdt ud sammen baade i Med- og Modgang. Aa ja, det er ikke nogen lys Ungdom du har havt, men jeg har ikke kunnet skaffe dig den bedre — — gjør nu som dit Hjerte tilsiger dig, du Barnet mit.»

«Aa vi, som havde faaet det saa godt nu, Mor, vi havde det saa sorgfrit.»

«Det blir altid et Raad, Betty, du har da aldrig seet, at jeg har givet mig over, har du vel det, Barnet mit?»

«Nei, men det er saa ondt at tænke paa, at du skal slide bestandig, og nu kunde vi jo begge have kommet til at leve i Overflod — men jeg kan alligevel ikke, Mor.»

«Aldrig tænk paa det, Betty — jeg er stærk og frisk og skal nok klare mig — og hvis du efter dette synes, at du ei vil være længere hos Holm, saa gives der vel andre Poster at faa for dig.»

' Ja, men det var saa hyggeligt dernede, jeg var ligesom bleven kjendt — og — og — han unge Holm var saa elskværdig og snil.»

Hun begyndte at græde igjen, men Fru Rantzau blev opmærksom.

< Var unge Holm saa elskværdig?»Holm 6° Son.

«Ja, han var saa elskværdig og ligefrem, han er et godt Menneske han, Mor.»

«Talte du meget med ham da, Betty?»

«Ja, han fortalte mig hele sit Levnetsløb, at han gjerne vilde blevet Kunstner, og allerede havde bestemt sig for det, men saa havde han fundet, at det var hans Pligt at hjælpe sin gamle Far med Forretningen.»

Betty blev efterhaanden roligere og fortalte Moderen en hel Del af det, som var passeret mellem Holm og hende, samt hvad unge Holm havde sagt.

Den Aften laa Emilie Rantzau længe vaagen og studerede paa, hvad Betty havde betroet, hende. Det var ikke muligt at faa noget klart Overblik, da de forskjellige Scener syntes hende at staa imod hinanden. Havde unge Holm alvorlige Hensigter overfor Betty, det var det store Spørgsmaal?

Imidlertid, hun var bleven skuffet saa mange Gange i sit Liv, at hun ligesom troede Skjæbnen havde til Hensigt at forespeile hende Billeder, som aldrig blev til Virkelighed. Gang paa Gang dukkede der op paa hendes Vei Fremtidsmuligheder af Velstand og Lykke, men det var bare Fata morgana, som forsvandt, og hun stod ensom som før i Livets Ørken.Malla Trap,

den samme Butik paa Hjørnet, hvor nu Knut G. Holm handler, havde Melchior Trap for 40 Aar siden sin Forretning.

Stadshauptmand Melchior Trap var i sin Tid en af Byens store Handelsmatadorer og en anseet Mand.

Under Krimkrigen skulde han have gjort store Affærer og tjent mange Penge, men senere gik det tilbage, dog ikke værre end at hans Datter og eneste Barn, Malla Trap, ved Faderens Død havde mere end tilstrækkeligt at leve af.

Som 15 Aars Gut kom Knut Holm i Butikken hos Trap og var der til dennes Død, da han overtog Forretningen.

Det var saaledes gammelt Bekjendtskab, som knyttede Familien Holm og Malla Trap sammen; det fortaltes rigtignok af den ældre Slægt ogsaa, at Holm i sin tidligste UngdomMalla Trap. 125

skulde sværmet for sin Principals Datter, men den gamle Patricier havde da eftertrykkelig vist ham Vinterveien.

Imidlertid, hvordan dette var eller ikke var, saa kom Malla Trap regelmæssig i Holms Hus, og Børnene kunde aldrig erindre andet, end at Tante Trap kom til den faste Plads ved Bordet hver Søndag Middag.

Hun var vel nu omkring de Sexti, høi, mager og med graasprængt Haar, der laa i to store Bukler paa hver Side af Panden.

Malla Trap var ikke nogen almindelig gammel Jomfru med Strikketøi og sorte filerede Halvvanter, og som stegte Æbler paa Ovnen i et Værelse, hvor Temperaturen holdt sig omkring 200.

Nei, var det rigtig pen Blankis udover Fjorden, saa var det ikke vanskeligt at faa se Malla Traps lange Legeme svæve udover paa Skøiter ligesaa freidig som en Pige paa 17 Aar.

Hun havde en Helbred og en Krop, der aldrig havde følt Svaghed, og hærdet sig havde hun lige fra Barnsben af, thi hun havde en sand Rædsel for at blive gammel og affældig.

Som et Bevis paa hendes Haardførhed berettedes det som absolut paalidelige hvorledes hun en sprakende kold Vintermorgen havde begivet sig paa Skøiter udover Fjorden, men da hun var kommet en halv Mils Vei udover, faldt hun i en Raak og maatte selv klore sig op, hvilket mærkværdigt nok lykkedes hende. Istedetfor at gaa iland

og se til at komme i varmt Hus, fortsatte hun ufortrødent Turen til Strandvik. Da hun kom til sin Ven Lods-oldermand Prøis, paastod han, at hun var saa stivfrossen, at det uden Vanskelighed maatte have gaaet an at brække hende tvert over som en Sukkerstang!

Lidt Snue havde hun efter Badet, men forøvrigt havde det bare virket opfriskende.

Tid og Raad til at ordne sig efter Forgodtbefindende det havde hun altid havt, og hun udnyttede ogsaa denne Situation saa grundig, som det paa nogen Maade kunde gjøres.

Hele hendes Tilværelse havde noget «Hulter i Bulter» over sig, det var ikke Orden eller Regelmæssighed i nogen Ting.

Ligesaa egne som hendes Livsvaner var, ligesaa forunderlige var hendes Ideer om Godgjørenhed og den Maade, hvorpaa hun udøvede denne.

En Jul havde hun for Exempel foræret alle de gamle Stabeiserne over paa «Sømandshjemmet» et Par Ski hver, idet hun paastod, at de med lidt Øvelse nok vilde kunne klare det, og at det var sund Motion, som forlængede Livet. Stakkels gamle, gigtsvage Kavalerer, de havde Møie nok med at karre sig frem ved Hjælp af to Stokke og drømte ikke engang om at komme paa Ski.

Da Præsten Arff, der var meget korpulent, beklagede sig for hende over sin Kardialgi, forærede hun ham en Snekke med Aarer, under den bestemte Forudsætning, atMali a Trap.

han hver Morgen Kl. 6 skulde tørne ud og ro en halv Mil op og ned i Elven.

«Jeg forsikrer Dem, Pastor, De vil blive saa sprættende frisk som en Ørret!»

Malla Trap kunde om Eftermiddagen deltage i Missionsmøder og sidde interesseret blandt alvorlige Kvinder, diskutterende Hedningernes Liv og Levnet, mens hun efterpaa gik i Theatret for at se «Pariserliv» eller «Madame Angots Datter» og morede sig kosteligt. At hun havde forsøgt i det saakaldte «Suppekjøkken», hvor Ærtesuppe uddeltes til de Fattige, at blande Rosiner i Ærterne, var almindelig bekjendt, men da havde de gamle Fruer sagt Pas. Det var forgjæves, at Malla Trap bad dem prøve, for at kjende hvor opfriskende det smagte!

Man var i Byen saa vant til hendes Extravagancer, at ingen lagde synderlig Bret paa det, thi man vidste jo, at hun igrunden var et eiegodt Menneske, der i al Stilhed bragte Glæde i mange nødlidende Hjem. Det var ikke altid netop ved direkte Gaver at hun gjorde godt, men hendes freidige Væsen bragte nyt Mod og ny Kraft til mange, som i Livskampen holdt paa at bukke under. Naar den høie, ranke Skikkelse kom ind ad Døren, var det ligesom en feiende Nordvestvind, der bragte Himmelen til at klarne.

Det var faa som vidste, at Malla Trap var den, som havde sat Bogholder Bertelsen paa Tanken om Papirbutikken, den Gang da Firmaet, han var hos, gik fallit, og han128 Byens Fædre.

stod paa bar Bakke med Hustru og Borneflok og var Fortvivlelsen nær.

Antagelig har Scenen gaaet for sig slig:

«Kjære Dem da, Bertelsen, det nytter ikke at give sig over.»

«Aa, det er stængt for mig paa alle Kanter — det bliver bare Fattigkassen — Fattigkassen.»

«For noget Sludder, De faar saamen stramme Dem op, Far! Hør nu her, Bertelsen, jeg har en Plan: den Butikken borte paa Torvet ved Siden af Holms Gaard, den har staaet ledig og kan faaes billig. Der skal De begynde en Handel med Papir, Tapeter, Pap og sligt noget, det skal gaa det!»

Han saa lidt op. Papir — Tapeter — Pap? Tankerne fik Retning, Haabet begyndte at dæmre, og Malla Trap havde udført den skjønneste Missionsgjerning, et Menneske kan gjøre i Livet: bragt en sollys Tanke i en forpint og fortvivlet Hjerne!

Hendes bedste Veninde var Frøken Strøm paa «Aldershvile», en meget dannet og beleven Dame, Datter af salig Amtmand Strøm.

Naar de to var sammen, holdt altid Beate Strøm lange Formaningstaler for Malla Trap, at hun skyldte blandt andet at tage visse Hensyn til Folks Dom, og at det ikke gik an at optræde saa hensynsløst, som hun gjorde ved hver Leilighed.

«Nei, men kjære dig da, Betten min,» sagde Malla Trap, «faar jeg ikke Lov til at ordne mig, som jeg har LystMalla Trap.

117

til, inden al Ærbarheds og Anstændigheds Ramme, saa tror jeg det er bedst at gaa i Hi jo før jo heller.»

«Nei,» svarede Beate Strøm alvorligt, «til Folks Omdømme er det nødvendigt at tage Hensyn.»

«Aa pyt, du er nu saa umaadelig fin paa det du, Betten.»

Da Malla Trap om Aftenen trakterede med Hummer i Majonaise og Blodpølser, erklærede Beate Strøm, at hun opgav hende som komplet umulig, en Grændse maa der dog være for nogenlunde at holde sig til vante Former.

Malla Trap kunde ikke begribe andet, end at det var to ypperlige Retter, og hun spiste altid det hun havde mest Lyst paa. Skulde hun kanske sidde og spise Smørrebrød med Gjedost paa, naar hun kunde faa Hummer i Majonaise? Nei Tak!

Som før nævnt, var Frøken Trap stadig Gjæst hver Søndag hos Holms, og havde sin faste Plads ved Bordet.

Børnene var glade i hende og hun i dem, og naar der var nogen Knude paa Traaden, eller noget gaaet istykker, saa henvendte baade William og Marie sig til Tante Trap for at faa Raad.

Efter den Samtale, William sidst havde havt med sin Fader, vidste han hverken ud eller ind, og det var derfor naturligt, at han aabnede sit Hjerte for Tante Trap.

William erklærede overfor hende, at han vistnok ikke havde nogen Sikkerhed for Bettys Følelser for ham, men han troede dog at have mærket, at han havde hendes Sympathi.I 6 2

Byens Fadre.

Malla Trap spurgte ham indtrængende, om ikke dette bare var en forbigaaende Forlibelse, thi hun var meget skeptisk overfor Mændene, hvad ømme Følelser angaar.

William forsikrede selvfølgeligt baade dyrt og helligt, at hans Kjærlighed var saa grundmuret, at han vilde blive et ulykkeligt Menneske, ifald han ikke fik Betty til Hustru.

Malla Trap troede ham tilslut, og maatte love at gjøre sit bedste for at redde Situationen.

Hun bestemte sig først for at gaa op og tale med Fru Rantzau, som hun ganske flygtigt havde gjort Bekjendtskab med paa et Møde, hvor de var truffet sammen; men paa Veien derop mødte hun hende i Følge med Bankchef Hermansen, og da fandt hun det var bedst at vente til en anden Gang, især da det saa ud, som om de to var meget optagne af sin Konversation.

Mægler Vindt, hendes Fætter, kom imidlertid slentrende mod hende og standsede op.

«Nu, Mailapropos, hvordan har du det?»

«Tak bra, gamle Grinatus.»

Vindt blev staaende stille en Stund og pegte med Stokken efter Fru Rantzau og Bankchefen.

«Hør, du min langtækkelige Kusine, hvad er det for en Konkylie, han Bankchefen dra'r afsted med?»

«Fru Rantzau, Sanglærerinden.»

«Den er saamen ny — hm — ser ganske chic ud.»

«Vil du ikke snart komme op og besøge mig?»Mali a Trap. 19

«Tror du det gaar an for dit Renommé, at jeg besøger dig enlige og uskyldige Kvinde, ubefæstet som du er paa Livets Glatis.»

«Sludder! Kom saa skal du faa Ludefisk.»

«Med Æblegrød til? Nei mange Tak du, jeg var daarlig i 14 Dage efter dit sidste Traktement. Men, Donner-vetter, jeg optager din kostbare Tid. Adio, cara mia!»

Vindt gik nedover og saa Bankchefen med Fru Rantzau forsvinde rundt Hjørnet oppe ved Parken. Han begyndte at studere paa, hvad det skulde betyde.

Midt i Forretningstiden at se Bankchefen rende afsted med et fuldrigget Fruentimmer, det havde aldrig hændt før, og kunde sandelig gjøre flere end Vexelmægler Vindt forstyrret. Bankchefen, som var blottet for ethvert Spor af ømmere Følelser, og hvis Hjerte man paastod var lavet af Flodhestskind, kunde da ikke komme slig paa Galeien?

Vindt var saa optaget af denne Foreteelse, at han rendte lige paa Skolelærer og Redaktør Listad, som holdt ham fast i Knaphullet paa Vaarfrakken, og begyndte at ramse op om det nye Ministeriums Sammensætning og den politiske Situation.

«Thi jeg skal sige Dem, Herr Vexelmægler, at Adressen af 1847 ^ke havde taget tilstrækkeligt Hensyn til Kielertraktaten, hvilket det Aars Storthing burde have gjort, og naar man saa endvidere sammenholder Konstitutions-komiteens Udtalelser i 1835, konfer Rigsaktens §§ 517 og 142, vil man lettere kunne bedømme de nuværendeI 6 2

Byens Fadre.

Uoverensstemmelser. Naar den politiske Situation nu arter sig, som den gjør, saa har dette sin eneste Grund i -—»

«At vi har en hel Del Figuranter, der ikke har noget andet at bestille end at gaa og røre i et stadigt politisk Delirium istedetfor at tage sig noget nyttigt fore.»

Listad havde aldrig truffet en mere ubehøvlet F'yr end denne Mægler Vindt, aldrig truffet nogen «norsk Borger» med en slig Mangel paa Forstaaelse af Fædrelandets vigtigste Anliggender.

«Hvorledes vilde det gaa et Folk, hvor Individerne nedsynker til det tørreste materialistiske Stræv, ubekymrede om Fædrelandets og Menneskehedens største og høieste Anliggender?»

«Aldeles udmærket,» svarede Vindt, han vendte Listad Ryggen og gik.

Efterat Malla Trap havde forladt Vindt, bestemte hun sig ligesaa godt for at tale med Holm jo før jo heller, da hun troede dette igrunden var det klogeste.

Hun gik op i Hjørnestuen til Holm og bad Pigen hente ham fra Butikken.

Holm blev ved første Øiekast forundret, da han saa Malla Trap, thi hun pleiede ikke at komme slig af sig selv midt i Ugen.

«Nu, kjære Frøken Trap, er der noget specielt paafærde, siden vi har den Glæde at se Dem her idag, eller kanske Tiden begynder at falde Dem lang? Ja, kom De bare.»Malla Trap. 133

«Aa ja, Knut Holm, Tiden har imellem faldt noksaa lang for mig.»

<Naturligvis, naar man er alene, hænder det undertiden, at det bliver langsomt — hm — jeg plages ogsaa imellem af saadan Trang til Selskab, til nogen, hvem jeg kan betro mig til —»

«Aa, De har Minder, Holm, gode, lyse Minder.»

«Javist har jeg det, men det er nu sin egen Sag, for i Længden synes jeg sandelig det er lidt trivielt at leve sammen med bare Minder.»

«Jeg har hørt, De tænker paa at gifte Dem igjen.»

«Hvem har nu været saa venlig at fortælle Dem det da?»

«Aa, jeg har det fra paalidelig Kilde, men jeg synes De bør betænke Dem to Gange paa dette, Knut Holm.»

Jeg har saamen regnet og kalkuleret paa dette mange Gange, min kjære Malla Trap. Javist bliver det extra Udgifter og Krangel med Skifte etc., men efter Naturens Orden saa kan jeg ikke leve stort over et Snes Aar til, og da greier det sig nok.»

«Kalkulationer og Pengehensyn! Jeg troede, De havde været en mere ideelt anlagt Natur, Knut Holm!»

«Det var jeg i min Ungdom, Malla Trap, ja husker De dengang vi to sværmede for hinanden?»

«Det har nok ikke jeg glemt.»

«Ja, var det ikke saa at vi to var saa omtrent forlovede ?»

«Jeg havde dit Løfte, Knut Holm, og stolede paa dig. Jeg ventede og ventede, men du kom ikke.»134 Byens Fædre.

«Det var kjedeligt, javist var det det ja, men, ser du, gamle Stadshauptmanden var nu saa uforskammet mod mig, da han fik Nys i Sagen, at det var mig komplet umuligt at tage mod det. Og dertil kom jo senere alle disse Historierne med Maggie og Fru Grønlund — jeg ved forresten ikke, hvorfor vi skal rode op i alt dette nu. Vi har jo havt det saa venskabeligt og godt sammen i mange Herrens Aar, saa de gamle Historier burde været skrinlagte, jammen synes jeg det.»

«Ja tilgivet er de, men ikke glemte, og jeg har mine Grunde til at faa dem frem idag for første og sidste Gang, saa bare fortsæt!»

Holm gik urolig op og ned paa Gulvet og studerede paa, hvad det var som Malla Trap egentlig vilde. At hun var en Udsending fra William faldt ham ikke ind før senere, ellers havde han sandsynligvis indtaget en mere reserveret Stilling. Han fortsatte imidlertid med et let Anstrøg af Galgenhumor:

< Well, well, min kjære Malla Trap, vil du endelig have en Opvask i de gamle Affærer, saa gjerne for mig — jeg skal give dig fuld Besked. Jeg maatte gifte mig med Maggie, ser du, for Gentleman har jeg bestandig været, og hvad Fru Grønlund betræffer, saa vilde hun jo ikke skilles fra Gutten, derfor blev jeg hængende ved hende. Til syvende og sidst er det denne Gutten, som altid har været iveien. Havde ikke han kommet, saa kanske det havde flasket sig for os to ogsaa.»Malla Trap.

«Aa, det var vel bedst, at det gik som det gik, men nu vil jeg bede dig for gammelt Venskabs Skyld: Gjør ikke en Kvinde ulykkelig én Gang til.»

«Men kjære dig da, Malla Trap, baade Maggie og Fru Grønlund var saa lykkelige. Jeg tror saamen, jeg har havt en egen Begavelse til at gjøre de Kvinder, jeg har elsket, lykkelige.»

Ha, ha, undskyld, men jeg maa le, Knut Holm, for mig elskede du ogsaa engang, sagde du ialfald —»

«Kjære dig, vi var jo bare Barn.»

«— Men den Lykken blev jo saa som saa.»

«Jeg forsikrer dig, Malla Trap, jeg har ofte tænkt paa den Historie med Bedrøvelse.»

«Aa, du har vist ikke tænkt stort over, hvad en bedragen Kvinde maa lide, hvilke Hjertekvaler hun maa udstaa.»

«Oprigtig talt, har jeg ikke godt for at sætte mig ind i Situationen, neimen har jeg ei, nei — det maa være yderst ubehageligt — hm — men du har da ført en temmelig sorgløs Tilværelse, synes mig.»

«Ja, man tror nok det.» Hun blev meget alvorlig. «Har det aldrig faldt dig ind, hvorfor Malla Trap er blevet sligt et underligt, man kalder det kanske forskruet Individ, som Folk snur sig efter og smiler ad? Ved du, hvad det har at sige, det at man har mistet sit Livsmaal? Aa nei, det er nok ingen der forstaar, hvorfor ens hele Tilværelse bliver rodløs og Livet ligesom kastet i et endeløst Kaos — men Gudskelov, der har jo været Solstreif indimellem,I24

og naar Livets Komedie engang er slut, saa haaber jeg der findes nogle faa, som ofrer Malla Trap en venlig Tanke.»

«Hvis jeg vidste, hvad jeg kunde tjene dig med idag, Malla Trap, saa skulde jeg gjerne gjøre det, men oprigtig talt, skjønner jeg ikke ganske, hvor du vil hen.»

«Jo, jeg vil gjøre din Søn lykkelig.»

«Naa, saa der var Katten begravet! Jammen er de gode til at sikre sig Allierede— men du faar undskylde mig, Malla Trap, den Sag bør du ikke røre ved.»

Han gik op og ned paa Gulvet, og den friskfyragtige Tone, han tidligere havde anslaaet, gik bort. Tilslut standsede han ret foran hende.

«Jeg har sandelig havt noksaa mange kritiske Øieblikke i mit Liv, jeg har været paa Fallittens Hand —»

«Ja det var i 1875 det, Knut Holm.»

«Hvad mener du med det?»

«Aa, jeg havde god Rede paa den Ting.»

«Det var ingen anden end C. Henrik Pettersen, som vidste noget.»

«Det tror du?»

«Bankchef Hermansen «lugtede» naturligvis, men ikke et Menneske forresten.»

«Jo jeg.» Hun trak af sig Handskerne og glattede dem ud paa Bordet.

Han blev staaende stille og saa alvorlig paa hende.

«Var det kanske dig som sendte mig de 3 000 Kroner?»Malla Trap.

12 5

«Aa ja, det var nok det. Jeg fik vide, du var i Nød, at du maatte have dette Beløb, og at du vilde være ruineret, ifald du ikke flk Hjælp.»

«End jeg, som var saa slem mod dig, Malla Trap!»

«Et Kvindehjerte er underligt du.»

«Men hvorfor har du ikke sagt dette før idag?»

«Jeg havde aldrig sagt det, havde det ikke været for Williams Skyld. Jeg holder af den Gutten du, for han har været god mod mig gamle, hjemløse Kvinde. Ja, nu har du hørt det, og min Bøn til dig er nu: lad Betty Rantzau fare, der bliver aldrig nogen Lykke udaf det. Desforuden holder de to unge af hinanden, det faar jeg sige med det samme.»

Den Gutten, den Gutten — ja er det ikke det jeg siger, at han har været iveien overalt »

«Denne Gang er det nu til dit Held.»

Det beror nu paa da —. Men jeg kan ikke komme bort fra disse 3000 Kronerne.»

«Snak ikke mere om det, Knut Holm.»

«Aa den Simplexen, den C. Henrik Pettersen, som nu i samfulde 11 Aar har narret mig til at kjøbe en Krans til 4 Kroner! Rigtignok kneb jeg af Sløiferne nu sidste Gang, saa der var 50 Øre sparet, men han skulde sandelig ikke havt saa meget som en Nellik engang, havde jeg anet dette.»

«Saa er det altsaa Aftale os imellem, at du ikke har noget imod, at William faar Betty Rantzau ?»I 6 2 Byens Fadre.

«Josaamen har jeg noget imod det — men det er disse 3000 Kronerne, de gjør mig rent tommelomsk i Hovedet! Hvordan skal jeg faa betale dig igjen? Nei, nu faar du undskylde mig —»

Han strøg ud, mens Frøken Trap blev siddende alene igjen og glatte Handskerne paa Bordet.

Hun gjorde op det Regnestykke, at Holm maatte give sig, men rigtig klart var det ikke.

Lidt efter ståk William Hovedet ind ad Døren.

«Er han gaaet?»

«Nu netop.»

«Hvordan gik det, fik du ordnet det, Tante Trap?»

«Han er seig, Gutten min, men jeg tænker nok det klarer sig. Din Far har nok bare villet sætte dig paa Prøve, William, han er en underlig Mand, Knut Holm.

Tror du, at det har været hans Hensigt?»

Ja det tror jeg, for han kunde vel ikke finde paa en bedre Maade til at faa Alvor 1 dig, end at optræde som Konkurrent.»

- Nei, nu beder vi Betty komme op, det er alt klart mellem os du!» Han sprang ud, før Frøken Trap fik sagt et Ord, og to Minutter efter kom han tilbage med Betty ved Haanden.

Det er Tante Trap, ja du maa sige Tante, du ogsaa ligesom jeg, for det er hende, som har banet Veien da, ser du! Forøvrigt har det nu bare været en Prøve, som P^ar har foranstaltet, siger Tante — ja, den gamle er god han!»Malla Trap.

127

«Faar jeg ogsaa Lov til at sige Tante til Dem, Frøken Trap. Jeg har aldrig havt nogen Tante, og da er det saa morsomt — Mor og jeg har bestandig været alene.»

«Jeg ved det, Barnet mit, ja sig bare Tante, du, og Gud velsigne Eder begge to. Alt ordner sig nok til det bedste, thi Far har bare villet prøve Eder lidt; jeg kjender Knut Holm fra gamle Dage, han har mange underlige Paafund, men godt Hjerte har han alligevel.»

Hun tog Betty om Halsen og kyssede hende.

«Aa nei, hvor deiligt det er for Eder, som nu staar med Haanden over Øienbrynet og skuer ind i det forjættede Land! Husk nu paa, at det er bare en eneste Gang i Livet I har denne deilige Udsigten — det er nu i dette Øieblikket, da Taagen letted, og hele Fremtiden ligger i Solbelysning. Ja, Lykke paa Reisen ønsker jeg Eder.»

Hun gik rank ud, men det var ligesom noget tilsløret over de kloge Øinene. William og Betty saa hende gaa opover mod «Aldershvile».

De stod Haand i Haand ved Hjørnevinduet og saa over Elven, hun lagde Hovedet paa hans Skulder. Saa vakre som idag havde aldrig Aassiderne og Elven været.

For Bettys indre Syn gled Barndomsminderne tunge og mørke forbi. Den høie Murgaard i Hamburg og Bekvemmeligheden i den trange Gade i Kjøbenhavn traadte skarpest frem — hun skjalv og slog Armen om ham:

«Kom nu, William, saa gaar vi hjem og glæder Mor!»Clapham Junction,

j^trax udenfor London findes som bekjendt et Punkt, hvor de fleste Jernbanespor mødes, og Togene dirigeres til de forskjelligste Kanter. Denne Krydsningsstation kaldes for Clapham Junction.

Et saadant Krydsningspunkt fandtes ogsaa udenfor vor By, ved et Sted hvor Hovedveien deler sig i tre Arme, der gaar til hver sin Kant. Det var et gammelt Ord inde i Byen, at Veikrydset derude var Mødested for alle de hemmelig forlovede Par, thi det var saa bekvemt dette, at de kunde komme ligesom tilfældigvis fra hver sin Kant, og mødes netop paa dette Punkt.

«Klap ham — Junction», havde Mægler Vindt døbt det for, og han var ogsaa den første der flk snuset op, at Bankchef Hermansen og Fru Rantzau havde spadseret udover Strandveien flere Morgener itræk.Clapham Janet ion.

Vindt havde gjort sig et Ærinde op i Banken, for at se om Bankchefen var noget blidere nu end vanligt. Han er da vel ikke mere end et Menneske, han heller?

Men nei, han stod bag Skranken lige stram og forbindtlig som før. Det maa være en gemytlig Elsker, tænkte Vindt.

Hvad havde bragt Fru Rantzau og Bankchefen sammen?

Ja, det var ikke godt at sige, nogle paastod, at hun havde bedaaret ham med sin Sang, andre gav de sorte Øine Skylden, men Faktum var at de oftere og oftere spadserede sammen. Vindt havde ikke paa lang Tid været nede i Butikken hos Holm, da han ei kunde udstaa Damer i Forretninger, og det at Holm havde været en af de første til at trække et Skjørtemenneske ind i det Allerhelligste blandt gode Cigarer og Portvin fra Februarrevolutionens Dage — nei det var utilgiveligt. Imidlertid, under nuværende Omstændigheder værkede det i ham for at faa tale med en Kammerat. Det var saa aldeles utænkeligt dette med Bankchefen, at han maatte meddele sig til nogen.

Han ståk Hovedet ind ad Døren og fandt Holm staaende bag Disken.

«Bist du allein, alter Schwiebel?»

«Spuns alene du, bare kom ind, det var da rart at se dig igjen.»

«Ja du synes vel det — er hun Cassandra inde?» han pegte paa Kontordøren.

«Nei da, bare kom, saa skal vi faa os et Glas Old Port fra 48.»

Vindt satte omhyggeligt fra sig Stokken med detv store Elfenbens-Haandtag, lagde Frakken og Halstørklædet paa en Stol, og stillede sig derefter i Position med Hænderne i Lommen overfor Holm.

«Nu Far, hvad er det du vil?» spurgte Holm, han strævede med at trække Korken op af Portvinflasken.

«Du Holm, kan du tænke dig mig som Elsker?»

«Nei.»

«Nu, men kan du tænke dig Bankchef Hermansen ligge paa Knæ og smile ømt til et Kvindemenneske?»

«Hvad er det du væver om? Jeg mener du maa have været i Frokost.»

«Nei, men jeg har været ude ved Klap — ham — Junction og set paa Bankchefen og Fruen fra Havet —»

«Hvem siger du?»

«Hun Fru von Sang, som er kommet til Byen — Fru Rantzau vel — din Cassand ras Moder.»

«Bankchef Hermansen og Fru Rantzau?» Holm saa spændt paa ham.

«Kanske du spekulerede paa Enken selv? Aa ja, du er jo kjendt i Branchen, forsaavidt er alt i Orden.»

«Hvad er det for nogen Fabel du er ude med idag, Vindt?»

«Jeg beklager, at jeg maatte dræbe dit Hjertes unge Kjærlighedsspire, men du. har altid trukket det korteste Straa overfor Bankchefen; nu har han knebet Fru Rantzau fra dig — de er Dags Dato forlovede:Clapham Janet ion.

Amor, ak Amor, du grusomme Gud,

som kasted i Verden saa ensom mig ud —.»

Holm strævede rød af Anstrængelse med at trække op Fortvinflasken.

«Skjænk mig et Trøstens Bæger, gamle Optrækker!»

Holm kunde ikke faa op Flasken, men maatte sætte sig ned og var usædvanlig taus.

Vindt begyndte at faa Samvittighedsskrupler. Det skulde vel aldrig have været Holms alvorlige Mening?

«Du Holm! Du er vel ikke — ikke —»

«Saaret, mener du? Aa nei, Far, men jeg er bleven luret alligevel, aa ja Skidt, lad gaa! Naar nu Bankchefen først faar Spaniolen, og derefter Enken, skulde jeg formode, at han bliver tam.»

«Længe leve de Nyforlovede, du Holm!»

«Ja gjerne for mig. Men kan du sige mig, hvordan Bankchefen har friet, Vindt; det vilde jeg givet ud fem Kroner for at have hørt paa!»

«Friet? Ja, det tror jeg nok gaar an at finde ud, nu skal du høre.»

Vindt knappede igjen Bonjouren, tog Stokken under Armen og Hænderne paa Ryggen.

«Ærede Frue, maa jeg faa trassere en Vexel paa Deres Overbærenhed ved nu i nogle Øieblikke at søge Dækning hos Dem. Jeg er vistnok intet nødlidende Papir, jeg har aldrig før været disconteret til Indtægt for nogen, men har ligget som en patent Solavexel i min egen Portefeuille.'P

Da jeg opdagede, at De havde valgt dette Sted til Deres Domicil, ærede Frue, laa det for mig nær at søge Rembours hos Dem. Skulle vi ikke saa aabne vore Conti med gjensidig Obligo, dog uden Agio og Provisjon?»

«Bravo, Vindt, det er sikkert første Gang at han har gjort noget uden Provisjon — stakkels Fyr, jeg har næsten ondt af ham.»

De sad længe og diskutterede Forlovelsen, og Holm blev lidt efter lidt i et straalende Humør, saa Vindt var overbevist om, at Vennen ikke havde faaet noget Hjerte-saar.

«Du Holm, vil du gjøre mig en Tjeneste?» Vindt beregnede nu, at Holm var i en særdeles oprømt Stemning, og da han netop i et specielt Øiemed havde Brug for et Par Tusinde Kroner, fandt han det fornuftigt at benytte Anledningen.

«Nu, hvad gjælder det?»

«Vil du endossere en Vexelobligation paa 2000 Kroner?»

«Kjære Vindt, jeg vil nødig miste dig som Ven!»

«Miste mig som Ven?»

«Ja ser du, jeg har prøvet lidt af Glæden ved at skrive paa, nu skal du faa et Par Exempler af mange: Du husker han unge Lieberg? En meget elegant Herremand med store Fordringer til Livet, men tynd i Forgyldningen. Jeg skrev paa en Obligation for ham, og vi var svært fine Venner. Ved første Fornyelse maatte jeg i Ærbødighed minde ham om Obligationens Tilværelse, men da blev hanClapham Janet ion.

fornærmet, endskjønt jeg tilbød ham at laane ham baade Renter og Afdrag. Tilslut maatte jeg betale den, og tænkte: nu maa han vel anse mig som en Hædersven! Resultatet er at han, naar han møder mig paa Gaden, ikke hilser engang, kun taus Foragt, Far!

End Skibsreder Printz da, han gik Konkurs, som du erindrer, og snød mig for 16000 Kroner, alligevel skrev jeg paa og hjalp ham til Akkord. En svinagtig god Affære for ham, saa han Aaret efter var formuende, hvilket han aldrig tidligere havde været. Han holdt da et hei dundrende Kalas, hvor hele Byen var buden undtagen — jeg!»

«Skulde dette arrivere mig, min kjære Holm, saa jammen skal du blive buden.»

«Tak, det var snilt. Men nu skal du høre lidt mere. Konsul Pram var jo en baade stor og fin Mand, men alligevel en rigtig jovial og ligetil Fyr. Jeg er lidt svag overfor slige Folk, ser du. Det var i 1875, da det var paa det allerværste med Konjunkturerne baade for Skibene og alt andet vi lever af. Jeg tror næsten, at hvert eneste Kontor i hele Byen bare sad og grublede over Status.

Saa kom en Dag Pram ind til mig. «Det er varmt,» sagde han og pustede ud. Det var midt paa Sommeren og temmelig lummert.

«Jammen er det varmt,» svarede jeg, idet jeg gjemte bort Statusen min, som jeg holdt paa med, og hvor jeg havde skruet op Gaarden med 4000 Kroner, for at faa det til at balancere.I 6 2

«Det er farlige Tider,» sagde han.

«For en slig Nabob som Dem er det vel ikke farligt,» sagde jeg, idet jeg begyndte at blive ængstelig, da jeg havde tilgode for 3 000 Kroner i Varer af ham. Skulde disse komme drattende nu, var jeg færdig som en afbrukket Korketrækker, thi det var mig umuligt at faa skruet op noget mere af Aktiva.

«Jeg ved ikke, om jeg klarer det, Holm,» udbrød han pludselig.

«Er De gal, Konsul? De har da Kredit?»

«Javist har jeg det, men —»

«De faar alt det De vil hos Bankchef Hermansen, det er ingen Sag for Dem.»

«Jeg har mistet Modet aldeles, det er ikke muligt at holde sig oppe mere her i Byen.»

«Neimen om De maa rusle af Pinden, Far, for da maa baade jeg og mange flere lukke.»

«Ja saa faar De hjælpe mig da, Holm, og — skrive paa.»

Tænk jeg hjælpe Konsul Pram, jeg som havde bare det ene Næseboret over Vandet, og kun vented paa den mindste Skvalp for at gaa tilbunds!

Nu saa var det at det mærkværdige hændte: Midt i Middagsstunden, en halv Time efterat Pram var gaaet, saa flk jeg et Brev med 3 000 Kroner i sendende anonymt! Aldrig i mit Liv har jeg været saa glad, Vindt, for det var ligesom et Bud fra Vorherre, at det bare gjaldt at holde saavel Humøret som Konsul Pram oppe.Clapham Janet

ion.

Om Eftermiddagen gik jeg bort til Prams og endosserede en Vexel paa 20000 Kroner. Dagen efter fortalte Pram mig leende, at han havde disconteret den hos Bankchef Hermansen, som havde sagt: «De burde holde Dem lidt væk fra Holm, Herr Konsul, det er ikke prima Papir — men med Deres Navn tager jeg selvfølgelig alt.»

En Tid efter var jeg oppe og skrev paa mere for Pram, samt hjalp ham at greie op noget af hvert, da Manden var gaaet rent fra Koncepterne, og absolut var bleven bragt til Afgrundens Kand, hvis man ikke havde støttet. Den Gang mødte jeg ogsaa Fruen sammen med unge Herr Pram. Hun er, som du ved, meget statelig og skal være en prægtig Dame, at se paa ialfald. Hun rakte mig hjertelig Haanden og sagde: «Min oprigtigste Tak, Herr Holm, for alt hvad De har gjort for os, jeg skal aldrig, aldrig glemme det.»

Et halvt Aars Tid efter var Uveiret over, og da holdt unge Pram Kanefart, hvor hele Byens Ungdom var buden, og paa Listen stod ogsaa Maries Navn. «Vi stryger hende, for igrunden er den Kjøbmand Holm yderst tarvelig.» sagde Fru Konsul Pram.

Unge Herr Pram skal senere have klaget hos Bankchefen over, at gamle Pram «for nogen Tid siden havde Vexeltransaktioner med Knut G. Holm, men slige Affærer skal vi fremtidigt ikke indlade os paa».

Bankchefen var da saa fornuftig at svare, at det vist nu ikke var nogen Fare ved at indlade sig med Firmaet Holm!I 6 2 Byens Fadre.

Som du hører, min kjære Vindt, er dette ikke i Favør af din Obligation. Nogle hæderlige Undtagelser findes nok, men som Hovedregel maa jeg sige: Taknemmeligheds-følelse er en skjøn Dyd blandt Menneskene, men Glemsomhed passer dem bedre.

Alligevel har jeg endnu ikke sagt nei til en Ven, thi man faar risikere Tabet baade af ham og Kronerne, og skulde det vidunderlige ske, at jeg redder begge Dele, saa bliver jo Glæden saa meget større Kom med Obligationen da!»

Da Holm fik Papiret, betragtede han det paa alle Kanter og udbrød:

«Men kjære, det er jo ikke dig som skal have Pengene?»

«Nei, hvem har sagt det?»

«Seminarist Syvertsen, hvad har du med ham?»

«Syvertsen vil jo absolut studere til Præst, og maa desformedelst have Mynt. Nuvel, tænkte jeg, en gammel Synder som jeg bør igrunden holde mig inde med Geistligheden, og jeg har derfor benyttet Anledningen til at endossere som første Mand med Forpligtelse til at betale Renterne, mens du skal tegne paa som anden Endossent og betale Afdragene — selvfølgelig under Forbehold af fri geistlig Betjening, naar du gifter dig for tredie Gang.»

Efterat Vindt var gaaet, begyndte Holm at studere paa forskjellige Foreteelser, som han ikke før havde kommet til at tænke paa. Nu gik det op for ham, at Fru Rantzau de sidste 14 Dage næsten hver Morgen havde sendt BudClapham Janet ion.

efter ham med Anmodning om at komme op til hende præcis Kl. 9, da hun nødvendig maatte have en Konferance!

Naar han nu tænkte over dette, saa kom han ogsaa til at huske paa, at han omtrent stadig havde mødt Bankchefen ved samme Tid. Det kunde ikke tages feil af: hun havde brugt ham til at stramme op Bankchefen — nu ja, velbekomme, hun faar en bra Mand, en særdeles bra Mand, mumlede Holm for sig selv, og lo lunt.

Han gik bort til Vinduet og saa over mod Banken. Den forekom ham ligesom at være mindre, de store forgyldte Bogstaverne «BANK» bortover Væggen gav ikke længere noget imponerende Indtryk.

Det var da mærkværdigt, hvor stille det var i Butikken idag, bare Garnæs som talte op Sølvpenge og lagde 5 Kroner i 10 og 25 Øringer i Papirtutter.

Frøken Rantzau var væk, og ikke var der kommet noget Bud fra hende heller.

«Har De set noget til min Søn idag, Garnæs?»

Garnæs lo og viste Tænder. «He — nei — er han ikke nede paa Søboden da, ved forresten ikke heller —.»

Holm forstod, der laa noget under, og spurgte ikke mere.

Lidt efter kom Pigen ned og bad Holm komme op, da det var en Dame som vilde tale med ham.

Det var Fru Rantzau. Hun var klædt i helt Sort og tog sig glimrende ud. Holm kunde ikke lade være at betragte den statelige Figur, og tænkte ved sig selv at Bankchefen vistnok var heldigere med hende end med Spaniolen.I 6 2 Byens Fadre.

«De bliver vel forundret ved at se mig her nu, men særegne Forholde gjør —», hun rødmede let og kom ligesom lidt ud af Koncepterne.

«Har alt hørt det, Frue, ja til Lykke! Det er en bra Mand, en Hædersmand havde jeg nær sagt,» han greb sig i det sidste Ord, som det ikke var Meningen at udtale.

«De kjender min Skjæbne, Holm, og De vil ikke forbauses over, at jeg søger en lun rolig Havn efter al Kamp og Strid — — og jeg tror og haaber, at han ikke skal komme til at angre paa dette Skridt.»

«Nei bevares vel, Frue, han har saamen været heldig en slig gammel Kavaler bør nok være fornøiet.»

«Han er vistnok ikke ældre end Dem, Herr Holm,» afbrød hun smilende.

«Nei kanske, men jammen ser han ældre ud!»

«Saa var det en Ting til, Herr Holm; min Datters Fremtid ligger mig mere paa Hjerte end min egen, og det er væsentlig derfor, at jeg er kommet herop nu.»

«Var det ikke det jeg tænkte, nu er formodentlig De ogsaa med i Komplottet?»

«Komplot?»

«Javist er det Komplot Først slaar William sig vrang som en skjæv Kommodeskuf, derefter sender de mig Frøken Trap paa Halsen — og nu kommer sandt for Dyden De ogsaa.»

«Nuvel, jeg kommer for at sige Dem, at de to Unge holder af hinanden. Tag venligt mod Dem, Holm, og De gjør Deres Søn og min Datter lykkelige.»39

«Paa denne Maaden skulde jeg altsaa blive i nær Familie med — med — Bankchef Hermansen?»

«Ja, var det noget galt da?»

«Bankchefen og jeg skulde saaledes blive et Slags sammenbragte Fædre? Hør, Fru Rantzau, oprigtigt talt synes jeg dette begynder at grændse ind paa det komiske.»

«For mig er det alvorligt nok, mit Barns Fremtid —,» hun fik Taarer i Øinene.

«Aa kjære Dem, Frue, lad os slippe al Høitidelighed, for slige Bryllupscener, hvor de hyler som om det var en Begravelse, det kan jeg ikke noget med. Kort og godt,

jeg er simpelthen bleven snydt for Konfekten--men,

enfin, som min Ven Trønderen siger, derfor ingen sure Miner»

Hun rakte ham Haanden. «Tak, Holm — Tak skal De have — jeg kan forsikre Dem om, at jeg aldrig skal glemme, at De altid har mødt mig med Venlighed. De er et godt Menneske.»

«Mange Tak for Attesten! Aa ja, jeg kunde vel været værre. Naar jeg engang skal til at gjøre op Renbalancen, saa faar jeg forhaabentlig lidt paa Kreditsiden ogsaa —.»

Han gik bort til Vinduet og saa ud noksaa længe.

«Har De talt med William idag, Frue?»

«Ja, han var oppe hos os nu og fulgte mig hid, han er vel nu nede paa Kontoret.»

«Det er vel ligesaa godt vi faar ham op, saa kan da den Sag blive expederet — det er ikke noget at vente med.»I 6
2 Byens Fadre.

Idetsamme han skulde gaa ud, ståk Bramsen Hovedet ind ad Døren.

«Undskyld, Grosserer —», han blev staaende og se vexelvis paa Fru Rantzau og Holm. «Undskyld, jeg er vist kommet til Forstyrreis'?»

«Nei langtfra, kom bare ind du, Bramsen. Nu hvad gjælder det?»

«Aa, jeg vilde nok snakke lidt med Grossereren under fire Øine.»

Holm gik bort til ham. «Er det noget galt, Bramsen?»

«Andrine er kommet hjem og har aldeles kvitteret hele Frelsesarméen.»

«Det var godt det da.»

«Aa ja, men det er denne Bogen —»

«Hvilken Bog?»

«Sparebankbogen vel, hun vil endelig have den igjen, men nu er det ikke mere paa den, for da jeg kjøbte Koffen, saa —»

«Vi- faar snakke om dette senere, jeg har ikke Tid netop nu.»

«Naa slig naa,» sagde Bramsen, han skottede bort paa Fru Rantzau. «Det var meget til Dame, den der,» hviskede han polisk til Holm, da han gik.

«Bramsen! Bed William komme op, han er paa Kontoret.»

Da William kom op. gik han lige bort til Faderen og tog hans Haand.Clapham Junction.

141

«Tak skal du have, Far, jeg forstod ikke, at du bare vilde prøve os, men Tante Trap har fortalt mig det.»

«Prøve — naa javist — hm — det var den eneste Maade, min Herr Søn, som jeg kunde faa gjort dig til et normalt Menneske paa, og faa væk Kunstnergrillerne. Det var godt udtænkt, du? Konkurrence er nyttig overalt, den regulerer alt abnormt i de fleste Tilfælde ialfald.»

«Jeg er saa lykkelig, som nogen kan være, Far!»

«Din ærede Svigermor, som jeg har havt den Glæde at kjende fra tidligere Dage —»

«Har du, Far?«

«Ja, man oplever meget paa Reise. Vi traffes i Udlandet for mange Aar siden,» afbrød Fru Rantzau.

;<Nu faar du hente Betty da, William — og saa, Frue, holder jeg Familiefest iaften. Jeg haaber, vi faar den Glæde at se Dem hos os ogsaa?»

«Tusind Tak, Herr Holm, det tror jeg nok, men jeg maa først tale med Alfred.»

«Alfred ?»

«Min Forlovede, Bankchef Hermansen.»

«Naa saa naa — ja jeg vidste ikke, at han havde noget Fornavn, for jeg har aldrig kjendt ham under andet Navn end Bankchef Hermansen »

Da Holm kom ned i Butikken, mumlede han for sig selv: «Alfred — Alfred — Alfred», saa maatte han sætte

sig42

ned paa det indre Kontor og le i Enrum. Neimen om det er muligt at blive fortrolig med dette!

c Die Mädchen sind Blumen im Frühling ja, ja!»

Han tænkte paa Bianca, fremmanede i Tankerne «Blomsterfesten i Venedig», Middagen hos Pforte i Hamburg — og midt oppe i alt dette steg Bankchefens stramme Figur og glatragede alvorlige Ansigt frem.

Noget rarere havde han aldrig i sit Liv hverken dromt eller endnu mindre oplevet.

Udpaa Eftermiddagen fik han et Visitkort fra Bankchefen, om han vilde være saa venlig at komme op til ham i Eftermiddag, da det gjaldt «en privat Konferance, og tør jeg bede Dem venligst gaa ind ad Bagtrappen tilhøire, hvor jeg vil være at træffe alene paa Kontoret».

Holm havde engang før havt slig en privat Konferance med Bankchefen, det var i 1879, da han maatte op og vise frem Status!

Fy for Polen, bare han tænkte paa det, saa gik det koldt nedover Ryggen, især da han kom til at tænke paa, at alle Aktiva blev sat ned saa uforskammet —---.

Han gik ind Bagveien og saa, hvorledes hele Lokalet laa øde og tomt. Den lange Skranken og alle Pultene med grønt Betræk, som Eftermiddagssolen spillede paa, stod og kjedede sig og fandt vist at Tiden blev lang. Det var rent underligt at se det saa stille derinde.Clapham Junction.

143

Bankchefen mærkede ikke, at Holm kom ind. Han sad fordybet i nogle Papirer bag det store Egetræs Skrivebord.

«Goddag, Herr Bankchef!»

«Naa er det Dem? De maa meget undskylde, Herr Holm, at jeg uleiliger Dem, men —»

Han stansede lidt, uvis om hvorledes han videre skulde udtrykke sig. De to gamle Modstandere vexlede Øiekast.

For første Gang i sit Liv følte Holm sig at være Situationens Herre ligeoverfor Bankchefen, nu var det sandelig ham som skulde frem med Status.

«Ja, Herr Holm, De har kanske hørt —»

Holm sad ubevægelig og tænkte: Nei, min kjære Ulrian, nu skal du faa spille ud Fillekortene dine alene, jeg skal ikke assistere dig!

«Jeg har begaaet den Uforsigtighed at forlove mig.» Bankchefen smilte ganske let.

«Af Hjertet ønsker jeg Dem tillykke, Herr Bankchef,» -— han rakte frem Haanden og bøiede sig dybt.I 6 2 Byens Fadre.

Det blev nogle Øjeblikkes Taushed, idet Bankchefen øiensynlig ventede paa, at Holm med vanlig Snakkesalighed skulde frigjøre den trykkede Stemning; men Beregningen slog feil, thi Holm bed sammen Tænderne og pudsede ganske roligt Floshatten sin med høire Frakkeærme. Bankchefen maatte til igjen.

«Fru Rantzau, min Forlovede, har betroet mig, at vi paa en Maade bliver i Familie», — han smilte atter forbindtligt og tænkte: nu maa han da vel løsne!

Holm vidste ikke i Øieblikket, hvordan han skulde svare mest diplomatisk, da han gjerne endnu vilde plage ham lidt.

«Det er mig en stor Ære, Herr Bankchef — ja min Søn har den Glæde at være bleven forlovet med — med

— hm — Deres Forlovedes Datter — en meget indtagende Dame, særdeles indtagende - ligner Moderen.» Han stansede pludseligt op, nu havde han sluppet sig for langt, det var dumt.

Det blev en længere Pause.

Bankchefen flyttede paa Bøgerne, som laa paa Bordet, men saa gik han raskt frem til Holm, lagde Haanden paa hans Skulder og sagde:

«Vi har nok ikke altid sympathiseret, Holm, der har været Forholde, som har gjort, at vi to ikke har kunnet arbeide sammen i denne By, som ønskeligt kunde været

— men skal vi ikke kaste alt dette overbord nu og forsøge at møde hinanden? Vi er jo begge saavidt langt udClapham Junction.

i Aarene, at vi ligesom trænger Ro og Forsonlighed, og disse forandrede Familieforhold, de burde jo bringe os nærmere sammen, ikke sandt?»

Holm blev fuldstændig perplex, thi fra denne Side havde han aldrig seet Bankchefen, han var jo næsten sentimental, og havde knappet op Bonjouren, samt var mild i Stemmen.

Holm var paa Vei til at blive bevæget, hvad der ikke skulde meget til, naar man rørte ved hans Hjerte.

«Det skal ikke staa paa mig, Bankchef. Jeg slaar en Streg over alt det, som er passeret mellem os to. Tiden den læger alle Saar, og reparerer en daarlig Status — hm —»

«Snak nu ikke om det, min kjære Holm.»

«Aa ja, det er sandt — kan passere, som Revisor Olsen siger. De har været særdeles heldig, Bankchef, jeg har den Ære at kjende lidt til Fru Rantzau, Deres Forlovede.»

«Er det muligt? Hvor har De truffet hende henne?»

«Jeg traf hende i Udlandet for flere Aar siden, vi vankede i samme Familie —. Hun er et prægtigt Menneske, aa for en Karakter, saa fin, saa nobel, Herr Bankchef.»

«Jeg skulde næsten tro, at De har været min Konkurrent, Holm?» sagde Bankchefen leende.

«Skulde ikke været mig imod, men hun havde nok desværre bedre Smag, Herr Bankchef.» Holm gjorde et gratiøst Buk.

<Tak for den Kompliment! De er en gammel Diplomat, fra den Side har jeg ikke kjendt Dem før, Holm.»

Holm lagde Hovedet paa Skakke og saa skøieragtig ud.

«Mon det? End Spaniolen da?»

«Ja, der lurte De mig, det var forresten godt gjort — ha — ha — men Værkstedet vil komme til at tjene godt, og nu bliver jo Pengene i Familien, ikke sandt?»

Tonen blev snart ganske gemytlig, og da Cigarerne tændtes, gik Passiaren som mellem to gamle rigtig gode Venner.

Holm inviterede Bankchefen til «Souper en familie» samme Aften, i Anledning Dobbeltforlovelsen, og denne modtog Indbydelsen med Tak og et kraftigt Haandtryk.

Da Holm kom ud fra Bankchefen, havde han Floshatten mere end vanligt paa Vai2, hvad der uvilkaarligt blev Tilfældet, hver Gang han var i extra god Stemning. Han svingede med Stokken og havde Følelsen af at være fuldstændig ovenpaa i alle Retninger, nu var der da endelig ingen iveien.

«Det var da Pokker, hvor du ser opblaast ud!» Det var Vindt som naturligvis var paafærde og snusede.

«Jeg kommer fra min saakaldte Svoger Bankchefen, du!»

«Det var en fin Svoger.»

«Ja, jeg er ialfald meget tilfreds med ham — hm han bliver forresten min Søns Svigerfar ogsaa, paa en Maade da.»Clapham Junction.

147

Vindt stod en Stund og snøftede paa en Cigarstump, som han havde i Haanden, saa ståk han Pegefingeren ind i Brystlommen paa Holms Frak og sagde høitideligt:

«Enkefru Emilie Rantzau med Datter, Knut G. Holm med Søn, Bankchef Hermansen, Ridder af Wasa m. m. — hm — hm — du Holm! Kjender du Tiedemans Blanding? Den er svært letrøgt, men baldyre mig lugter det ikke ondt af den! Adio, gamle Baglerhøvding.»

«Underligt med slige Overaaringer af Ungkarle, de bliver som gamle Hunde, lidt bidske naar de kommer op i Aarene,» tænkte Holm, da han gik hjem for at gjøre det rigtig høitideligt til Festen iaften.Da Koffen kom hjem,

'ramsen og Andrine havde igaar Lørdag havt et større Opgjør i Anledning alt Mellemværende, og Sparebankbogen var leveret tilbage med paastaaende Kr. 36.18, hvilket var alt det, der blev tilovers fra Bramsens Regjeringstid som Finantsminister.

Andrine stod aldeles maalløs en lang Tid, efterat hun havde aabnet Bogen.

«Men — men — kjære dig da, Paal, hvor er det blevet af Pengene vore?»

Da Koffen kom hjem.

149

«Pengene — jo — hm — Pengene ja,» han saa i Fortvivlelse bort paa Amanda, som dunkede til ham i Siden og hviskede:

«Pyt, bare sig det du!»

"Jo, ser du, Andrine, da du overlod mig Bestyrelsen af dette jordiske Mammon, der kuns er Tant og Forfængelighed, som Menneskene ei behøver at bekymre sig —»

«Hop over det, og fortæl hvor Pengene er henne,» afbrød Andrine iltert, hun sad og skjalv med Bogen i Haanden.

«Well — jeg — har kjøbt Koffen.»

«Koffen? Hvem Kof?»

«Erik, 216 Register BI til 1901, 12V2 Fod med tung Last —»

«Nyt Dæk og Vindmølle ifjor,» supplerede Amanda.

«Aa mit enfoldige Kreatur, som ikke kunde tænkt mig dette. Nu staar vi der ligesaa blanke som Adam og Eva udenfor Paradis.»

Hun holdt Forklædet sit for Øinene, og graat saa «Vasføika sto'», som Bramsen senere forklarede Holm.

Bramsen og Amanda blev rent forskrækkede, da hun tog slig paa Vei, og de forsøgte derfor at trøste hende saa godt de kunde. Endnu havde ingen af dem nævnt noget om Amandas Forlovelse, thi det var klart, at kom dette til, kunde hun faa Krampe.

«Nei, nei, nei, at jeg kunde være saa enfoldig,» sutrede Andrine uafladelig.I 6 2

Byens Fadre.

«Ja, jeg havde aldrig indbildt mig, at du, som en forstandig Kvinde, skulde tullet dig bort slig, men saasom vi har fundet dig igjen, Andrine, hel og ubeskaaren, saa er det bedst vi tager Sagen med Ro og Overlegenhed.»

«Aa skulde du med den Koffen da, Paal?»

«Det var nu han Carljohan da, ser du —» Bramsen havde forsnakket sig, og Amanda forsvandt ude i Kjøkkenet, thi nu var det bedst for hende at holde sig undaf en Stund.

«Hvem Carljohan?» Andrine holdt op at graate og blev noksaa skarp i Stemmen.

«Søn til Johnsen, Stompejohnsen vel.»

«Hvad har vi med ham?»

«Jo, vi har meget med ham — han er forlovet med Amanda.»

«Med den Ungen! Og det har du været med paa?» Andrine reiste sig op i sin fulde Værdighed. Bramsen krøb sammen, som om han ventede det skulde smelde løs.

«Du faar huske paa, Andrine, at vi var ikke gamle vi heller, da vi slog os sammen, og Gutten er patent flink han. Du skulde bare se, hvordan han gjør Baadsmands-knob og Langspleis! Forgylde min Hat op og ner, tror jeg ikke han entrer i Brambarduner som en Kat! Frem kommer han nok i Verden, thi han er let paa Labben, og kan baade Tværkrog og Spændtag, om nogen skulde finde paa at lægge sig tværs paa Baugen for ham.»

«Du snakker, du Paal, men daarligt har du stelt med Familiens Ve og Vel, mens jeg var borte.»Da Koffen kom hjem.

151

«Ved har vi nok af i Skjulet, og vel bliver det altsammen, bare du er blid, Mor,» sagde Bramsen gemytligt, han klappede Andrine paa Kinden.

Lidt efter lidt lykkedes det ham at faa hende rolig, og da Amanda kom ind med rygende Kaffe og Hvedeboller, sad snart alle tre forsonede og diskutterede Koffens og Carljohans Fortrinligheder.

«Rigtig stormende har det været de sidste Dagene, saa de faar nok prøve, hvad «Erik» duer til,» mente Bramsen.

«Bare de kommer godt og vel hjem,» sukkede Amanda, hun tænkte paa Carljohan

Idag, Søndag Morgen, vandrede Bramsen, Andrine og Amanda nedover til Kirken. De var alle enige om at gaa did, og hverken Amanda eller Bramsen havde tænkt paa at lure sig væk, thi det var ligesom bleven en saadan festlig Ro hjemme i Huset nu, siden alt var klappet og klart.

Bramsen følte sig mere fri og ubekymret, for ved Overlevereisen af Bankbogen var ligesom alt Ansvar væk.

Nu havde atter Andrine overtaget Regjeringens Tøiler, og han havde sine 10 Kroner extra pr. Maaned, som hun ikke havde nogen Anelse om.

Amanda havde altid faaet ordnet det slig, naar de gik i Kirke, at de satte sig oppe paa Galleriet tæt ved Prækestolen. Derfra kunde hun se Præsten vende Bladene i Prækenen, og saaledes kalkulere omtrent, naar han blev færdig, og for det andet var det slig deilig Udsigt gjennem et af de store Vinduerne, hvor man saa baade Havnen og Fjorden.I 6 2

Byens Fadre.

Det havde været saa mange Forlis nu i de sidste Stormene, saa Amanda kunde ikke faa Tankerne væk fra Carljohan og Koffen.

Præstens Stemme og Salmesangen var ligesom en Fossedur for hende, hun sad og stirrede ned i Salmebogen sin paa No. 106, endskjønt de nu allerede havde sunget tre Salmer siden den.

Hun vaagnede et Par Gange ved, at Faderen kom slængende efter i Salmeversene, saa de kunde høre Stemmen hans over hele Kirken, og alle de nærmeste Bænke-raderne saa bort paa dem. Hun blev da blodrød af Skamfuldhed over Faderen, som ikke mærkede noget, men klemte ufortrødent paa med næste Vers, ubekymret om enten han sang Solo eller i Kor.

Hun gled imidlertid strax igjen over i egne Tanker om Koffen og Carljohan og kunde ikke begribe, at Mor

Stiansen, der sad bag hende, og som havde Manden sin der ombord, kunde sidde saa tryg og synge, som om intet var iveien. Tænk hun som havde alle de smaa Børnene ogsaa!

Mens Præsten prækede, var hun ude i Nordsøen. Det var et forfærdeligt Veir. Nei slige store Sjøer, som væltede over Koffen, den satte hele Forenden under!

Oppe paa Merseraaen laa Carljohan og gjorde fast Seil, aa nei, aa nei, hvor Koffen duvede, Raanokkerne var næsten nede ved Vandet, hver Gang den tog en Overhaling.

Aa Gud, bare han holder sig fast, bare han holder sig fast —. Hun sukkede krampagtigt og greb Faderens Haand.Da Koffen kom hjem.

153

«Er du bleven syg, Amanda? hviskede Bramsen'bekymret.

«Nei, nei, bare sid roligt, saa gaar det nok over.»

Orgelet brusede, og Salmesangen svang sig udover Kirken.

Det var ikke muligt for Amanda at synge, saa sikker var hun paa, at det var hændt Carljohan en Ulykke, at han var faldt ned af Riggen. Taarerne stridrandt, saa hun havde Møie med at skjule det ved Hjælp af Lommetørklædet og Salmebogen.

Hun hørte Mor Stiansens skjærende Stemme bag sig, men det var fremdeles umuligt for Amanda at synge med.

Hun saa aandsfraværende ud igjennem det store Vindu ved Koret. Bortover Havnen laa Skib ved Skib tilankers.

Men der er jo et nyt ankret! Det har Flag under Gaflen — men Herregud, det er jo Koffen!

Hun reiste sig halvt op for at se bedre. Det er den, det er den! Hun kjendte den igjen paa den store hvide Manden i Gallionen.

Amanda stemte i Salmesangen med sin klare, fuldtonende Stemme, saa nu maatte alle de nærmeste Bænkeraderne dreie paa Hovederne og se paa hende! Bramsen maatte ogsaa lytte til dette, og holdt op at synge en liden Stund, men saa drog han paa igjen lige freidig.Feststemning.

'er skulde være Koncert i Festivitetsloka-let om Aftenen. Dagen iforvejen havde Byens Aviser indeholdt Ledere om:

«Den unge Hans Martinsen, som en Tid har været i Christiania for at uddanne sig til Musiker, og paa Foranledning af sin Lærer for første Gang vil lade sig høre offentlig her paa sit Fødested.

Fra alle Kanter lyder der enstemmige Domme om hans store kunstneriske Anlæg, ja man gaar endog saa vidt, at man allerede nu spaar ham en lysende Fremtid, tiltrods for at hans Uddannelse netop er paabegyndt, og hans Evner jo ikke har kunnet udfolde sig. Vi stoler paa talrigt Fremmøde af vor Bys musikelskende Publikum til Støtte og Opmuntring for den unge lovende Kunstner.»

Det vakre Lokale var glimrende oplyst. Udenfra saa man de høie stcre Vinduer, hvorfra Lyset kastedes udoverFeststemning.

155

Gaden og spredte sig over Klynger af Folk, der ifølge gammel Vane stod og glanede.

Malla Trap kom tversover Gaden, hun skulde ogsaa paa Koncerten, men da hun passerede endel halvvoxne Piger, der stod og beundrede Oplysningen ligesom de andre, saa stansede hun pludseligt op.

«Nu Børn, skal I paa Koncert?»

«Nei,» lød det langtrukkent og nølende fra et Par af dem, idet de neiede, da de kjendte Frøken Trap fra Asylet, hvor de fleste havde gaaet.

«Nu, saa kom da, saa skal I faa slippe ind med mig!» De fulgte glædestraalende med, og hun delte Billetter ud til dem alle.

Over Broen kom Hans Martinsen gaaende med sin Moder. Da han kom til Indgangen, maatte han stanse og se sig lidt om, for de hilste og nikkede saa blidt til ham allesammen.

«Goddag, Hans!» lød en frisk Stemme lige bag ham. Han vendte sig rundt og saa et smilende Pigeansigt, der uafladelig nikkede.

«Nu skal jeg ind og høre paa dig!» hun viftede med en stor gul Balkonbillet.

«Kjære, er det ikke dig da, Amanda? Hvordan har du det?»

«Udmærket! Her er Carljohan, han er kommet fra Reis idag.»

«Hils Far og Mor da, Amanda!»

«Ja Tak, men du Hans!» hun gik lige bort til ham og hviskede: «Aa kjære dig, spil «Den lille Fiskerpige» iaften da, aa gjør det, er du snil!»

«Jeg ved ikke om jeg kan den, Amanda.»

«Jovist kan du den, du husker da, at du spillede den mindst hundrede Gange oppe hos Klokker Klemmesen.»

«Ja, jeg faar se, men nu maa jeg nok ind. Hils hjemme da!»

Det var fuldt Hus i det store Festivitetslokale. Alt hvad Byen eiede at Musikvenner, var selvfølgelig mødt op, og forresten alle de, som ellers aldrig gik paa Koncerter ogsaa, for Exempel Borgermesteren og Vexel-mægler Vindt, der havde placeret sig paa en af de bagerste Bænke.

Oppe paa Galleriet sad en hel Del af Hans Martinsens Venner fra Barneaarene i spændt Forventning.

Pludselig stansede Konversationen over hele Salen, og alles Øine fulgte en Gruppe, der gik fremover Midtgangen.

Det var Bankchefen, strunk og høitidelig ved Siden af Fru Rantzau, der gik let og smilende frem. Efter dem kom William Holm og Frøken Rantzau synbarligen noget generede ved at være Gjenstand for alles Blikke.

Holm, der ogsaa var i samme Følge, blev slængende efter, da han selvfølgelig ikke kunde passere hverken Borgermesteren eller Mægler Vindt uden at vexle et Par Replikker med dem.

Da Fru Rantzau var kommet til sin Plads paa en af de øverste Bænke, stod hun og saa nedover efter Holm, og vinkede smilende paa ham.

Hun betragtede Publikum nogle Øieblikke, og der gik uvilkaarlig ligesom en Bifaldsmumlen over hele Forsamlingen, thi hun tog sig straalende ud.

«Se at pakke dig op paa Udstillingsmontren, gamle Drøvtygger,» sagde Vindt, han gav Holm et venskabeligt Dunk i Ryggen. Holm gik opover og nikkede gemytligt til Alverden.

«Det var da et pragtfuldt Fruentimmer, den Fru Rantzau, hviskede Borgermesteren til Vindt, der svarede: Jeg frygter Danaerne, selv naar de bringer Gaver, som vi Grækere siger, det er imidlertid udlagt paa godt Norsk: Mor Pedersens Vørterkager er deilige at skue, men bevare mig for at skulle fordøie dem!»

Det blev stille i Salen, da de første Toner strømmede udover. Alle fulgte Veslehans's Bevægelser, og det saa ud som om man var bange for at «han skulde komme ud af det». Øiensynlig var alle ængstelige for, at Byens Ære ikke skulde kunne ske Fyldest, det var jo en af «vore egne» det gjaldt!

Men den lille Skikkelsen ved Pianoet sad tryg og rolig, han var i en anden Verden, hvor han følte sig hjemme. Han mærkede ikke alle de stikkende Øine og lyttende

Øren — for hans indre Blik skimtedes kun den stjernebe-saaede blaa Himmel, som han syntes hvælvede sig over

ham.

Tonehavet steg og sank, snart vildt og jagende som Nordosten, naar den om Høstkvælden feier over Skjærene, strax efter mildt som Solgangsvind en Sommerdag ——-.

Øinene tindrede af Begeistring, Hjerterne bankede af Stolthed. Alle som var tilstede, syntes de havde Part i hans Lykke, havde Del i hans Geni.

Bifaldet lød enstemmigt og varmt.

«Bravo, Hans!» kom en dyb Stemme fra Galleriet. Alle vendte sig for at se hvem det var. Jo, Bramsen, der strakte begge Hænderne ud og klappede saa det smeldte, som om han skulde brugt to Banketræer!

Amanda sad rød og forlegen, og rykkede ham i Skulderen for at faa ham til at holde op. Herover blev han ærgerlig og sagde høit: «Lad være mig,» og fortsatte ihærdigt at klappe.

Blandt de mange Extranummere var ogsaa en Variation over Folkeviser, som den fine Kritik nok syntes var malplaceret, men én havde ikke den Opfatning, og det var Amanda.

Da «Den lille Fiskerpige» svang sig op til hende i sagte, gyngende Bevægelse, da blev hun saa overstrømmende lykkelig, at hun efterpaa klappede ligesaa ivrigt som Bramsen.Feststemning.

159

«Du Fatter! Ved du hvad jeg har lært paa denne Koncerten?» spurgte William, da de vandrede hjemover om Aftenen.

«Naa da, Gutten min?»

«Jo, at Geniet er som det rene Guid; har ikke Naturen nedlagt det, saa neimen om det nytter at forsøge paa at gjøre det efter.»

«Rigtig, min Søn, normale Mennesker finder heller ikke paa slig Galskab, det er bare at fuske Vorherre i Næringen, og det gaar ikke — ikke sandt, Bankchef?»

«Hvad behager?» svarede Bankchefen, han og Fru Rantzau gik Arm i Arm, og befandt sig tilsyneladende i en anden Verden.

«Vi maa altid forsøge at være normale Mennesker!» raabte Holm.

«Salvo errore et omissione,» svarede Bankchefen, han trykkede Emilie Rantzaus Haand længe og ømt.Palaver eller Nachspiel

mellem Holm, Vindt og Forfatteren, efterat foranstaaende Bog var oplæst og vedtaget. Senere kommer ogsaa Bramsen og Old Nick.

orfatteren: Nu, hvad siger dere?

Holm: Noksaa vel tilfreds, men jeg vil dog bemærke, at jeg er lidt skuffet.

Vindt: Skuffet? Hvad er du skuffet for?

Holm: Er ikke jeg bleven snydt for Giftermaalet?

Vindt: Jammen har du været gift nok, Far! Men å propos, min kjære Kræmmer, det har været lovligt tørt i denne Bogen Deres. Det eneste, som jeg for min Part har seet, er en Portvinflaske fra 48, som Holm holdt paa at trække op, men den forsvandt ogsaa! Det var sandelig bedre Forpleining i «Glade Borgere», de Herrer fik jo omtrent alt de pegte paa, baade Montebello og Margaux. Neimen om jeg optræder mere paa disse Betingelser.

Meyers Fremmedordbog: Palaver Raadslagning mellem Negerhøvdinge.Palaver eller Nachspiel. 16}

Forfatteren: Kjære Dem, Mægler, det er visse Hensyn, man maa tage i vor Tid. Blandt mine Læsere er en hel Del —

Holm: Hvad siger De?

Forfatteren: — endel, endel brave Mennesker, som har klaget over, at «Borgerne» fugtede sig vel meget.

Vindt: Har De fortalt dette til Old Nick?

Forfatteren: Ja da, men han holder Karlsbaderkur for nærværende, saa det generede ham ikke.

Holm: Men De Kræmmer! Sig mig, hvad har De gjort af min Datter Marie, hun rent forsvandt paa Slutten?

Forfatteren: Død og Pølse, hende har jeg aldeles glemt, det var da kjedeligt, Herr Holm. Jeg havde hende paa ret Vei i Begyndelsen, men saa kunde jeg ikke finde nogen akceptabel Herremand til hende. Vistnok kunde jeg have lavet en pen Figur, men jeg ynder ikke slige arrangerede Partier — imidlertid kanske De, Herr Vindt?

Vindt: Var det mig som De kaldte for Figur, hvad?

Holm: Pen Figur!

Vindt: Vær saa god at holde min Person udenfor, er De snil.

Forfatteren: Jeg maa bede Dem, Herr Holm, at fremføre min Undskyldning for Deres Datter, men det er sandelig ikke greit at holde saa mange Skjæbner i sin Haand. Selskabet har jo været temmelig talrigt, kanske for mange, men det er et Skjær, vi Forfattere ofte strander paa, at vi beder flere Gjæster end vi har Mad til! Slig en udspeku-

leret Fyr som Ibsen, han samler i sine Boger bare en liden intim Kreds, som han koger Suppe paa; men han har jo Patent paa en Extrakt, som han blander i, saa den bliver stærk alligevel, ja det er nu hans Kunst. Imidlertid, min kjære Holm, kan De hilse Frøken Marie og sige hende, at hvis hun, næste Gang jeg indbyder til Selskab, har Lyst til at være med, saa er hun velkommen.

Holm: Tak, jeg skal sige hende det, hun bliver nok fornøiet, naar hun faar Indbydelsen.

Vindt: Det var noget andet ogsaa, som forsvandt ligesaa sporløst som Frøken Marie, nemlig din Søns storslagne Maleri. Hør du, min giftesyge Ven, var det et historisk Maleri eller et Dyrebillede?

Holm: Jeg ved Skam ikke — men det bør vel De, Herr Kræmmer, kunne sige os?

Forfatteren: Desværre — jeg — jeg har ikke seet det.

Vindt (farer op): Hvadtornoget? Har De ikke seet det? Og endda ligger eller sidder De og skriver Side op og Side ned om det! Det er uforsvarligt.

Holm: Ja det maa jeg ogsaa sige, noget saa letsindigt kan jeg ikke godt tænke mig.

Forfatteren: Undskyld, mine Herrer, men saavidt jeg ved, er det almindeligt. Licentia poetica —

Vindt: Almindeligt! Akkurat som det skulde være nogen Undskyldning. De kunde jo have taget Livet af os allesammen, havde De saasandt bare turdet. Den Udvei skal jo forresten være noksaa almindelig blandt EderPalaver eller Nachspiel.

Forfattere, naar I ikke kan finde paa noget bedre eller værre.

Holm: Jeg skal sige Dem én Ting, min kjære Kræmmer: saavel Vindt som jeg agter at leve, og leve godt endnu i adskillige Aar, enten De behager eller ikke.

Forfatteren: Nei hør nu, mine Venner, vær ikke saa ophidsede, ellers kunde man tro I var Medlemmer af Nationalforsamlingen.

Vindt: Ja, havde De endda sendt Holm derind, saa kunde han faaet sit høieste jordiske Ønske opfyldt!

Holm (ærgerlig): Sludder!

Forfatteren: Kjære dere, lad os holde Politik udenfor, ellers bliver vi rent uklare.

Holm: Allright!

Forfatteren: I faar tilgive mig, om jeg ikke altid har optraadt saa heldigt som ønskeligt — vi er jo alle Mennesker.

Holm: Normale Mennesker!

Forfatteren: Ja, det allerhelst, jeg har ialfald forsøgt at holde Eder saa normale i alle Retninger som muligt.

Vindt: Vi har saamen faaet mærke det.

Bramsen (banker paa og stikker Hovedet ind ad Døren).

Holm: Nu, hvad feiler dig, Bramsen, du ser saa forskrækket ud?

Bramsen: Undskyld, Grosserer, men jeg vilde gjerne tale et Par Ord med Dem.

Holm: Snak væk, du Far, det er ingen her som du behøver at genere dig for.I 6 2

Bramsen: Faar jeg Lov at sætte mig ned, for jeg er saa ampusten?

Holm: Nu, hvad har du sprunget saa for da?

Bramsen: Fy — puh — jeg har jo maattet løbe fra to Fyrer, som jeg troede var Bønder.

Holm: Hvad havde du med Bønderne at bestille?

Bramsen: Jo, siden vi fik ind disse nye store Spejlglasruderne i Butikken, saa skal aile de Bønder, som kommer til Byen, staa udenfor og bytte Klokker, for det er slig deilig Oplysning, at de kan se Indmaden og alle Hjulene. «Vi pynter ikke Vinduerne vore baade med Vindruer og Mormalade, forat disse Dølerne skal staa og bytte Klokker der — nei, Udstillingen er for vore Kunder, den,» har Garnæs sagt. «Allright, saa skal jeg prøve paa at faa dem væk med Tid og Anledning,» lovede jeg. Nu hændte det da for en halv Times Tid siden, at to slige Fyrer stod udenfor det store Midtvindue, og ståk Næserne sammen i en vældig Tambakklokke. «Jeg skal pudse op Indretningen for dere,» tænkte jeg og lurede mig bag paa dem, samt sendte med Elegance og Skudsikkerhed en Torpedor midt i Klokken — saa tog jeg tilbens rundt Hjørnet, og Dølerne efter —.

Holm: Spyttede du virkelig i Klokken?

Bramsen: Javel, Grosserer! Men saa smuttede jeg ind i Butikken og stillede mig ganske roligt med Ryggen mod Ovnen og gjorde mig dum. Strax efter kom en af dem ind og raabte rasende: «Er'n her han Fyren, som har spyttetPalaver eller Nachspiel.

i Klokken min?» «Hvad er det du fantaserer om, Manden min,» svarede jeg, «har ikke Vorherre indredet Kvistetagen din, eller gaar du i Barndommen?»

«Ikke noget Sludder, jeg kjender dig nok, Bramsen, du tror vist, at jeg er en Døl, men da har du nok glemt, at vi for sammen paa Penzakola i sin Tid.»

«Nei, men er det ikke dig da, Nils Petter! End jeg som tog dig for en Halling — nei, dette var den dummeste Aabenbarelse jeg har været ude for. Men, kjære dig, hvem var den andre Sulikken?»

«Arne Færgemand fra Strandvik, vi har været oppe og kjøbt en Klokke til Udlodning for Bazaren vor.»

«Bazar — har dere Bazar?»

«Ja, til Indtægt for udslidte Matroser, uden Hensyn til forudgangent Liv og Levnet,» svarede Nils Petter høitideligt.

«Det har aldrig været min Mening at spytte i Veldædigheden, Nils Petter», sagde jeg bevæget, «thi overfor slige probate Øiemed der er jeg ogsaa med. Dere skal faa en ny Klokke af mig istedet, en extra patent en med Ankergang i 15 Rubis, saasandt jeg heder Paal Abrahamsen.»

Holm: Aldrig bliver du voxen, og Dumheder gjør du stadig, Bramsen.

Bramsen: Javel, Grosserer, nogle er skabte til at gjøre store Dumheder og nogle til at gjøre smaa, alt efter Anlæg og Talent.

Holm: Men hvad er det egentlig du vil her nu da, Bramsen ?178 Byens Fædre.

Bramsen: Det er saa leit at sige det uden paa To-mandshaand.

Holm: Du behøver ikke at genere dig for Mægler Vindt og han Kræmmer'n der —

Bramsen: Er det ham det? Nu ja, han er ikke farlig. Det var bare om De vilde laane mig 27 Kroner til en ny Klokke.

Holm (tager op Tegnebogen og giver Bramsen 3 Tiere): Se her er 30, saa har du 3 Kroner til at slaa lidt extra paa dine Venner.

Bramsen: Javel, Grosserer — Tusind Tak. Farvel da!

Forfatteren: Det er en hyggelig Skrue, den Bramsen, jeg kjendte ham forresten godt mange Aar, før han kom med i denne Bogen

Holm: Aa ja, det ser ud, som om De har kjendt os noksaa godt allesammen. Nu vel, jeg skal ikke klage paa Dem, min kjære Kræmmer, vi kunde sikkerlig have kommet ud for en værre end Dem. Hør, sig mig, skal ikke vi to drikke Dus, før vi skilles?

Forfatteren: Mange Tak, det er altfor smigrende, men det maa blive symbolsk, for vi tør ikke tage frem noget, før det er Slut.

Holm og Forfatteren (haandtages): Tak, Knut! Tak, Elias!

Vindt (der har siddet og læst Aviser): Jeg faar blive med, jeg ogsaa. Tak, bror Elias!

Forfatteren: Hvad er det egentlig du heder?Palaver eller Nachspiel. 16}

Vindt: Mine Forældre har desværre kaldt mig for (hvisker) Odin.

Forfatteren: Kjære dig, Ven Odin, hvordan kunde de finde paa sligt —

Vindt: Hestenavn, mener du? Jo jeg skal sige dig, det er ikke saa ueffent endda, for naar jeg holder igjen det ene Øie, saa ser jeg alt det komiske ved Eder, mine ærede Medpassagerer paa dette det eneste praktiske Luftskib, som til Dato har existeret.

Holm: Aa ja, men Styringen er temmelig uindskrænket monarkisk!

Vindt: Ja heldigvis.

Forfatteren (ved Vinduet): Nei men se, nede paa Hjørnet staar Sagfører Nickeisen fra Strandvik!

Vindt (ogsaa til Vinduet): Jammen er Old Nick i Byen

— bank paa ham!

Holm: Ja bank paa Ruden og bed ham komme op.

Forfatteren (banker paa Ruden, aabner Vinduet og raaber ud): Nickeisen! Jeg mener han er blevet tunghør

— Nickeisen!

Vindt: Raab Old Nick!

Forfatteren: Old Nick! Se saa, endelig hørte han. Goddag du, hvordan har du det?

Old Nick (nede fra Gaden): Tak, udmærket, Nackmann og jeg tog os en liden Tur herop idag.

Holm (ogsaa ved Vinduet): Goddag, Nickeisen! Kan du ikke komme og spise Middag med os idag? Det er ikke180 Byens Fædre.

flere end Vindt og han Kræmmer'n der — Nackmann, siger du? Tag Nackmann med, det er en brugelig Fyr. Kan du ikke finde ham igjen, siger du? Hvad? Jeg hører ikke hvad du siger — Galoger?

Old Nick (skriger nedenfra): Nackmann løber rundt og skal kjøbe Galoger, men han kan ikke finde saa stort Nummer, som han skal have!

Holm: Kom op et Øieblik, saa jeg faar snakke med dig, det er jo slig Vognrammel, at det er umuligt at høre noget.

Old Nick (kommer smilende ind): Goddag — Goddag — Goddag! Det gaar næsten rundt for mig her oppe i Eders store Stad. Intet Under, at den voxer med slig rivende P^art, for jeg snublede nu netop mindst over to Barnevogne, og den tredie kjørte paa min ømme Stortaa, saa jeg skreg omkap med Ungen — jammen burde denne Byen døbes for det moderne «Baby»-lon.

Vindt: Uf! Men hør, gamle Konfusius, har du ikke før anet denne Bys Muligheder?

Old Nick: Nei, jeg har væsentlig truffet Byens Umuligheder.

Holm: Bravo! Nu maa du oppe dig, Vindt, jeg synes du alt bli r tam!

Vindt: Er det kanske mig, som benævnes Umulighed? Det burde da før være Old Nick, som med sin store Næse lægger sig op i denne Bys mest indre Anliggender.Palaver eller Nachspiel. 16}

Old Nick: Næse? Aa, snak ikke om det, Vindt, du stod saamen ikke bag Døren, da Næserne blev uddelt, du heller.

Holm: Aa nei, hvad Snydeskafterne anbelanger, kan I godt konkurrere nogethvertsteds —.

Vindt: Du Nickeisen, ved du at Fru Rantzau er bort-imod gift?

Old Nick: Hvadfornoget? Fru Rantzau, min —

Vindt: Din forhenværende Tilkommende, ja.

Old Nick: Dette interesserer mig —

Vindt: Ja, det har nok interesseret flere end dig det,

Far!

Old Nick: Jeg hørte, at hun var kommet hid til Byen, men at det skulde gaa saa fort, det kunde jeg ikke tro — Vindt: Din «Tro» var for liden, Gutten min, hun vil heller spise af Bankchefens Krybbe, det er Sagen.

Old Nick (forbauset): Bankchef Hermansen — den — Holm: Enig, men Donnerwetter, ikke videre i Texten — Familiehensyn — hm —

Old Nick (yderligere forbauset): Fami-li-e-hensyn? Holm: Lad os gjemme dette Thema til Middagen. Velkommen Klokken 4 allesammen da!

Forfatteren: Tak for mig, nu faar jeg ud og se efter «Slæbelinerne» — Farvel saalænge! Hohn: Au revoir Klokken 4. Forfatteren: Tak. Vindt: Au reservoir!Byens Fædre.

Forfatteren: Ja det er sandt, jeg havde næsten glemt det, men vi har jo symbolsk beseglet vor Broderpagt, og da Symbolismen er en vogue nu for Tiden, kan den vel, ialfald for vor Del, staa ved Lag til Klokken 4?

Vindt: Men da skal det sandelig min Hat være Slut!

Holm: Allright — paa Gjensyn da!Indhold

Side.

GLADE i30RG jIRE. Humoristiske skisser. Mei.! tegninger a' Gustas Lærurn. Fris kr 2 75, intib. kr 3.50.

INDHOLD: In- cdning — Old Nick. - Cilia. — Den nye presten. —- Da kongen kom til byen. — Peter Øiland. — Shahen af ne.veii i Holmestrand. — Polygenen.

— m' op fokken, tak.»

! løbet af faa ina: i,\.er udkom denne bog i 3 oplag p^a tilsammen 3 000 expir. — samt i en svensk udg? . e.

GLA.DL Eu II. Humoristiske skisser.

Med r ^ninger al Lærum. Pris kr. 3.00,

indb kr. 3.75.

INDHOLD: Indlednin^b — Emilie Rantzau.

..«Strandviks tidende?. — Statsraad Monsen. — ,>a Mina». — «Henrik Ibsen».

— Arven fra Holland. — Lidet begavet.

— Bråkenhjelm ft Levenhaupt.

1 løbet af 3 uger udkou. denne samling i 2 oplag paa tilsammen 8 OcO explr-

Digitaliserad av Projekt Runeberg och publicerad på
http://runeberg.org/byensfadre/.

Konverterad till .pdf, .epub, .mobi och .txt av Arkivkopia och publicerad på
https://arkivkopia.se/sak/runeberg-byensfadre.

Filen skapad 2018-12-16 20:00:41.976709